

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра економіки і права

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

Олег ШЕРЕМЕТ
(підпис) (ім'я та прізвище)

«__» _____ 2024 р.

«До захисту допущено»

В.о. завідувача кафедри

Юлія ЛЕВЧЕНКО
(підпис) (ім'я та прізвище)

«__» _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності 051 «Економіка»
(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми «Економіка та правове забезпечення бізнесу»

на тему: «Економіко-правові засади формування та використання ресурсного потенціалу підприємства»

Виконав: здобувач 4 курсу, групи ПЕ-4-2

Жадан Нікіта Олександрович
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Керівник Відоменко Оксана Іванівна
(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

(підпис)

Консультант Крамаренко Оксана Миколаївна
(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

(підпис)

Рецензент Петухова Ольга Михайлівна
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Я як здобувач(ка) Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавав(-ла) і не одержував(-ла) недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Здобувач _____
(підпис)

Київ – 2024 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут Навчально-науковий інститут Економіки і управління
Кафедра Економіки і права
Освітній ступінь Бакалавр
Спеціальність 051 «Економіка»
(шифр і назва)
Освітньо-професійна програма «Економіка та правове забезпечення бізнесу»
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри економіки і права
Юлія ЛЕВЧЕНКО
«19» грудня 2023 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Жадану Нікіті Олександровичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Економіко-правові засади формування та використання ресурсного потенціалу підприємства»

керівник роботи: Відоменко Оксана Іванівна, кандидат економічних наук, доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «19» грудня 2023 року № 1004-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 05.06.2024 року

3. Вихідні дані до роботи: законодавчі та нормативні акти України, монографії, посібники, підручники, наукові статті, фінансова та статистична звітність за 2020-2022 роки ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА», мережа Інтернет.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): Розділ 1. Теоретико-методичні і правові засади забезпечення формування та використання ресурсного потенціалу підприємства. 1.1. Сутність, класифікація і складові ресурсного потенціалу підприємства; 1.2. Процес управління формування та використання ресурсного потенціалу підприємства; 1.3. Методичні підходи до оцінки формування і використання ресурсного потенціалу підприємства; 1.4. Нормативно-правове регулювання процесу формування і використання ресурсного потенціалу підприємства. Розділ 2. Аналіз господарської діяльності і процесу формування та використання ресурсного потенціалу ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА». 2.1. Економіко-правова характеристика господарської діяльності товариства; 2.2. Аналіз виробничої діяльності і техніко-економічних показників підприємства; 2.3. Аналіз витрат і фінансових результатів діяльності підприємства; 2.4. Аналіз складових ресурсного потенціалу підприємства; 2.5. Оцінка ефективності формування та використання ресурсного потенціалу підприємства; 2.6. Правове регулювання процесу формування і

використання ресурсного потенціалу підприємства. Розділ 3. Напрямки удосконалення формування та використання ресурсного потенціалу ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА». 3.1. Основні напрямки удосконалення ресурсного потенціалу підприємства; 3.2 Проект впровадження послуги операційного лізингу для підвищення ефективності формування та використання ресурсного потенціалу товариства; 3.3. Вплив запропонованого проекту на показники ефективності формування і використання ресурсного потенціалу товариства.

5. Перелік графічного матеріалу. Графічний матеріал представлений рис. 17 та таблицями - 60, також мультимедійною презентацією (із 25 слайдів) для захисту

6. Консультанти розділів роботи

Розділ/ параграфи	Прізвище, ініціали та посада Консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1.4	Старший викладач Крамаренко О.М.	02.04.2024 р.	29.04.2024 р.
2.6	Старший викладач Крамаренко О.М.	01.05.2024 р.	15.05.2024 р.

7. Дата видачі завдання 19 грудня 2023 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Розроблення та затвердження плану роботи керівником	01.04.2024 р.	виконано
2	Написання розділу 1	29.04.2024 р.	виконано
3	Робота над розділом 2	13.05.2024 р.	виконано
4	Підготовка розділу 3	27.05.2024 р.	виконано
5	Остаточне оформлення роботи. Формування висновків і пропозицій, проекту доповіді, презентації. Погодження з керівником кваліфікаційної роботи	до 05.06.2024 р.	виконано
6	Попередній захист кваліфікаційної роботи	29.05.2024 р.	виконано
7	Проходження перевірки на анти плагіат	до 05.06.2024 р.	виконано
8	Подання завершеної роботи на розгляд завідувачу кафедри	05.06.2024 р.	виконано
9	Отримання зовнішньої рецензії, оформлення необхідних документів для захисту	07.06.2024 р.	виконано
10	Захист кваліфікаційної роботи	14.06.2024 р.	виконано

Здобувач

(підпис)

Нікіта ЖАДАН

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Оксана ВІДОМЕНКО

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Жадан Н.О. Економіко-правові засади формування та використання ресурсного потенціалу підприємства. Київ. НУХТ, 2024.

Кваліфікаційна робота на здобуття кваліфікації бакалавра спеціальності 051 «Економіка», складається зі вступу, трьох розділів, висновків та рекомендацій, списку використаних джерел і додатків.

Об'єктом кваліфікаційної роботи є діяльність ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА».

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є процес формування та використання ресурсного потенціалу підприємства.

Розглянуто теоретико-методичні і правові засади забезпечення формування та використання ресурсного потенціалу підприємства, досліджено економічну сутність і зміст поняття «ресурсний потенціал підприємства», процес формування та використання ресурсного потенціалу підприємства та методичні підходи до його оцінки, а також нормативно-правове регулювання процесу формування і використання ресурсного потенціалу підприємства.

Здійснено аналіз господарської діяльності ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА», проаналізовано техніко-економічні показники діяльності, здійснено аналіз витрат і фінансових результатів його діяльності, проведено оцінку формування і використання ресурсного потенціалу досліджуваного суб'єкта господарювання та нормативне регулювання його діяльності.

Запропоновано напрямки удосконалення формування і використання ресурсного потенціалу досліджуваного підприємства, впроваджено проект для удосконалення формування і використання ресурсного потенціалу ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» та проведено економічне обґрунтування запропонованого заходу.

Ключові слова: ресурсний потенціал, підприємство, формування, використання, потенціал, оцінка, ресурси, засади.

SUMMARY

Zhadan N.O. "Economic and legal principles of formation and use of resource potential of the enterprise". Kyiv. NUKHT, 2024.

The qualifying work for obtaining a bachelor's degree in the specialty 051 "Economics" consists of an introduction, 3 chapters, conclusions, appendices and a list of references.

The object of the qualification work is the activity of LLC "OPERATORSKI TEHNOLOGII.YUA".

The subject of the qualification work research is the process of formation and use of the enterprise's resource potential.

The theoretical, methodological and legal principles of ensuring the formation and use of the enterprise's resource potential are considered, the economic essence and content of the concept of "enterprise resource potential", the process of formation and use of the enterprise's resource potential and methodological approaches to its assessment, as well as the regulatory and legal regulation of the process of formation and use of the enterprise's resource potential.

An analysis of the economic activity of LLC "OPERATORSKI TECHNOLOGIES. YA", technical and economic indicators of activity were analyzed, costs and financial results of its activity were analyzed, the formation and use of the resource potential of the business entity under study and regulatory regulation of its activity were assessed.

Directions for improving the formation and use of the resource potential of the enterprise under study were proposed, and a project was implemented to improve the formation and use of the resource potential of OPERATORSKI TECHNOLOGIES LLC. UA" and an economic justification of the proposed measure was carried out.

Keywords: resource potential, enterprise, formation, use, potential, assessment, resources, principles.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ І ПРАВОВІ ЗАСАДИ	
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО	
ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	8
1.1. Сутність, класифікація і складові ресурсного потенціалу підприємства	8
1.2. Процес управління формування та використання ресурсного потенціалу підприємства.....	18
1.3. Методичні підходи до оцінки формування і використання ресурсного потенціалу підприємства.....	30
1.4. Нормативно-правове регулювання процесу формування і використання ресурсного потенціалу підприємства	37
Висновки до розділу 1	46
РОЗДІЛ ІІ. АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І ПРОЦЕСУ	
ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ	
ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»	49
2.1. Економіко-правова характеристика господарської діяльності товариства..	49
2.2. Аналіз виробничої діяльності і техніко-економічних показників підприємства	53
2.3. Аналіз витрат і фінансових результатів діяльності товариства	65
2.4. Аналіз складових ресурсного потенціалу підприємства	70
2.5. Оцінка ефективності формування та використання ресурсного потенціалу підприємства.....	82
2.6. Правове регулювання процесу формування і використання ресурсного потенціалу товариства	98
Висновки до розділу 2	105
РОЗДІЛ ІІІ. НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ ТА	
ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ	
ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»	109

3.1. Основні напрямки удосконалення формування і використання ресурсного потенціалу підприємства	109
3.2. Проєкт впровадження послуги операційного лізингу для підвищення ефективності формування та використання ресурсного потенціалу товариства	118
3.3. Вплив запропонованого проєкту на показники ефективності формування і використання ресурсного потенціалу товариства	137
Висновки до розділу 3	143
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	147
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	152
ДОДАТКИ.....	164

ВСТУП

Актуальність теми. На разі ринкові умови функціонування підприємств потребують прийняття оптимальних управлінських рішень щодо визначення обсягів виробництва продукції чи послуг, обрання цільових ринків реалізації продукції або надання послуг, забезпечення прибуткової діяльності й стабільного фінансового стану підприємства, що передбачає оптимальне поєднання і ефективне використання всіх ресурсів суб'єкта бізнесу.

Нині в сучасних умовах господарювання, управління ресурсним потенціалом підприємств не повністю відповідає завданням підвищення ефективності їх роботи, отримання високих кінцевих результатів діяльності і їх подальшого розвитку.

Особливої актуальності ця проблема набуває через обмеженість ресурсів, що зумовлює необхідність постійного пошуку шляхів ефективного їх формування та використання суб'єктами підприємництва.

Тому постає об'єктивна необхідність у пошуці нових шляхів забезпечення ефективного формування та використання ресурсного потенціалу підприємств, що потребує виявлення низки питань стосовно економічної сутності, ознак, складових ресурсного потенціалу, а також стратегії його використання та досягнення ефективних результатів з урахуванням економіко-правової нормативної бази забезпечення і регулювання процесу формування і використання ресурсного потенціалу підприємств.

Економічні і правові питання щодо формування та використання ресурсного потенціалу підприємств досліджували вітчизняні та зарубіжні вчені Р. Білоусов, Г. Бабков, П. Борщевський, І. Бузько, Ю. Василенко, С. Волощук, О. Коренков, В. Котлов, Н. Краснокутська, Г. Мельничук, М. Кучеров, О. Олексюк, В. Рябенко, І. Ступницький та інші. Проте більшість теоретичних концепцій розвитку ресурсного потенціалу, його структури та властивостей, що лежать в основі його використання, є недостатньо обґрунтованими або суперечливими. В економічній літературі недостатньо уваги приділено

економіко-правовим засадам формування та використання ресурсного потенціалу підприємства, що підтверджує актуальність проблематики кваліфікаційного дослідження.

Серед останніх наукових досліджень присвячених проблемам удосконалення економіко-правових засад формування та використання ресурсного потенціалу підприємства, можна виділити теоретичні і практичні здобутки спеціалістів кафедри економіки і права Національного університету харчових технологій, серед яких кандидати і доктори економічних наук, доктори філософії, інші науковці: Левченко Ю.Г., Заїнчковський А.О., Рябенко В.В., Відоменко О.І., Слободян Н.Я., Слободян В.Я., Іванюта Т.М., Негода О.А., Ткаченко О.М., Макаревич О.М., Крамаренко О.М., Ємцева Г.Ф. та ін.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження формування та використання ресурсного потенціалу підприємства з урахуванням правового поля та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення цього процесу.

Згідно з поставленою метою в кваліфікаційній роботі були визначені наступні **завдання**:

—дослідити економічну сутність ресурсного потенціалу підприємства, його класифікацію та складові елементи;

—охарактеризувати процес управління формування і використання ресурсного потенціалу підприємства;

—узагальнити методичні підходи до оцінки формування і використання ресурсного потенціалу підприємства та методичний інструментарій економіко-правового регулювання процесу його формування та використання;

—провести економіко-правову характеристику ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА»;

—проаналізувати техніко-економічні показники та ресурсний стан ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА», провести аналіз витрат та фінансових результатів діяльності підприємства;

—провести оцінку формування і використання ресурсного потенціалу

ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА»;

—визначити і проаналізувати напрямки удосконалення формування і використання ресурсного потенціалу підприємства ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА»;

—розробити проект з впровадження послуги операційного лізингу ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» з метою підвищення ефективності формування та використання ресурсного потенціалу товариства з урахуванням правового поля.

Об’єктом дослідження кваліфікаційної роботи є діяльність ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА».

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є процес формування та використання ресурсного потенціалу підприємства.

Інформаційну базу для проведення дослідження становлять закони України, законодавчі акти, стандарти, міжнародні стандарти, посилання і укази Президента України, постанови та програми КМУ, інші нормативно-правові документи відомств, департаментів, міністерств, комітетів; фінансова, бухгалтерська інша обліково-економічна звітність ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА», сайти тендерної участі «Закупівлі. Про», «Держзакупівлі. Онлайн».

У кваліфікаційній роботі використанні наступні методи дослідження:

—системно-аналітичний – для теоретичного узагальнення наукових концепцій, розробок і пропозицій з досліджуваної тематики;

—абстрактний і логічний – для формування і узагальнення висновків кваліфікаційної роботи;

—статистичний і економічний – для аналізу стану та тенденцій розвитку господарської діяльності підприємства;

—аналізу і синтезу – для конкретизації об’єкта дослідження;

—порівняння і групування – для аналізу показників виробничої діяльності підприємства, показників оцінки формування і використання ресурсного потенціалу підприємства.

Теоретичну та методологічну основу дослідження склали наукові концепції та теоретичні розробки й праці вітчизняних і зарубіжних дослідників щодо економічного обґрунтування заходів удосконалення формування та використання ресурсного потенціалу ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА», з урахуванням правової і нормативної документальної бази.

Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості застосування запропонованого проекту для підвищення ефективності формування і використання ресурсного потенціалу підприємства, а саме, проекту з впровадження послуги операційного лізингу для ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» з метою надання в операційний лізинг (оренда) обладнання для зйомок рекламних роликів, презентаційних, корпоративних фільмів і соціальної реклами.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел і додатків. Основна частина (без додатків) роботи викладена на 163 сторінках комп'ютерного тексту і містить 17 рис. та 60 табл. Список використаних джерел включає 103 найменування, викладений на 12 стор.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ І ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність, класифікація і складові ресурсного потенціалу підприємства

В умовах ринку, що характеризується нестабільністю макро- і мікро-економічних факторів, одним з першочергових завдань керівництва стає формування та оцінка поточних перспективних можливостей підприємства, тобто його потенціалу; збалансування можливостей підприємства з потенціалом зовнішнього середовища для досягнення запланованих задач та з метою виживання в умовах конкуренції сьогодні та в перспективі.

На сучасному етапі конкурентоспроможність фірми забезпечується переважно нарощуванням наявних ресурсів, впровадження нових технологій, інноваційними трансформаціями. Ринкове середовище ставить жорсткі вимоги до підвищення ефективності наявних ресурсів й напрямів розширення і зміцнення ресурсного потенціалу бізнес-структур, зниження витрат на виробництво продукції чи надання послуг й підвищенням їх якості.

Конкурентне господарювання – це найбільш дієвий механізм відтворення ринкової рівноваги, що є неможливим нині без оптимального та всебічного використання ресурсного потенціалу підприємства.

Основу поняття категорії «ресурсний потенціал», становить загальна категорія «ресурси». Термін “ресурс” - означає запас, джерело. До ресурсів зараховуються запаси й джерела сировини, матеріалів, майно і грошові кошти, а також праця.

Ресурси - це сукупність матеріальних і нематеріальних елементів, які прямо чи опосередковано беруть участь у виробничому процесі.

Особливістю категорії ресурси є їхня відтворюваність, яка здійснюється як у формі споживчої вартості, так і у формі вартості. Процес функціонування підприємств постійно вимагає залучення нових ресурсів.

Термін "*потенціал*" (з латин. означає «сила») – це можливість, здатність, сила, що існує в прихованій формі і може виявлятися за певних умов.

Термін «потенціал» зовсім недавно почав використовуватися в економічній науці як економічна категорія, тому в сучасній економічній літературі, у тому числі й українській, відсутнє однозначне визначення його сутності, складу і співвідношення з іншими економічними категоріями.

Поняття «потенціал» в своєму етимологічному значенні походить від латинського слова *potentia*, що означає приховані можливості, потужність, силу. Широке трактування смислового змісту поняття «потенціал» полягає в його розгляді як «джерела можливостей, засобів, запасів, які можуть бути приведені в дію, використані для вирішення якої-небудь задачі або досягнення певної мети; можливості окремої особи, суспільства, держави в певній області» [13].

Сучасна економіка запозичила термін «потенціал» із фізики, де він означає кількість енергії, яку накопичила система і яку вона спроможна реалізувати в роботі. Визначення промислового потенціалу підприємства можна сформулювати як сукупність засобів і предметів праці, робітників, їхніх навичок, мотивів і стимулів, виробничих відносин, що склалася за багато років і перебуває у системній єдності.

Потенціал – це прихована можливість використання виробничої сили ресурсу, він міститься у самому наявному ресурсі.

Згідно визначенню, приведеному в Енциклопедії, в загальному вигляді «потенціал», без визначення його видів, є сукупністю засобів, запасів, джерел, що є в наявності, які можуть бути мобілізовані, приведені в дію, використані для досягнення мети. Іноді термін потенціал трактують як «можливості» або «здатність», але в кожний певний момент часу можна позначити сукупність засобів, що визначають дану здатність [22].

В.Ю.Горбоконь під потенціалом розуміє засоби, запаси, ресурси, які є в наявності і можуть бути мобілізовані для досягнення певної мети [14].

З цієї точки зору до складових потенціалу відносяться відповідні трудові, матеріальні, фінансові та інформаційні ресурси, що залучаються до сфери виробництва.

Н. Краснокутська, визначаючи суть категорії «потенціал», наголошує, що «при становленні ресурсної теорії підприємства спостерігається її спрямованість на інтровертне сприйняття сутності потенціалу підприємства через синтез ресурсів і організаційних здібностей» [34].

У «Тлумачному словнику української мови» наведено визначення поняття, яке звучить так: *«потенціал – це сукупність усіх наявних засобів, можливостей, продуктивних сил тощо, які можуть застосовуватись в будь-якій галузі, ділянці, сфері; являє собою запас чого-небудь; резерв; приховані здатності, сили для певного виду діяльності, які здатні виявитися за певних умов [96].*

Також термін «потенціал» широко застосовується в економічній літературі з метою кількісної оцінки і виступає як природний, інвестиційний, інтелектуальний, економічний, ресурсний, трудовий і т.д. з погляду його цільової спрямованості.

Отже, потенціал - це сукупність ресурсів і можливостей, які можуть бути використані підприємством для досягнення певних цілей.

Все таки, виходячи із вищесказаного, єдиний термінологічний апарат щодо встановлення поняття «потенціал» до сьогоденного часу ще не сформувався. Але, можна виділити *два основні підходи до трактування категорії «потенціал»:*

- 1) відповідно до першого потенціал детермінується сукупністю ресурсів, коштів, запасів, тобто об'єктивними параметрами господарської діяльності;
- 2) другий підхід пов'язує потенціал з існуючими можливостями, здібностями продуктивних сил суспільства.

В таблиці 1.1 наведено досліджене поняття «потенціал» з позиції різних вчених.

Підходи до трактування поняття «потенціал» з точки зору науковців

Автор	Сутність категорії
К.М. Місько [96]	Потенціал - це межі людських пізнань, внутрішніх, прихованих можливостей результативного використання об'єкту, що вивчається, які можуть бути кількісно оцінені й наприкінці реалізовані за ідеальних умов практичної діяльності.
О.С. Федоніна [96]	Потенціал - це складна, динамічна, поліструктурна система, що має певні закономірності розвитку, від уміння використання яких визначальним чином залежить ефективність економіки, темпи і якості її зростання.
В.Ю.Горбоконь [14]	Потенціал – це засоби, запаси, ресурси, які є в наявності і можуть бути мобілізовані для досягнення певної мети.
Н.Т. Ігнатенко і В.Н. Руденко [27]	У 42% випадків смислове значення терміну «потенціал» асоціюється із сукупністю природних умов і ресурсів (багатств), можливостей, запасів, коштів, цінностей; в 18% – з потужністю виробництва, фондів, багатств, ресурсів країни (регіону); у 16% – з ресурсними, економічними, природними можливостями; у 8% – із здібністю продуктивних сил до досягнення певного ефекту.
Н. Краснокутська [34]	Автор визначаючи суть категорії «потенціал», наголошує, що «при становленні ресурсної теорії підприємства спостерігається її спрямованість на інтровертне сприйняття сутності потенціалу підприємствачерез синтез ресурсів і організаційних здібностей».
«Тлумачний словник української мови» [96]	«Потенціал – це сукупність усіх наявних засобів, можливостей, продуктивних сил тощо, які можуть застосовуватись в будь-якій галузі, ділянці, сфері; являє собою запас чого-небудь; резерв; приховані здатності, сили для певного виду діяльності, які здатні виявитися за певних умов.

Відтак, зміст категорії «потенціал» розкривають через термін «можливості» і на противагу від класичного трактування потенціалу, тобто величини, яка відбиває «номінальні потенційні можливості підприємства» і оцінки максимальної величини показників виробничих характеристик об'єктів» [30].

Визначення потенціалу також розглядають з позиції терміну «здатність». Так, потенціал може являти собою «здатність підприємства до подальшої діяльності», що виходить з наявних ресурсів, якими володіє товаровиробник [31].

Отже, наявність можливостей і ресурсів визначаються перспективами використання потенційних резервів підприємства. В даному визначенні

здатність виявляється за допомогою використання тих резервів, що базуються на ресурсах.

Деякі вчені характеризують *потенціал підприємства* як сукупність ресурсів, які здатні забезпечувати:

- виробництво певних матеріальних благ;
- кількісних та якісних їх параметрів, які визначають максимальні можливості з виробництва матеріальних благ у певний момент;
- сукупність функціональних ресурсів, що здатні виробляти певний обсяг продукції.

Забезпечення результативності діяльності підприємства і збільшення обсягів його виробництва визначається величиною накопичених ресурсів і ефективністю їх використання на підприємстві.

Тому, важливе значення при цьому має дотримання ресурсних пропорцій підприємства і досягнення максимально ефективного рівня ресурсозабезпеченості всіх видів його діяльності відповідно до темпів зростання їх об'ємів.

Розглянуті в ході дослідження теоретичні підходи до трактування категорії «ресурсний потенціал» свідчать про неоднозначність думок щодо її сутнісних характеристик.

Так, ряд дослідників розглядають ресурсний потенціал підприємства з погляду його кількісних показників, як сукупність різних ресурсів, без урахування їх якісних характеристик.

Відповідно до іншого підходу, ресурсний потенціал служить матеріальною основою виробництва і визначається тими ресурсами, що є у підприємства на даний момент часу, до використання їх у виробничому процесі. В роботах більшості авторів ресурсний потенціал представлений всіма ресурсами, що використовуються у виробничому процесі на певній стадії розвитку продуктивних сил.

Визначаючи дану специфічну характеристику як основоположну, слід також враховувати і наявність якісних економічних характеристик ресурсного

потенціалу.

Перш за все, це його цільова і стратегічна спрямованість, що визначається можливим синергетичним ефектом від комплексного взаємозв'язаного використання різних видів ресурсів, потенційними можливостями підприємства і стратегічного розвитку ресурсів, а також взаємодії з ресурсним потенціалом суб'єктів більш високого рівня господарювання.

Слід також виділити наявність таких специфічних особливостей ресурсного потенціалу, як можливість взаємозамінності і взаємодоповнюваності його структурних елементів. Багатофункціональність більшості видів ресурсів забезпечує можливість їх стратегічного заміщення і варіативність використання в процесі реалізації поставлених задач і досягнення кінцевого результату.

Отже, ресурсний потенціал підприємства характеризує не тільки поточну ресурсозабезпеченість діяльності підприємства, але і визначає потенційну можливість використання своїх структурних елементів в процесі виробництва.

Тобто виникає необхідність у визначенні категорії *«ресурсний потенціал»* як економічної категорії, що дозволяє враховувати, аналізувати і оцінювати ресурси, резерви і можливості, що є у підприємства, а також ефективність їх використання.

Аналіз наукової літератури дозволив зробити висновок про недостатню вивченість категорії *«ресурсний потенціал»* стосовно підприємства, як в теоретичному, так і в практичному аспектах.

Розглянемо ряд теоретичних підходів до визначення даного поняття в наукових дослідженнях.

К.М. Місько розглядає ресурсний потенціал як сукупну величину реалізованих і нереалізованих можливостей використання ресурсів в процесі задоволення суспільних потреб, що виражається в ресурсній формі її уявлення [96].

При цьому автор вказує, що нарощування ресурсного потенціалу лежить не в площині збільшення його об'ємних характеристик, а в глибокому

структурно-компонентному аналізу ресурсів.

М.А. Комаров і А.Н. Романов визначають ресурсний потенціал як систему ресурсів, взаємопов'язану сукупність матеріально-речовинних, енергетичних, інформаційних засобів, а також самих працівників, які використовують (або можуть використовувати) їх в процесі виробництва матеріальних благ і послуг [18].

Уваги варта, думка науковця В.В.Рябенка, яка розглядає ресурсний потенціал підприємства як систему ресурсів, взаємопов'язану сукупність матеріальних, фінансових, інформаційних засобів та трудових ресурсів, які використовують (або можуть використати) їх в процесі виробництва матеріальних благ і послуг [93]. В таблиці 1.2 наведено визначення поняття «ресурсний потенціал» різними авторами.

Таблиця 1.2

Визначення поняття «ресурсний потенціал» різними авторами

Автор	Сутність категорії
В.В. Рябенко [93]	Ресурсний потенціал – це система ресурсів, взаємопов'язана сукупність матеріальних, фінансових, інформаційних засобів та трудових ресурсів, які використовують (або можуть використати) їх в процесі виробництва матеріальних благ і послуг.
М.А. Комаров і А.Н. Романов [18]	Ресурсний потенціал - це система ресурсів, взаємопов'язана сукупність матеріально-речовинних, енергетичних, інформаційних засобів, а також самих працівників, які використовують (або можуть використовувати) їх в процесі виробництва матеріальних благ і послуг.
Л.Г. Огорокова [18]	Ресурсний потенціал підприємства -це сукупність всіх ресурсів підприємства, що забезпечують можливість отримання максимального економічного ефекту в заданий момент часу.
В.А. Свободін [22]	Ресурсний потенціал - це «сукупність ресурсів, що є у розпорядженні підприємства (земельні, трудові, матеріальні)».
С. Сердак [18]	Ресурсний потенціал підприємства є сукупністю нематеріальних, матеріальних, трудових, фінансових ресурсів підприємства для виконання місії та досягнення його поточних і стратегічних цілей.
Н. Краснокутська [34]	Сутність ресурсного потенціалу підприємства пов'язують із формуванням та ефективним використанням ресурсів. При цьому процес формування та мобілізації ресурсів починається з того, що механізм використання ресурсного потенціалу підприємства узгоджується з наявною стратегією. З цією метою керівництво підприємством повинно узгодити характер і напрям діяльності функціональних підрозділів із завданнями реалізації стратегії.

Очевидно, що маються на увазі тільки ті види і джерела ресурсів,

отримання яких представляється можливим і ефективним на певному етапі розвитку підприємства і суспільства.

В економічній літературі виділяють два напрями дослідження ресурсного потенціалу як об'єкту - це ресурсний і результативний. Їх характеристика представлена в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Напрями дослідження ресурсного потенціалу як об'єкту

Напрямок	Вид напрямку	Характеристика та зміст напрямку
1	Ресурсний	Напрямок розглядає ресурсний потенціал як сукупність ресурсів підприємства, при цьому його оцінка зводиться до визначення вартості ресурсів, що є на даний момент, а ефективність використання визначається відношенням одержаного результату до обсягу задіяних ресурсів. Оцінка величини ресурсного потенціалу зводиться до оцінки максимальної кількості благ, яку господарюючий суб'єкт здатний створити при даній кількості, якості і структурі ресурсів. Реалізація і використання ресурсного потенціалу здійснюється в процесі функціонування підприємства в результаті якого створюються продукція, роботи і послуги.
2	Результативний	В рамках «результативного» напрямку ресурсний потенціал розглядається як здатність господарюючого суб'єкта освоювати, переробляти ресурси, що є у нього, для задоволення суспільних потреб. Результуючими показниками використання ресурсного потенціалу є обсяг реалізації вироблених товарів і послуг, величина прибутку, частка підприємства на освоєних ринках і вихід на нові.

Джерело: складено автором на основі даних [1-13].

В процесі функціонування підприємства ресурсний потенціал може як збільшуватися, так і зменшуватися.

Зростання потенціалу свідчить про стійкий ефективний розвиток суб'єкта господарювання, а зменшення може бути викликано скороченням власних ресурсів підприємства, зниженням результативності його діяльності, негативним впливом зовнішніх чинників, а також завершенням життєвого циклу підприємства.

В цілому, проведені дослідження і аналіз теоретичних аспектів сутнісних характеристик ресурсного потенціалу, дозволили виділити його основні класифікаційні ознаки.

Наведемо їх в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Основні класифікаційні ознаки ресурсного потенціалу підприємства

№	Класифікаційна ознака	Вид класифікаційної ознаки	Характеристика класифікаційної ознаки
1	Залежно від ступеня залучення у виробничо-господарську діяльність підприємства	Активна частина	Активну частину складають ресурси підприємства, що безпосередньо використовуються у його виробничо-господарській діяльності, і впливають на її результативність, такі як: діючі основні виробничі і невикористані фонди, нормативні запаси матеріальних цінностей у сфері виробництва й обігу, зайнята частина персоналу підприємства, інформація, яка реалізована в технологіях, засобах, предметах і продуктах праці.
		Пасивна частина	Ресурси, що є в наявності, але не залучені в господарський оборот, складають пасивну частину ресурсного потенціалу: наднормативні запаси і резерви матеріальних цінностей у сфері виробництва й обігу, незайнята частина трудових ресурсів, реалізована в проектах науково-технічна інформація, результати наукових і дослідно-конструкторських розробок.
2	За ступенем реалізації можливостей підприємства	Фактичний	Дозволяє оцінювати ефективність використання ресурсного потенціалу за допомогою співставлення його перспективного рівня з фактичним значенням.
		Перспективний	Найскладнішим в даному випадку є визначення потенційних можливостей підприємства і оцінка перспективного значення його ресурсного потенціалу через високий ступінь суб'єктивності такої оцінки.

Джерело: складено автором на основі даних [1-16,18-28].

Деякі автори розглядають у якості ресурсних складових тільки персонал і основні засоби, інші виділяють у складі ресурсів тільки людський, матеріальний і організаційний аспекти, що навіть при глобальному розумінні даних складових залишає за межами розгляду технологічні розробки, привабливість територіального розташування й інші елементи.

Ресурсний потенціал підприємства характеризують елементи, що наведені в таблиці 1.5.

Елементи ресурсного потенціалу підприємства

Елемент
реальні можливості організацій у певній сфері економічної діяльності (також і нереалізовані можливості)
обсяги ресурсів і резервів як залучених, так і не залучених у виробництво
спроможність менеджерів до використання ресурсів для створення продукції, товарів і послуг з метою отримання максимального прибутку
форма підприємництва і відповідна організаційно-правова структура

Джерело: складено автором на основі даних [2,4,5-16].

Тобто ресурсний потенціал є не просто сукупністю окремих видів ресурсів, а системою, комплексна взаємодія елементів якої дозволяє досягти позитивного синергетичного ефекту. Зміна кількісних характеристик певного виду ресурсу в системі здійснюється в чіткій відповідності зі змінами визначених показників всіх взаємопов'язаних елементів. Структуру ресурсного потенціалу складають не тільки ресурси, призначені до використання в певному періоді, але і різного роду страхові запаси і резерви.

Отже, як вважає автор наукових праць Рябенко В.В., *ресурсний потенціал підприємства* – це система ресурсів, взаємопов'язана сукупність матеріальних, фінансових, інформаційних засобів та трудових ресурсів, які використовують (або можуть використати) їх в процесі виробництва матеріальних благ і послуг. Кожний з перерахованих ресурсів являє собою сукупність можливостей, але саме унаслідок взаємодії всіх ресурсів, що складають систему, досягається ефект синергії, і виробнича система одержує нові властивості і можливості, яких не має кожен окремий вид ресурсів [93].

Отож, на нашу думку, *економіко-правові засади формування та використання ресурсного потенціалу підприємства* – це сукупність наявних видів ресурсів (трудових, фінансових, матеріальних, інформаційних і ін.), резервів та потенційних можливостей підприємства, раціональне і ефективне використання яких дозволяє отримати економічний ефект й досягти поставлених підприємницьких цілей, що забезпечується дотриманням правового законодавства в області формування і використання ресурсного потенціалу підприємства.

1.2. Процес управління формування та використання ресурсного потенціалу підприємства

Однак всі підприємства діють в умовах обмежених ресурсів, коли кожен з них володіє певним їх набором, які можуть становити як його конкурентні переваги, так і, навпаки, визначати загрозу, а принципова відмінність одного підприємства від іншого полягає в тому, що кожне з них володіє унікальним набором ресурсів, відповідно до яких повинно відбуватися управління та підбиратися відповідна стратегія з врахуванням власних можливостей і потенціалу. З такої позиції ресурсне забезпечення і варто розглядати як одне з джерел конкурентних переваг підприємства, що й визначає його потенціал.

Більшість науковців у процесі дослідження ресурсного потенціалу спираються на ресурсний підхід, «в основу якого покладено питання про ресурси як джерела й одночасно обмеження здійснення будь-якої суспільної діяльності».

На основі вищесказаного необхідно виділити основні *ознаки ресурсного потенціалу підприємства*. Наведемо їх в табл. 1.6.

Таблиця 1.6

Ознаки ресурсного потенціалу підприємства

Ознака ресурсного потенціалу
➤ ресурсний потенціал є системою взаємозалежних елементів
➤ ресурсний потенціал є динамічним утворенням, яке не може формуватися лише механічним додаванням елементів
➤ на ресурсний потенціал поширюється дія закону синергії
➤ оптимальність структури ресурсного потенціалу
➤ адекватність складових ресурсного потенціалу цілям діяльності підприємства.
➤ умова одночасного функціонування його елементів

Джерело: складено автором на основі даних [1-16,19-23].

Ці ознаки ресурсного потенціалу проявляються при його формуванні, тобто в процесі визначення характеристик накопичених підприємством ресурсів, в процесі їх структуризації та побудови організаційних форм ефективного використання. Як видно з проведених досліджень в області

складових елементів ресурсного потенціалу, єдиного, загальноприйнятого підходу до визначення елементного складу ресурсного потенціалу немає. Проте можна виділити ряд тенденцій щодо включення окремих груп ресурсів до складу ресурсного потенціалу, а саме:

- безумовним є включення фінансових ресурсів;
- в більшості випадків інформаційні ресурси є елементом ресурсного потенціалу;
- ресурси, що мають людську природу, присутні у кожного із згаданих авторів і під різними назвами – трудові, людські, кадрові;
- матеріальні та нематеріальні ресурси для забезпечення діяльності підприємства. Досягнення високого рівня організації управління ресурсним потенціалом можна забезпечити за умови забезпечення ефективного процесу формування і використання ресурсного потенціалу підприємства (рис.1.1).

Процес формування і використання ресурсного потенціалу підприємства потребує моніторингу та діагностики інформації щодо впливу чинників зовнішнього середовища.

До чинників подібного впливу відносяться економічні, соціальні, політико- правові, науково-технічні. Розглянемо, що включає в себе кожна із груп чинників.

Отже, до складових економічної групи можуть бути віднесені рівень розвитку: податкової системи, виробничої та соціальної інфраструктури, стабільність національної грошової одиниці й стан грошового обігу; рівень та темп інфляції та стан розвитку економіки; ефективність інвестиційної політики, стабільність функціонування ключових ринків: товарного, фінансового та праці.

Групу соціальних чинників можна охарактеризувати наступними складовими елементами: наявним рівнем освіти, процесами міграції робочої сили країни, чисельністю економічно активного населення, рівнем відтворення робочої сили та політикою соціального захисту.

До групи політико-правових чинників входять: політична ситуація в державі, стабільність правової бази та правові гарантії, інструменти державного регулювання економіки.

Остання група формується такими складовими, як розвиток науки й техніки, наявна система захисту прав інтелектуальної власності тощо. Зазначимо, що всі ці чинники можуть здійснювати як позитивний, так і негативний вплив на стан і розвиток ресурсного потенціалу господарства, у цьому зв'язку аграрному підприємству необхідно сформувати дієвий господарський механізм, що прискорив би процес адаптації до можливих змін.

Стосовно середовища мікрорівня, можна зазначити, що його чинники, безпосередньо впливають на виробничо-комерційну діяльність підприємства. Аналіз мікросередовища пов'язаний з чинниками внутрішньої дії, формуванням, використанням та розвитком ресурсного потенціалу підприємства.

Можна констатувати, що ефективність використання ресурсного потенціалу підприємств зумовлюється впливом ряду чинників, які можна поділити на дві основні групи: чинники формування ресурсного потенціалу та чинники його ефективного використання. Узагальнимо їх на рис. 1.1 [17].

<i>Чинник формування ресурсного потенціалу</i>	<i>Чинник ефективного використання ресурсного потенціалу</i>
Природні ➤ Кліматичні умови ➤ Родючість ґрунту	Соціально- правові ➤ Культурне середовище ➤ Праваові норми
Антропогенні ➤ Рівень техніки і технологій ➤ Трудові ресурси	Економічні ➤ Фінансовий стан підприємства ➤ Ціни ➤ Податки
	Організаційно-технологічні ➤ Організаційна структура ➤ Технологія ➤ Маркетинг та логістика

Рис.1.1. Чинники формування і використання ресурсного потенціалу підприємства

Джерело: складено автором на основі даних [1-16].

Досягнення високого рівня організації управління ресурсним потенціалом можна забезпечити за умови, що кожна функція управління виконується якісно та належним чином, адже тільки взаємодією та органічною єдністю всіх функцій управління можна сформувати цілеспрямований та ефективний вплив на об'єкти управління в системі управління ресурсним потенціалом підприємства. Розглянемо більш детально функції управління ресурсним потенціалом на макро- і макрорівні на рис. 1.2 [1-18].

НА РІВНІ ПІДПРИЄМСТВА (МІКРОРІВЕНЬ)			
Планування та формування величини і якості, напрямів розвитку ресурсного потенціалу	Організація ефективного використання і відтворення ресурсного потенціалу	Мотивація трудового потенціалу до розкриття, повного використання та розвитку інтелектуальної складової самотивації	Контроль за ефективністю використання ресурсного потенціалу підприємства
ФУНКЦІЇ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА			
НА РІВНІ ДЕРЖАВИ (МАКРОРІВЕНЬ)			
Планування техніко-економічних показників використання ресурсного потенціалу підприємства	Стимулювання ефективного розподілу трудового потенціалу між регіонами і підприємствами	Контроль за відтворенням технічного та трудового потенціалу	Організація розвитку всіх складових ресурсного потенціалу

Рис. 1.2. Функції управління ресурсним потенціалом підприємства

Джерело: складено автором на основі даних [1-16].

Методи управління ресурсним потенціалом підприємства в контексті трудових ресурсів (трудоий потенціал) визначаємо як сукупність економічних, адміністративних та морально-психологічних способів впливу на процес управління ресурсним потенціалом. *Принципи управління ресурсним потенціалом підприємства* – це підходи до управління ресурсним потенціалом підприємства, що забезпечуються процесами формування, розподілу, використання, оцінки і розвитку ресурсного потенціалу підприємства. До них належать принципи: адекватності, системності, структурності, цільової

орієнтації, економічної самостійності, узгодженості, мотиваційності. Характеристика та зміст принципів представлені в таблиці 1.7.

Таблиця 1.7

Принципи управління ресурсним потенціалом підприємства

Назва принципу	Зміст принципу
Узгодженість	Перший принцип – узгодженість, тобто між структурними підрозділами підприємства мають бути узгоджені напрями маркетингових досліджень, технології, рух фінансових ресурсів. У зовнішньому середовищі підприємству доцільно погоджувати спільні дії щодо тарифів, оподаткування, митних квот тощо.
Системність	Другий принцип – системності, обумовлює збалансоване використання наявних ресурсів підприємств, без значних відхилень в технологічному ланцюгу, врахування впливу чинників зовнішнього та внутрішнього середовища.
Цільова орієнтація	Третій принцип ресурсного потенціалу пов'язаний з цілісністю, яка поєднує всі елементи у загальну цільову функцію, що детермінує систему. Взаємодія і взаємозв'язок складових ресурсного потенціалу, є ключовою умовою забезпечення системної цілісності.
Структурності	Четвертий принцип передбачає взаємодію усіх структурних відділків, які повинні бути узгоджені, підпорядковуватися сформованій стратегії і тактиці.
Економічна самостійність	П'ятий принцип передбачає забезпечення підприємством конкурентоспроможності продукції при спільному формуванні плану дій на найближчу перспективу, так і на перспективу усіх підрозділів.
Адекватності	Шостий принцип передбачає, що всі елементи повинні адекватно реагувати на вплив факторів макро- і мікросередовища та формувати оптимальні напрями дій.
Мотиваційності	Сьомий принцип першочергове значення приділяє використанню трудового потенціалу. Ці дії можуть бути узгоджені між адміністрацією і трудовим колективом (врегулювання рівня оплати праці, режиму праці і відпочинку, соціальних гарантій та інших мотиваційних факторів).

Джерело: складено автором на основі даних [1-16,23-31].

Враховуючи те, що в економічній літературі під механізмом розуміють сукупність процесів, прийомів, методів, підходів, здійснення певних дій для досягнення мети; внутрішній устрій системи будь-чого [23-31], приходимо до висновку, що ефективність використання ресурсного потенціалу підприємства залежить від функціонування механізму управління ним. Ресурсний потенціал підприємства являє собою систему, яка складається з п'яти взаємопов'язаних елементів, які виконують різні функції в процесі виробництва продукції. Є всі

підстави стверджувати, що ресурсному потенціалу властиві риси притаманні будь-якій системі (табл. 1.8).

Таблиця 1.8

Риси ресурсного потенціалу підприємства, що забезпечують його формування та використання

Риса	Зміст риси
Цілісність	Вона означає, що елементи потенціалу служать загальній цілі, яка стоїть перед системою. Цілісність потенціалу забезпечується реалізацією в процесі управління його формуванням і використанням наступних принципів: загальності і єдності цільової функції для ресурсно потенціалу і для кожного елемента; загальності критерію ефективності функціонування і розвитку елементів ресурсного потенціалу в цілому. Так, якщо перед підприємствами стоять завдання підвищення ефективності виробництва і переходу на переважно інтенсивні методи господарювання, то в першу чергу інтенсивно і ефективно повинен використовуватись їх виробничий потенціал. А цього можливо досягнути тільки тоді, коли в тій же мірі напруженості і результативності буде використовуватись кожен елемент потенціалу.
Складність	Вона виявляється перш за все в наявності декількох складових елементів, кожен з яких представляє собою сукупність окремих частин, які включають с свою чергу, більш менші частинки ресурсного потенціалу. Таким чином, ресурсний потенціал підприємства являє собою сукупність великої кількості первинних частинок.
Взаємозамінність і альтернативність елементів	Так збільшення маси основних засобів при одночасному підвищенні рівня їх автоматизації значно зменшує такий елемент ресурсного потенціалу, як трудовий потенціал його працівників.
Взаємозв'язок і взаємодія його елементів	Він представляє собою загальний економічний закон відповідності між основними елементами виробничих сил суспільства. Іншими словами, між речовими, особистими і нематеріальними факторами виробництва існує об'єктивно обумовлений кількісний і якісний взаємозв'язок, виражений мірою їх відповідності. Наявність у ресурсного потенціалу підприємства такої характеристики як взаємозв'язок і взаємодія елементів, визначає особливості методології його дослідження – ні один з елементів потенціалу не може бути достатньо вивчений і зрозумілий без обліку їх взаємодії між собою.
Гнучкість	Вона свідчить про можливості переорієнтації виробничої системи на випуск нової продукції, використання інших видів матеріалів, без докорінної зміни її матеріально-технічної бази. Вимоги до підвищення гнучкості виробничого потенціалу зумовлюються посиленням нестабільності ринкової ситуації, зростанням коливання об'єму і структури попиту, різким прискоренням темпів НТП в виробництві.
Потужність	Вона являє собою кількісну оцінку виробничої здатності потенціалу підприємства . Однією з головних задач управління ресурсним потенціалом є його відтворення та раціональне використання.

Джерело: складено автором на основі даних [1-16,98-102].

Дослідимо процес формування і використання ресурсного потенціалу підприємства та охарактеризуємо визначення даної категорії. Під *процесом формування і використання ресурсного потенціалу підприємства* пропонуємо розуміти планування, організацію та контроль використання всіх його складових, а також розподіл працівників по виробничим ланкам відповідно до їх рівня підготовки та освітньо-кваліфікаційного рівня, мотивація до повного розкриття їх трудового потенціалу.

Формування потенціалу підприємства – це виявлення стратегічних можливостей та ресурсів, здатних підвищити конкурентоспроможність підприємства; виявлення резервів потенціалу [4].

Під *формуванням потенціалу* розуміється залучення стратегічних ресурсів, як за рахунок внутрішніх, так і зовнішніх джерел, за умов оцінки сукупності факторів, які обумовлюють таке залучення. Під стратегічними ресурсами розуміється сукупність ресурсів, що використовуються з метою забезпечення стратегії розвитку [27].

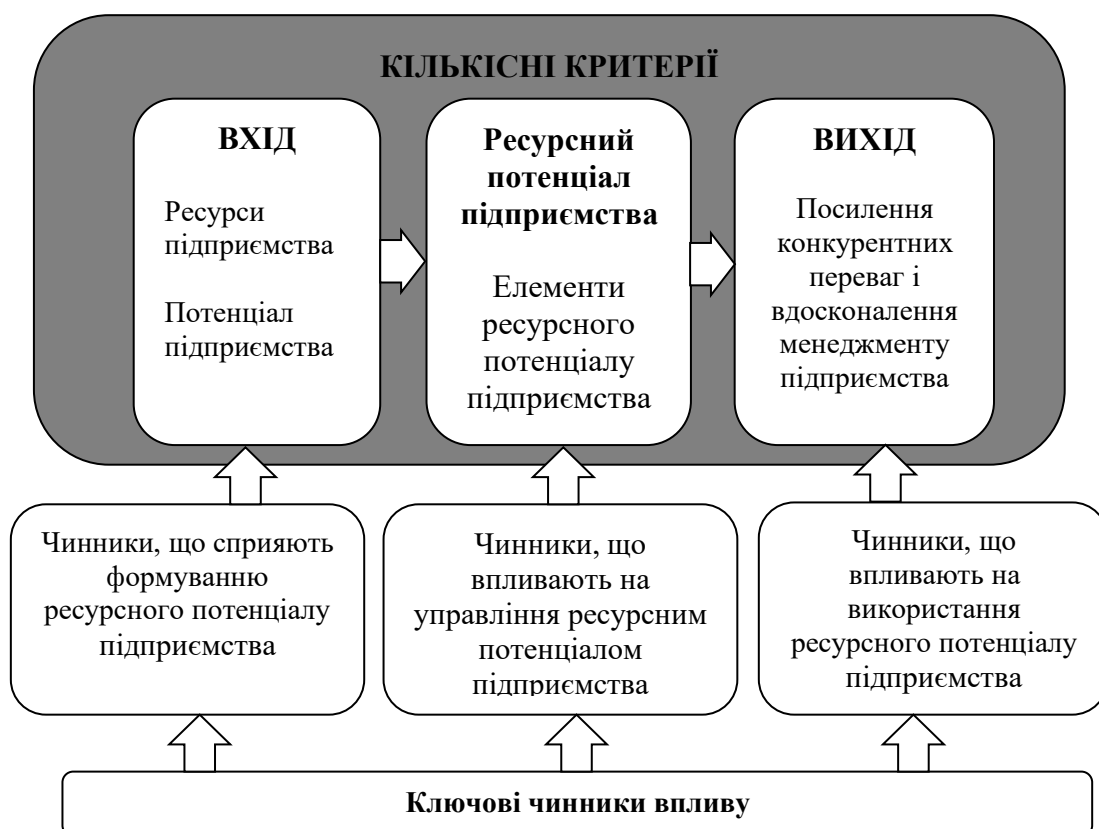

Рис.1.3. Процес формування та використання ресурсного потенціалу підприємства

На рис.1.3 відображено схему-структуру формування і використання ресурсного потенціалу підприємства і охарактеризовано ключові чинники впливу на цей процес. Поєднання ресурсів і потенціалу організації дає в подальшому синергетичний ефект в посиленні конкурентних переваг і вдосконаленні менеджменту організацій.

При формуванні ресурсного потенціалу підприємства враховують постулати:

- потенціал підприємства - це складна система пересічних характеристик його елементів;
- потенціал підприємства не можна сформувати на базі механічного додавання елементів, оскільки він є динамічним утворенням;
- під час формування потенціалу підприємства діє закон синергії його елементів;
- потенціал підприємства у вищих формах його виявлення може самостійно трансформуватися з появою нових складових елементів;
- елементи потенціалу підприємства мають функціонувати одночасно і в сукупності, бо закономірності розвитку можливостей підприємства не можуть бути розкриті окремо, а тільки в їхньому поєднанні, що потребує досягнення збалансованого оптимального співвідношення між елементами;
- усі елементи потенціалу об'єктивно пов'язані з функціонуванням і розвитком підприємства, тобто, з одного боку, вони підлягають фізичному та техніко-економічному старінню, а з іншого – вони чутливі до досягнень науково-технічного прогресу;
- складові потенціалу підприємства мають бути адекватними характеристикам продукції і послуг, що виробляються на підприємстві.

Формування ресурсного потенціалу розділяють на декілька етапів [1-13]:

1) етап ідентифікації. На основі встановлених цілей та пріоритетів діяльності підприємства, визначається набір необхідних економічних ресурсів та їх структура, оцінюються їх потенціал, джерела та носії;

2) етап стабілізації передбачає налагодження стійких зв'язків між

ресурсами та отримання корисного ефекту від реалізації ресурсного потенціалу;

3) *етап оптимізації* означає пошук найбільш ефективного співвідношення структури ресурсного потенціалу з точки зору максимізації очікуваного корисного ефекту від реалізації ресурсного потенціалу.

В сучасній літературі існує безліч думок вітчизняних та зарубіжних вчених щодо складових ресурсного потенціалу підприємства.

Так, на думку С. Сердака, елементи ресурсного потенціалу підприємства – це сукупність матеріальних, нематеріальних, трудових, фінансових, інформаційних ресурсів, зокрема здатність робітників підприємства ефективно використовувати названі ресурси для виконання місії, досягнення поточних та стратегічних цілей підприємства. *Отже, дослідимо складові елементами формування ресурсного потенціалу підприємства, що включають види ресурсів.* Пропонуємо виділити наступні основні складові ресурсного потенціалу: матеріально-технічні, інформаційні, фінансові, трудові, інноваційні, інтелектуальні, організаційні, які зображено на рис. 1.4 [1-13,23-30].

Основні складові формування ресурсного потенціалу підприємства					
Матеріально-технічні	Сировина	Матеріали	Складські ресурси	Основні виробничі засоби	Технології
Інформаційні	Вхідні та вихідні інформаційні потоки	Інформаційна системи	Інформаційні технології	Можливості обробки та аналізу інформації	
Фінансові	Власні кошти	Обігові кошти	Залучений капітал	Інвестиційні ресурси	
Трудові	Чисельність персоналу	Кваліфікація персоналу	Кадровий склад	Віковий склад	
Інноваційні	Науково-технічний заділ	Інноваційна активність підприємства	Можливості впровадження інновацій	Проведення та фінансування НДДКР	
Інтелектуальні	Підвищення кваліфікації і освітнього рівня персоналу	Знання та досвід персоналу	Кваліфікаційний рівень і професіоналізм науково-технічних працівників підприємства		
Організаційні	Система управління	Організаційне забезпечення виробництва	Управлінський супровід		
Резерви	Внутрішньовиробничі резерви	Позавиробничі резерви			

Рис.1.4. Складові формування ресурсного потенціалу підприємства

Джерело: складено автором на основі даних [1-84].

Дослідимо складові ресурсного потенціалу підприємства та їх загальну характеристику в дод. В.

Так, всі види ресурсів потребують забезпечення інформаційними потоками, тому оцінка спирається на результати кількісної бази дослідження. На відміну від них, інформаційна складова ресурсного потенціалу у більшій мірі залежить від результатів якісної оцінки. Крім того, доступ до джерел інформації щодо кожного компоненту має різний рівень складності, а сама інформація неоднакову вимірність і готовність до обробки.

Інформаційна складова – це всі види інформації, яка використовується економічними суб'єктами в процесі своєї господарської діяльності, сприяє зниженню ризику або підвищенню ефективності даної діяльності, або виступає у якості чинника виробництва. Інформаційними ресурсами є формалізовані ідеї, різні дані, методи і засоби їх накопичення, зберігання і обміну між джерелами і споживачами інформації.

Економісти підраховали, що значення впливу місця знаходження компанії на ефективність управління підприємством, а отже, і управління його невід'ємною складовою – трудовим потенціалом, вимірюється 2%, впливу підгалузі, в якій функціонує підприємство і умови, що існують в країні для цієї підгалузі вимірюється 42%, інші 56% успіху залежать від вибору менеджерами методів і способів управління [103]. Отже, ефективність використання ресурсного потенціалу підприємства на 96% залежить від функціонування системи управління ним як на рівні держави, галузі, так і на рівні підприємства.

Виходячи з наведених вище аргументів, на рисунку 1.5 подане авторське бачення структури та елементів механізму формування і використання ресурсного потенціалу підприємства, формування та впровадження якого передбачає послідовне проходження трьох етапів:

1) впровадження управлінського блоку — здійснення низки організаційних заходів, пов'язаних зі формуванням системи управління, визначенням мети, цілей та завдань, функцій, принципів і стратегічних положень відносно управління ресурсним забезпеченням, ідентифікацією

суб'єктів та об'єктів управління, підготовкою до запуску підсистеми управління ресурсним потенціалом підприємства;

2) запуск процесного блоку — планування, підготовка та реалізація низки пов'язаних між собою заходів у відповідній послідовності в межах інституційного, організаційного, економічного, технологічного та інформативного інструментів;

3) налагодження ефективної взаємодії з елементами інтерфейсного блоку — використання можливостей суб'єктів зовнішнього середовища підприємства для більш якісного формування, відтворення та ефективного використання ресурсного потенціалу підприємства.

Проходження цих етапів дає передумови для отримання бажаного результату в сфері формування та реалізації ресурсного потенціалу підприємства. Важливо наголосити й на логічній послідовності реалізації інструментів політики управління ресурсним потенціалом підприємства.

Передусім в структурі економічної системи підприємства потрібно сформувати внутрішню нормативно-методичну основу та організаційну структуру управління ресурсним потенціалом, тобто реалізувати заходи в межах інституційно-організаційного напрямку. Це дасть змогу, по-перше, створити внутрішньо правове середовище та визначити правила поведінки під час реалізації політики розвитку ресурсного потенціалу підприємства та, по-друге, ідентифікувати працівників апарату управління, які будуть відповідальними за менеджмент у цій сфері. Надалі слід забезпечити систему управління ресурсним потенціалом підприємства ресурсами, насамперед інвестиційними, фінансовими та матеріально-технічними, а також надати достатні мотиваційні стимули для суб'єктів управління до раціональної поведінки, їх безпосередньої зацікавленості у ефективному функціонуванні системи. Це створить основу для здійснення подальших кроків відносно розвитку системи ресурсного потенціалу підприємства.

Отже, під механізмом формування і використання ресурсного потенціалу підприємства пропонуємо розуміти сукупність процесів, прийомів, методів, підходів, спрямованих на досягнення ефективності його використання.

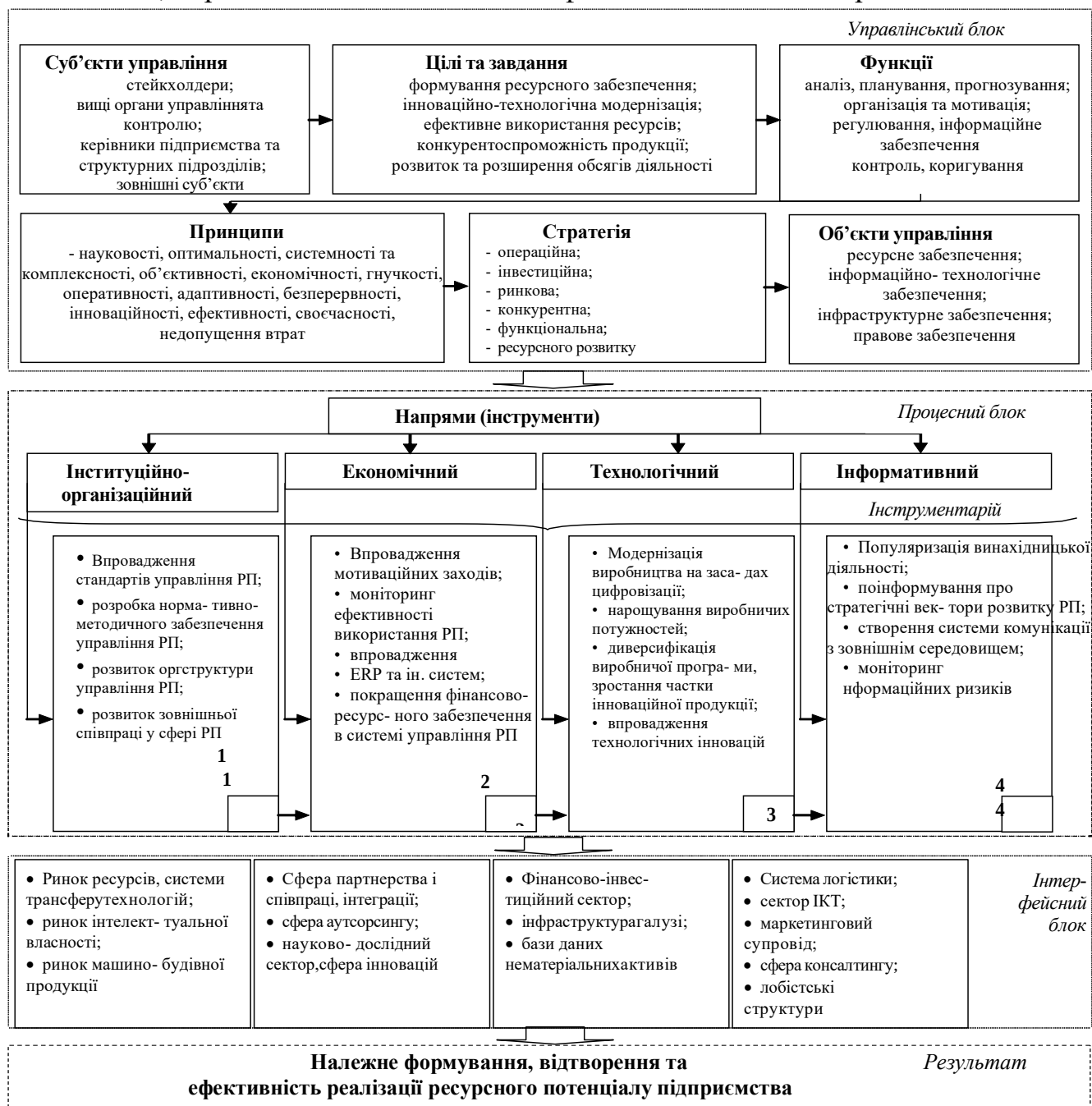

Рис.1.5. Концептуальна схема процесу управління формування та використання ресурсного потенціалу підприємства

(складено автором на основі даних [1-13,18-31,98-103])

Одним з індикаторів ефективності управління ресурсним потенціалом є конкурентне середовище: конкуренція безпосередньо впливає на впровадження

якісного менеджменту, адже чим вища загроза витіснення з ринку, тим більш якісний менеджмент буде використовувати підприємство для уникнення цієї загрози. Чим нижчий рівень конкуренції, тим більше часу компанії з неякісним менеджментом будуть присутні на ринку, але, як зазначають автори проведеного дослідження, максимальна межа – 15 років. Тобто, ефективність функціонування підприємства в умовах конкуренції є свідченням ефективного управління як сукупністю активів підприємства, так і його потенціалом.

1.3. Методичні підходи до оцінки формування і використання ресурсного потенціалу підприємства

Оцінка ефективності формування і використання ресурсного потенціалу підприємства має припускати поетапне дослідження кожного виду ресурсу з виявленням їхнього впливу як економічного результату відносно один одного. Слід визначати систему аналітичних показників оцінки за кожним із сукупності ресурсів із подальшою інтеграцією результатів, що дозволяє сформулювати загальний результат комплексної оцінки використання ресурсного потенціалу.

Ресурсний потенціал підприємства, з однієї сторони, розглядається як специфічна економічна категорія, що є результатом взаємодії ресурсів підприємства загалом, а з іншої – як економічне підґрунтя підприємства, тобто його основа, що характеризується системою індикаторів, які відображають наявні ресурси і їхні резерви, які можуть бути використані за визначених умов [15].

Оцінка управління ресурсним потенціалом підприємства має бути комплексною, тобто вона може бути отримана як систематизація результатів комплексного економічного аналізу. У такій оцінці повинні міститися узагальнені висновки щодо використання ресурсів підприємства, засновані на принципі системності. Процес оцінювання повинен відбуватися також у певній послідовності і мати потребу в чіткій організації [34]. Тому така оцінка дає можливість встановити як функціонує ресурсний потенціал, чи досягаються

поставлені цілі, як зміни та вдосконалення в управлінні впливають на повноту використання ресурсів підприємства та ефективність управління ним [18].

Основною метою оцінки формування і використання ресурсного потенціалу підприємства є визначення певної оцінної вартості, яка необхідна при ухваленні управлінських рішень задля забезпечення сталого розвитку підприємства. Ресурсний потенціал з точки зору підприємства як господарюючого суб'єкта є важливим чинником, який впливає на ефективність фінансово-господарської діяльності, підвищення конкурентоспроможності підприємства. Сформований масив показників використання ресурсного потенціалу є вихідною базою для застосування інших методів оцінки – SWOT-аналізу та кореляційно-регресійного аналізу. Перший спрямований на дослідження середовища об'єкта оцінки з подальшим виявленням сильних і слабких і сторін, загроз і можливостей, інший - має на меті виявлення кореляційних залежностей між досліджуваними величинами та оцінку регресійних моделей економіко-математичним інструментарієм.

Схематично алгоритм оцінки та оптимізації використання ресурсного потенціалу наведена на рис. 1.6 [16-85].

Вхідна умова: ВИЗНАЧЕННЯ СКЛАДУ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	
Блок 1. ВИЗНАЧЕННЯ МЕТОДИКИ ОЦІНКИ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ	
1.Вибір показників оцінки ресурсного потенціалу по компонентах	
2.Визначення результуючого показника використання ресурсного потенціалу	
3.Вибір методів та інструментів оцінки використання ресурсного потенціалу	
Блок 2. АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ	
1.Виявлені тенденції у динаміці показників оцінки ресурсного потенціалу	
2.Виявлені залежності між показниками оцінки ресурсного потенціалу	
3.Виявлені сильні та слабкі сторони використання ресурсного потенціалу, загрози та можливості підприємницького середовища	
Блок 3.ІНСТРУМЕНТАРІЙ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ	
1.Моделювання використання ресурсного потенціалу	
2.Прогнозування динаміки показників використання ресурсного потенціалу	
3.Прогнозування динаміки чистого прибутку підприємства	
4.Розробка стратегічних напрямків оптимізації ресурсного потенціалу	

Рис.1.6. Алгоритм оцінки та оптимізації використання ресурсного потенціалу підприємств

(складено автором на основі даних [18-30])

Серед закордонних практик, щоб оцінити конкурентоспроможність потенціалу підприємства, активно використовують різноманітні підходи та методи. Найпоширеніший підхід до оцінювання ефективності формування і використання ресурсного потенціалу підприємства є діагностика ресурсного потенціалу, яку слід проводити у формі *комплексного та поетапного дослідження*.

Так, при комплексній формі оцінювання ресурсного потенціалу досліджуються всі ресурси підприємства, що інтегруються в єдиний показник. Основними методами інтегрування показників є експертний та рейтинговий.

Використовуючи поетапне оцінювання найчастіше акцентується увага на головних критеріях, що визначають здатність підприємства вирішувати його основні завдання [100]. Складовою розвитку ресурсного потенціалу підприємств є не тільки абсолютне збільшення його рівня, а й забезпечення ефективного його використання з урахуванням якісних характеристик ресурсного потенціалу. Кількісні характеристики покликані оцінити обсяг і швидкість відтворення окремих ресурсів і в цілому ресурсного потенціалу, а якісні характеристики, в свою чергу, є основою для визначення ефективності використання ресурсів [8]. Використання кількісних і якісних характеристик ресурсного потенціалу підприємства дозволяють:

- проаналізувати початковий рівень розвитку ресурсного потенціалу;
- виявити сформовані диспропорції між ресурсами підприємства;
- виділити пріоритетні напрямки розвитку ресурсів;
- визначити, виходячи з досягнутого рівня і напрямів розвитку діяльності підприємства, припустимі виробничі, соціальні та економічні навантаження [7].

Характерною особливістю ефективного управління ресурсним потенціалом є, в оцінювання ефективності формування і використання ресурсного потенціалу підприємства, де корисний результат діяльності підприємства порівнюється з витратами на отримання цього корисного результату [1-13]. Корисний результат розглядається як ефект, який може бути

економічним, у вигляді прибутку підприємства, та соціальним, у вигляді забезпечення формування кращого рівня життя для людини. Крім цього, оцінка ефективності управління ресурсним потенціалом необхідна для забезпечення більш повного використання ресурсів [1-15].

На основі проведеного аналізу виділимо систему складових ресурсного потенціалу і основних показників, що характеризують ефективність управління ресурсним потенціалом і зводяться до:

- *матеріальні ресурси*, оцінювання яких включає аналіз потенційних можливостей предметів і засобів праці, технічно-технологічних ресурсів;
- *фінансові ресурси*, оцінювання яких полягає в аналізі фінансових показників, показників прибутковості, ліквідності та платоспроможності;
- *трудові ресурси*, оцінка яких включає аналіз показників плинності кадрів, рівня продуктивності праці трудових ресурсів;
- *інформаційні ресурси*, оцінювання яких включає аналіз технічного забезпечення інформаційними системами та аналіз кадрового забезпечення та рівня їх кваліфікації у галузі інформаційних систем.

Основні показники ефективності формування і використання ресурсного потенціалу підприємства зображено на рис. 1.7 [1-13,23-30].

СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА
Оцінка ефективності використання матеріальних ресурсів: віддача основних засобів, знос основних фондів, коефіцієнт вибуття основних засобів, коефіцієнт оновлення основних засобів, коефіцієнт забезпечення підприємства матеріальними ресурсами та ін.
Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів: коефіцієнт концентрації власного капіталу, коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів власним капіталом, коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнти ліквідності, рентабельність власного капіталу та ін.
Оцінка ефективності використання трудових ресурсів: коефіцієнт обороту найманих працівників, коефіцієнт обороту вивільнених працівників, коефіцієнт плинності кадрів, продуктивність праці та ін.
Оцінка ефективності використання інформаційних ресурсів: коефіцієнт технічного забезпечення інформаційними системами, коефіцієнт кадрового забезпечення та рівня їх кваліфікації у галузі інформаційних систем та ін.

Рис.1.7. Узагальнююча система показників оцінювання ефективності формування і використання ресурсного потенціалу підприємства
(складено автором на основі даних [1-13,23-30])

Показники оцінки ефективності формування і використання ресурсного потенціалу підприємства представлені в таблиці 1.9.

Таблиця 1.9

Показники оцінки ефективності формування і використання ресурсного потенціалу підприємства

Назва показника	Формула	Абревіатурне розширення
Оцінка ефективності використання основних засобів		
1.Віддача основних засобів (Воз)	$\text{Воз} = \text{ВП} / \text{ОВФсв}$	ВП – вартість випущеної продукції за рік, грн; ОВФсв – середньорічна вартість основних виробничих фондів, грн.
2.Коефіцієнт зносу основних засобів (Кз)	$\text{Кз} = \text{А} / \text{ПВ}$	А – сума амортизації, грн.; ПВ – первісна вартість основних засобів, грн.
Коефіцієнт придатності основних засобів (Кп)	$\text{Кп} = \text{ЗВ} / \text{ПВ}$	ЗВ – залишкова вартість основних засобів, грн.
3.Коефіцієнт вибуття основних засобів (Квиб)	$\text{К виб} = \text{ОЗвиб} / \text{ОЗ поч. р.}$	ОЗ виб. – вартість основних засобів, що вибули з підприємства, грн.; ОЗ поч. р. – вартість основних засобів на початок року, грн.
4.Коефіцієнт оновлення основних засобів (К онов.)	$\text{К онов.} = \text{ОЗонов} / \text{ОЗ кін. р.}$	ОЗ виб. – вартість основних засобів, що надійшли на підприємство, грн.; ОЗ кін. р. – вартість основних засобів на кінець року, грн.
Оцінка ефективності використання оборотних коштів		
1.Коефіцієнт оборотності оборотних активів (Коб)	$\text{Коб} = \text{РП} / \text{ОА}$	РП – реалізована продукція, грн.; ОА – середньорічна вартість оборотних активів, грн.
2.Коефіцієнт завантаження оборотних активів (Кз)	$\text{Кз} = \text{ОА} / \text{РП}$	РП – реалізована продукція, грн.; ОА – середньорічна вартість оборотних активів, грн.
3.Термін одного обороту (Тоб)	$\text{Тоб} = 360 / \text{Коб}$	360 – кількість днів в році, дні;
4. Рентабельність оборотних коштів (Рок)	$\text{Рок} = \text{ЧП} / \text{ОА}$	ЧП – чистий прибуток, грн.; ОА – середньорічна вартість оборотних активів, грн.
Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів		
6.Коефіцієнт концентрації власного капіталу (фінансової незалежності) (Кконц)	$\text{К конц} = \text{ВК} / \text{ВБ}$	ВК – власний капітал, грн.; ВБ – валюта балансу, грн.
7.Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів власним капіталом (КзабОК)	$\text{КзабОК} = \text{Вок} / \text{ОА}$	Вок - власні оборотні кошти, грн.; ОА - оборотні активи, грн.
8.Коефіцієнт абсолютної ліквідності (К абс.лікв.)	$\text{К абс.лікв.} = \text{ГК} / (\text{ПЗ} + \text{Дм.п.})$	ГК – грошові кошти та їх еквіваленти, грн.; ПЗ = поточні зобов'язання; Дм.п. – доходи майбутніх періодів, грн.

9.Коефіцієнт швидкої ліквідності (К шв.лікв.)	$K_{шв.лікв.} = (OA - 3)/ПЗ$	ОА – оборотні активи, грн.; 3 –запаси, грн.; ПЗ – поточні зобов'язання, грн.
10.Коефіцієнт загальної ліквідності (К заг. лікв.)	$K_{заг.лікв.} = ОК/ПЗ$	ОК – оборотні кошти, грн.; ПЗ – поточні зобов'язання, грн.
11.Рентабельність власного капіталу (Рвк)	$Рвк = П/ВК$	П – чистий прибуток, грн.; ВК – власний капітал, грн.
12. Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів (Квз)	$Квз = ПК/ВК$	ПК- позикові кошти, грн.; ВК – власний капітал, грн.
13. Коефіцієнт фінансової стійкості (Кф)	$Кф = (ВК+ДЗ)/ ВБ$	ВК – власний капітал, грн.; ДЗ – довгострокові зобов'язання, грн.; ВБ – валюта балансу, грн.
14. Коефіцієнт фінансової залежності (Кфз)	$Кфз = ВБ/ВК$	ВБ – валюта балансу, грн.; ВК – власний капітал, грн.
Оцінка ефективності використання трудових ресурсів		
13.Коефіцієнт обороту прийнятих працівників (К прийн.)	$K_{прийн.} = Ч_{прийн.}/Ч_{сер.}$	Ч прийн. – чисельність працівників прийнятих на роботу а період, осіб; Ч сер. – чисельність працівників середньорічна, осіб.
14.Коефіцієнт обороту вивільнених працівників (Квив.)	$K_{вив.} = Ч_{вив.}/Ч_{сер.}$	Ч вив. – чисельність працівників вивільнених з підприємства за період, осіб; Ч сер. – чисельність працівників середньорічна, осіб.
15.Коефіцієнт плинності кадрів (Кпл.кад.)	$К_{пл.кад.} = Ч_{звл.прац.}/Ч_{сер.}$	Ч звл.прич. – чисельність працівників звільнених за власним бажанням, за порушення трудової дисципліни та інших причин не пов'язаних зв виробництвом за період, осіб; Ч сер. – чисельність працівників середньорічна, осіб.
16.Продуктивність праці (ПП)	$ПП = РП/Ч_{пвп}$	РП – реалізована продукція, грн.; Чпвп – чисельність промислово-виробничого персоналу, осіб.
Оцінка ефективності використання інформаційних ресурсів		
17.Коефіцієнт технічного забезпечення інформаційними системами (Ктзис)	$K_{тзис} = Ч_{пер.тзис.}/Ч_{сер.}$	Чпер.тзис – чисельність персоналу технічного забезпечення інформаційними системами, осіб; Ч сер. – чисельність працівників середньорічна, осіб.
18.Коефіцієнт кадрового забезпечення та рівня їх кваліфікації у галузі інформаційних систем (К кад.заб.ін.)	$K_{кад.заб.ін.} = Ч_{кад.заб.ін.}/Ч_{сер.}$	Чкад.заб.ін. – чисельність персоналу кадрового забезпечення та рівня їх кваліфікації у галузі інформаційних систем, осіб; Ч сер. – чисельність працівників середньорічна, осіб.

Джерело: складено автором на основі джерел [1-15, 23-30, 36-38, 98-103].

Значення і зміст показників оцінки формування і використання ресурсного потенціалу підприємства можуть значно змінюватись в залежності від складових ресурсів, які будують методику комплексної оцінки ефективності ресурсної бази організації [34]. Так, наприклад, з метою оцінки ефективності наявних ресурсів підприємства Ковальов В.В. запропонував розглянути додатково до вищевказаних показників, ще коефіцієнти:

- 1) оборотності коштів;
- 2) показники ефективності основних засобів,
- 3) середньорічну вартість оборотних активів;
- 4) питомі річні витрати на оплату праці працівників.

Важливим чинником підвищення достовірності дослідження (аналізу) методик, показників оцінки формування і використання ресурсного потенціалу підприємства є дослідження класифікації методів і підходів забезпечення оцінки потенціалу підприємства, оскільки для оцінки ефективності використання ресурсної бази потрібне застосування оптимальної кількості показників та класифікаційних методик і підходів, що є необхідним елементом.

Представимо класифікацію методів і підходів в рамках кожного методу, для визначення вартості ресурсного потенціалу підприємства в таблиці 1.10.

Таблиця 1.10

Класифікація підходів до визначення вартості ресурсного потенціалу підприємства

Підхід	Методи, в рамках підходів
Методи дохідного (результативного) підходу – визначення поточної вартості об'єкта на базі прогнозних сум майбутніх доходів від використання або продажу об'єкта.	- капіталізація доходів - дисконтування грошових потоків
Методи порівняльного (ринкового) підходу – визначення вартості об'єкта на базі зіставлення з аналогами, що були об'єктами ринкових угод.	- метод ринку капіталу - метод ринку угод - метод галузевих коефіцієнтів
Методи майнового (витратного) підходу – визначення вартості об'єкта як суми вартостей всіх активів підприємства скоригованих на суму зобов'язань.	- метод чистих активів - метод ліквідаційної вартості

Джерело: складено автором на основі даних [11-15,100-103].

Основними критеріями оцінки ресурсного потенціалу є ефективність, стійкість та сумісність, тому наочно представлено їх значення на рис. 1.8.

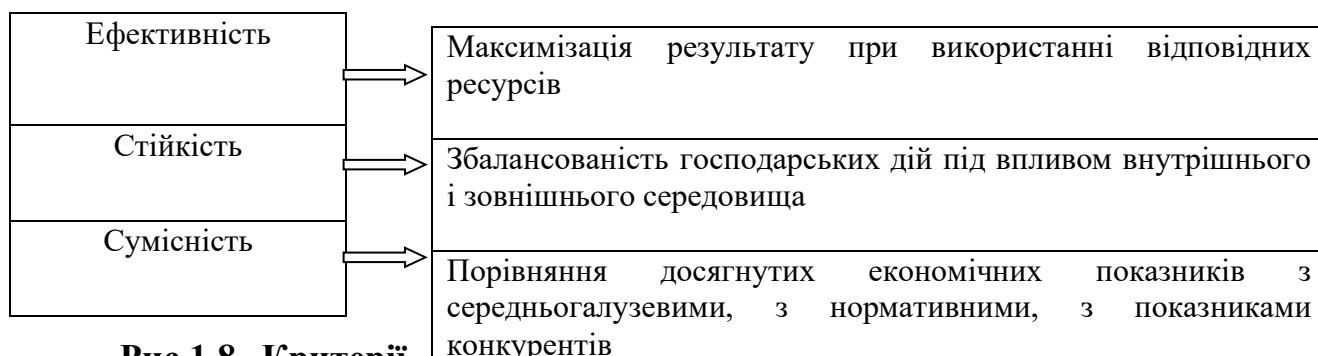

Рис.1.8. Критерії

оцінки ресурсного потенціалу підприємства

(складено автором на основі даних [1-14])

Орієнтуючись на результати аналізу ефективності використання ресурсів, розробляються заходи щодо поліпшення використання ресурсного потенціалу.

Ефективність використання ресурсної бази є основою успішного функціонування підприємства, оскільки ресурсний потенціал є матеріальною основою всіх виробничих можливостей підприємства.

1.4. Нормативно-правове регулювання процесу формування і використання ресурсного потенціалу підприємства.

Нормативно-правове регулювання процесу формування і використання ресурсного потенціалу підприємства є важливою складовою ефективного управління бізнесом.

Це означає, що підприємство повинно дотримуватися законодавства та регуляторних актів, які стосуються його діяльності.

Під *нормативно-правовим регулюванням забезпечення формування і використання ресурсного потенціалу підприємства* розуміють сукупність нормативних і правових інструментів, що використовують в процесі формування, використання і управління ресурсним потенціалом підприємства.

В Україні комплекс відповідних нормативно-правових документів, на нашу думку, доцільно систематизувати у вигляді *п'яти основних рівнів*, що наведені в таблиці 1.11.

Таблиця 1.11

Основні рівні нормативно-правового регулювання процесу формування і використання ресурсного потенціалу підприємства

Рівень	Нормативне забезпечення
1 рівень	Конституція України - основний закон, Кодекси і Закони України.
2 рівень	Укази й розпорядження Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України.
3 рівень	Національні положення (стандарты) бухгалтерського обліку, інші нормативно-правові документи щодо бухгалтерського обліку та фінансової звітності, які затверджуються Міністерством фінансів України.
4 рівень	Нормативно-правові акти (інструкції, положення, вказівки) та методичні рекомендації Міністерства фінансів та інших органів, що розробляються і затверджуються на основі Національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку.
5 рівень	Рішення (накази, розпорядження) щодо організації і ведення бухгалтерського обліку безпосередньо на рівні підприємства.

Джерело: складено автором на основі даних [1-103].

Сьогодні не існує однозначної відповіді на питання про те, якою має бути державна політика щодо ефективного використання ресурсного потенціалу підприємств в Україні і яка модель її реалізації.

З огляду на реалізацію ресурсного потенціалу підприємства та визначення нормативно-правових актів, що регулюють забезпечення формування і використання ресурсного потенціалу підприємства, через його господарську діяльність, виникає необхідність у розмежуванні сутності понять «активи», «капітал», «майно» та виявлення їхнього відношення до терміну «ресурси» з метою дослідження нормативно-правових інструментів забезпечення формування і використання ресурсного потенціалу підприємства, адже в ході проведених досліджень виявилось, що в законодавстві України відсутнє визначення терміну «ресурси», тому найчастіше використовують визначення поняття «активи».

На нашу думку, саме поняття «актив» є найбільш адекватним для використання в контексті ресурсного потенціалу.

**Нормативне розмежування сутності понять: «активи», «капітал», «майно»
та виявлення їх належності до терміну «ресурси»**

Поняття	Нормативний зміст
I. Ресурси і актив	У чинному законодавстві України, а саме Наказі Міністерства Фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 року № 73 (поточна редакція від 03.01.2024 року) [60]: Активи – це ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до надходження економічних вигід у майбутньому [60]. Контроль у даному визначенні вказує на наявність певних сформованих правових відносин між підприємством та джерелами ресурсів. Тому Й.М. Петрович виводить умови, за яких ресурс стане активом: 1) він повинен знаходитися у володінні підприємства (контролюватися підприємством); 2) він повинен мати достовірно визначену вартість у грошовому виразі [6, с. 243]. Розуміння ресурсного потенціалу через сукупність активів є найбільш вдалим, оскільки переважна більшість ресурсів, особливо ті, що мають речову основу, відображаються на Балансі підприємства, і це цілком вписується в розуміння концепції ресурсного потенціалу. Проте на Балансі підприємства не відображаються ресурси, об’єктивну оцінку яких провести складно або неможливо, наприклад, кількісно-якісний склад персоналу, якість організаційної структури, в певній мірі репутація. Тому, актив – це лише частина ресурсного потенціалу, оцінена у вартісній формі.
II. Ресурси і майно	Дослідження зв’язків цієї пари понять викликане тим, що в наукових колах зустрічається термін «майновий потенціал». У Господарському кодексі України від 16.01.2003 р. № 436-IV (стаття 139) дано таке його визначення [17]: Майно – це сукупність речей та інших цінностей (включаючи нематеріальні активи), які мають вартісне визначення, виробляються чи використовуються у діяльності суб’єктів господарювання та відображаються в їх балансі або враховуються в інших передбачених законом формах обліку майна цих суб’єктів. Як видно з визначення, майном є об’єкти, відображені на Балансі підприємства (як і активи), і мають вартісну оцінку (як і активи). Відмінним є підхід до визначення: актив розглядається як джерело можливих вигід, майно – з позицій відносин власності. Як підсумок, актив і майно характеризують міру забезпечення підприємства ресурсами, але з різних ракурсів – економічного і юридичного. Звідси, на нашу думку, використання терміну «майновий потенціал» є недоцільним і вносить плутанину в термінологічний апарат.

III. Ресурси і капітал	У чинному законодавстві України, а саме Наказі Міністерства Фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 року № 73 (поточна редакція від 03.01.2024 року) [60]: Власний капітал - різниця між активами і зобов'язаннями підприємства; Детальний та глибокий аналіз поняття «капітал» було проведено І.А. Бланком [1-13]. Абстрагуючись від більшості іпостасей капіталу, запропонованих І.А. Бланком, на думку автора, слід виділити ті, в яких капітал найбільш тісно взаємодіє з ресурсами, а саме: як виробничий ресурс, як накопичена цінність та як джерело доходу. В першому значенні капітал виступає у ролі одного з видів факторів виробництва, тобто є економічним ресурсом, задіяним до процесу створення благ. Другий варіант визначення капіталу характеризує його як запас економічних благ, накопичених у результаті минулої діяльності суб'єкта господарювання. У цьому визначенні проявляється подібність капіталу до активів та ресурсів (з позицій ресурсного підходу). В третьому випадку капітал розглядається з точки зору його спроможності забезпечити його власнику дохід. Таке визначення капіталу близьке до трактування економічного потенціалу за результативним підходом. Як видно, в різних визначеннях капітал може прирівнюватися до ресурсу, активу або економічного потенціалу.
------------------------	---

Джерело: складено автором на основі джерел [1-13, 6,17,60].

Підсумовуючи порівняльний аналіз понять «ресурси», «актив», «майно» та «капітал», саме поняття «актив» є найбільш адекватним для використання в контексті ресурсного потенціалу.

Нормативно-правове регулювання процесу забезпечення формування і використання ресурсного потенціалу підприємства здійснюється на макрорівні і мікрорівні.

На макрорівні. Аналіз законодавства України засвідчив, що на макрорівні цей процес забезпечують виконавчі органи державної влади, а саме: Міністерство освіти і науки України, Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій, Державна служба зайнятості, Фонд державного майна України, Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України, Міністерство економіки України, аудиторські підприємства, функції яких полягають в:

— плануванні і формуванні розміру і якості трудового потенціалу – високорозвиненої інтелектуальної, здорової психофізіологічної та активної особистісної складових трудового потенціалу;

— розробкою амортизаційної політики, спрямованої на відтворення основних засобів, стимулюванні ефективного розподілу трудового потенціалу між підприємствами шляхом розвитку співробітництва між закладами освіти і науки та підприємствами, підприємствами та Державною службою зайнятості для більш ефективного розподілу трудового потенціалу між територіальними одиницями і підприємствами різних галузей;

— проведенні контролю за відтворенням трудового потенціалу шляхом аудиту підприємств щодо оплати праці в розмірі не менше ніж затверджений Бюджетом мінімальний, щодо дотримання обов'язкового державного страхування від тимчасової втрати працездатності, нещасних випадків на виробництві, шляхом обліку чисельності і структури населення за ступенем працездатності;

— фінансування розвитку освіти, науки, культури, мистецтва з метою забезпечення розвитку якісних характеристик трудового потенціалу.

На мікрорівні. Нормативно-правове регулювання забезпечення формування і використання ресурсного потенціалу підприємства на мікрорівні забезпечується дотриманням суб'єктами господарювання вимог чинного законодавства України, що відображено в нормативно-правових актах, постановах Кабінету Міністрів України, Законах України, положеннях, стандартах, Кодексах та інших документах, що мають юридичну силу [47-92].

Вони знаходять своє відображення через: систему нарахування амортизації, систему постачання сировини та збуту готової продукції, Корпоративні правила поведінки, Правила внутрішнього трудового розпорядку,

Правила роботи з дебіторами, організаційну структуру управління, політику підприємства щодо фінансування використання та розвитку трудового потенціалу, колективний договір (в разі необхідності), положення про відповідні структурні підрозділи, посадові інструкції, положення щодо оплати та стимулювання праці.

Правове регулювання ресурсного потенціалу підприємства відбувається через систему нормативних актів та законодавчих положень, які встановлюють

правила, обов'язки та процедури щодо власності, використання та захисту ресурсного потенціалу.

Основні етапи нормативно-правового регулювання процесу формування і використання ресурсного потенціалу підприємства можуть включати:

1. Установлення прав власності. Законодавство визначає, яким чином можна набути та встановити права власності на майно і ресурси підприємства.

Це може бути здійснено через купівлю-продаж, спадкування, дарування, створення чи іншими способами, передбаченими законом.

2. Реєстрація підприємства. Підприємство повинно бути зареєстроване відповідно до вимог законодавства.

Це включає процедуру реєстрації в органах державної реєстрації, де підприємство отримує відповідний статус та правову особистість.

3. Контрактні угоди: Використання ресурсного потенціалу підприємства може бути регульоване шляхом укладання контрактів та угод з іншими сторонами.

Це може включати угоди про купівлю-продаж майна, оренду, лізинг, франчайзинг та інші угоди, в яких визначаються умови використання майна, ресурсів та права та обов'язки сторін.

4. Захист інтелектуальної власності. Якщо ресурсний потенціал підприємства включає інтелектуальну власність, таку як авторські права або патенти, то необхідно дотримуватися правил, встановлених законодавством про захист інтелектуальної власності.

Це може включати реєстрацію прав, запобігання порушенням та використання правових засобів для захисту інтелектуальної власності.

5. Захист прав власності. У разі порушення майнових прав підприємства, законодавство надає механізми для їх захисту. Це може включати право на судовий захист, врегулювання спорів, компенсацію за завдану шкоду та інші правові засоби для відновлення порушених прав.

Невід'ємною частиною майна будь-якого підприємства є основні засоби, без яких неможливе здійснення господарських процесів.

Перехід України на принципи і методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності відповідно до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку зумовив істотні зміни в порядку ведення бухгалтерського обліку основних засобів.

Організація бухгалтерського обліку на підприємствах регламентується низкою законодавчих актів. Важливим є Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 року № 996-XIV (поточна редакція від 01.01.2024 року) [50].

Нижче наведено основні нормативно-правові акти, які регулюють ресурсний потенціал підприємства.

1. *Податковий Кодекс України* від 02.12.2010 року № 2755 – VI (поточна редакція 01.04.2024 року) регулює питання оподаткування діяльності суб'єктів господарювання [47].

2. *Законом України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні»* від 12.07.2001 року № 2658-III (поточна редакція від 22.05.2023 року) від регламентуються обов'язкові випадки проведення вартісної оцінки ресурсного потенціалу підприємства [89]:

- створення підприємств на базі державного майна або майна, що є в комунальній власності;
- реорганізації, банкрутства, ліквідації державних, комунальних підприємств та підприємств із державною часткою майна (часткою комунального майна);
- виділення або визначення частки майна в спільному майні, у якому є державна частка (частка комунального майна);
- визначення вартості внесків учасників та засновників господарського товариства, якщо до зазначеного товариства вноситься майно господарських товариств із державною часткою (часткою комунального майна), а також у разі виходу (виключення) учасника або засновника зі складу такого товариства;
- приватизації та іншого відчуження у випадках, встановлених законом, оренди, обміну, страхування державного майна, майна, що є в комунальній

Таблиця 1.13

Нормативно-правове забезпечення регулювання процесу формування та використання ресурсного потенціалу підприємства

Вид ресурсу	Нормативно-правова база регулювання
Матеріальні ресурси	❖ Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07.2001 року № 2658-III (поточна редакція від 22.05.2023 року) [89]; ❖ Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 01.12.2022 року № 2811-IX (поточна редакція від 15.04.2023 року) [49]; ❖ Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 року № 996-XIV(поточна редакція від 01.01.2024 року) [50]; ❖ Постанова КМУ Національний стандарт № 1 "Загальні засади оцінки майна і майнових прав" від 10.09.2003 року № 1440 (поточна редакція від 11.08.2022 року) [66]; ❖ Постанова КМУ Національний стандарт № 2 “Оцінка нерухомого майна” від 28.10.2004 року № 1442 (поточна редакція від 15.04.2015 року) [67]; ❖ Постанова КМУ Національний стандарт № 3 “Оцінка цілісних майнових комплексів” від 29.11.2006 року № 1655 [68]; ❖ Постанова КМУ Національний стандарт N 4 "Оцінка майнових прав інтелектуальної власності" від 03.10.2007 року № 1185 [69]; ❖ М(С)БО 2 «Запаси» від 01.01.2012 року № 929_021 [39]; ❖ НП(С)БО 9 «Запаси» від 20.10.1999 року № 246 (поточна редакція від 01.01.2023 року) [63]; ❖ НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» від 08.10.1999 року № 237 (поточна редакція 03.11.2020 року) [61]; ❖ НП(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» від 26.04.2000 року № 91 (поточна редакція 03.01.2024 року) [62]; ❖ НП(С)БО 16 «Витрати» від 31.12.1999 року № 318 (поточна редакція 03.11.2020 року) [64]; ❖ НП(С)БО 30 «Біологічні активи» від 18.11.2005 року № 790 (поточна редакція від 27.05.2022 року) [65]; ❖ Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755 – VI (поточна редакція 01.04.2024 року) [47].
Захист довкілля	❖ Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 року № 1264-XII (поточна редакція від 08.10.2023 року) [87]; ❖ Закон України "Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 року № № 2059-VIII (поточна редакція від 04.01.2024 року) [88]; ❖ Закон України "Про публічні закупівлі" від 25.12.2015 року № 922-VIII (поточна редакція від 19.04.2024 року) [91].
Фінансові ресурси	❖ Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755 – VI (поточна редакція 01.04.2024 року) [47]; ❖ Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-IV (поточна редакція від 27.04.2024 року) [97]; ❖ Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 року № 1560-XII (поточна редакція від 10.10.2022 року) [79]; ❖ Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 року № 2275-VIII (поточна редакція від 08.03.2024 року) [92]; ❖ Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі» від 12.10.2010 року № 1202 (поточна редакція від 01.01.2023 року) [59].

Трудові ресурси	❖ Конституція України від 28.06.1996 р № 254к/96-ВР (поточна редакція від 01.01.2020 року) [33]; ❖ Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 року № 322-08 (поточна редакція від 18.05.2024 року) [32]; ❖ Закон України «Про відпустки» від 15.11.1996 року № 504/96-ВР (поточна редакція від 24.12.2023 року) [51]; ❖ Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 року № 108/95-ВР (поточна редакція від 27.04.2024 року) [85]; ❖ Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 року № 2464-VI (поточна редакція від 29.01.2024 року) [78]; ❖ Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 02.03.2000 року № 1533-III (поточна редакція від 31.03.2023 року) [56]; ❖ Закон України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» від 03.03.1998 року № № 137/98-ВР (поточна редакція від 06.11.2022 року) [90]; ❖ Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 року № 5067-VI (поточна редакція від 14.10.2023 року) [57].
Інформаційні ресурси	❖ Господарський кодекс України від 16.01.2003 року № 436-IV (поточна редакція 08.03.2024 року) [17]; ❖ Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 01.12.2022 року № 2811-IX (поточна редакція від 15.04.2023 року) [49]; ❖ Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 року № 2275-VIII (поточна редакція від 08.03.2024 року) [92]; ❖ Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 року № 996-XIV(поточна редакція від 01.01.2024 року) [50]; ❖ Закон України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 року № 1023-XII (поточна редакція від 19.11.2022 року) [77]; ❖ Закон України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 року № 2297-VI (поточна редакція від 27.04.2024 року) [76]; ❖ Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 року № 40-IV(поточна редакція від 31.03.2023 року) [80]; ❖ Закон України «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах» від 05.07.1994 року № 80/94-ВР (поточна редакція від 04.04.2024 року) [75]; ❖ Закон України "Про захист економічної конкуренції" від 11.01.2001 року № 2210-III(поточна редакція від 16.05.2024 року) [74]; ❖ Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06. 96 року № 236/96-ВР (поточна редакція від 16.10.2020 року) [73].
Нормативне забезпечення процесу формування і використання ресурсного потенціалу на мікрорівні	❖ Наказ Про облікову політику підприємства; ❖ Положення Про інвестиційну діяльність; ❖ Правила внутрішнього трудового розпорядку; ❖ Організаційна структура управління; ❖ Політика підприємства щодо фінансування використання та розвитку трудового потенціалу, Колективний договір (в разі необхідності); ❖ Положення про відповідні структурні підрозділи; ❖ Посадові інструкції; ❖ Положення щодо оплати та стимулювання праці.

- власності, а також повернення цього майна на підставі рішення суду;
- переоцінки основних фондів для цілей бухгалтерського обліку;
- оподаткування майна та визначення розміру державного мита згідно з законом;
- передачі майна під заставу;
- визначення збитків або розміру відшкодування у випадках, встановлених законом;
- в інших випадках за рішенням суду або в зв'язку з необхідністю захисту суспільних інтересів.

На основі проведеного аналізу нами вже було визначено систему основних ресурсів, що узагальнено характеризують ресурсний потенціал підприємства і зводяться до наступних.

– матеріальні ресурси; – фінансові ресурси; – трудові ресурси; – інформаційні ресурси.

Вважаємо за доцільне додати до списку вищевказаних ресурсів, ще екологічний аспект та документаційний аспект нормативного забезпечення на мікрорівні.

У зв'язку з цим, пропонуємо розглянути нормативно-правове забезпечення регулювання процесу формування і використання ресурсного потенціалу підприємства в таблиці 1.13.

Порушення законодавства України може призвести до проведення податкової перевірки підприємства. Це може стати витком додаткових витрат і витрати багато часу й зусиль для підприємства. Недотримання податкових обов'язків може призвести до погіршення репутації підприємства. Це може вплинути на відносини з клієнтами, партнерами, споживачами і інвесторами.

Висновки до розділу 1

У розділі проаналізовано теоретико-методичні і правові засади забезпечення формування та використання ресурсного потенціалу

підприємства, досліджено поняття «потенціал», «ресурс», «ресурсний потенціал підприємства» з позиції різних вчених. Проаналізовано напрями дослідження ресурсного потенціалу як об'єкту, основні класифікаційні ознаки ресурсного потенціалу підприємства і його складові елементи.

Отож, встановлено, що відповідно до обраної теми кваліфікаційної роботи «ресурсний потенціал» – це система ресурсів, взаємопов'язана сукупність матеріальних, фінансових, інформаційних засобів та трудових ресурсів, які використовують (або можуть використати) їх в процесі виробництва матеріальних благ і послуг. Проаналізовано особливості процесу формування та використання ресурсного потенціалу підприємства та виділили його основні ознаки. Ефективність використання ресурсного потенціалу підприємств зумовлюється впливом ряду чинників, які поділили на дві основні групи: чинники формування ресурсного потенціалу та чинники його ефективного використання.

Досліджено процес формування і використання ресурсного потенціалу підприємства та охарактеризували визначення даної категорії. Через багатогранність складових елементів ресурсного потенціалу, запропоновано виділити наступні основні складові ресурсного потенціалу: матеріальні, інформаційні, фінансові і трудові. Проаналізовано концептуальну схему механізму формування і використання ресурсного потенціалу підприємства. Увагу присвячено питанням методичних підходів до оцінки формування і використання ресурсного потенціалу підприємства. Схематично проаналізовано алгоритм оцінки та оптимізації використання ресурсного потенціалу та проаналізували основні показники, які характеризують ефективність його формування. Проаналізовано нормативно-правове регулювання процесу формування і використання ресурсного потенціалу підприємства. Розмежовано сутності понять «активи», «капітал» і «майно» та виявлення їхнього відношення до терміну «ресурси», адже в ході проведених досліджень виявилось, що в законодавстві України відсутнє визначення терміну «ресурси», тому найчастіше використовують визначення поняття «активи».

Наведено основні нормативно-правові акти, які регулюють процес формування і використання ресурсного потенціалу підприємства - серед яких: Податковий Кодекс України, Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», Закон України «Про інвестиційну діяльність», Закон України «Про інноваційну діяльність» та інші Закони України та документи, серед яких - Положення стандартів бухгалтерського обліку, нормативні акти, кодекси, національні стандарти тощо.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»

2.1. Економіко-правова характеристика господарської діяльності товариства

Кінемато́граф (з грецького – «рух», «писати», «зображати») галузь культури і економіки, що об'єднує всі види професійної діяльності, пов'язаної з виробництвом, розповсюдженням, зберіганням та демонструванням фільмів, а також навчально-науковою роботою [66].

Значною частиною кінематографії є кіноіндустрія — галузь промисловості, що виготовляє кінофільми, спецефекти до них та анімацію. У багатьох країнах кіноіндустрія є важливою галуззю економіки. Виробництво кінофільмів зосереджено у кіностудіях. Готові фільми демонструються у кінотеатрах, по телебаченню, поширюються на носіях інформації для перегляду на домашній аудіо-відео техніці, зокрема на відеокасетах та відеодисках.

Словом кінематографія іноді позначають також:

Кіномистецтво — вид образотворчого мистецтва, що винайдений у XIX столітті і став найпопулярнішим у XX столітті.

Кінознімання — комплекс пристроїв та методів, що необхідні для знімання рухомих об'єктів на кіноплівку, і для наступного відображення отриманих знімків, шляхом проєктування їх на екран. Товариство з обмеженою відповідальністю ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» розпочало свою діяльність на українському вітчизняному ринку в 2000 році.

28 листопада 2013 року підприємство отримало свідоцтво про постанову на облік в податкову службу з присвоєнням ідентифікаційного номера платника податків. Підприємство утворено як виробниче і зареєстроване за адресою: м.

Київ, вулиця Закревського, будинок 22. Організаційно-правова форма підприємства - товариство з обмеженою відповідальністю.

Статутний фонд товариства з обмеженою відповідальністю поділений на частки визначених установчими документами розмірів, а учасники несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями усім своїм майном; учасники, які повністю сплатили свої внески, несуть ризик збитків, пов'язаних із діяльністю

Багатий досвід співробітників, прагнення до розуміння проблем Клієнтів і Партнерів, постійний пошук і самовдосконалення дозволили компанії створити продукцію, щоб задовольнити будь-які потреби і завоювати довіру Клієнтів.

Основна організаційно-правова інформація про діяльність ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» представлена в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

**Організаційно-правова характеристика
ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА»**

Повна назва	Товариство з обмеженою відповідальністю "ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА"
Скорочена назва	ТОВ "ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА"
ЄДРПОУ	38997361
Юридична адреса	02222, місто Київ, вулиця Закревського, будинок 22
Статутний капітал	5000 грн
Основний вид діяльності	59.11 Виробництво кіно- та відеофільмів, телевізійних програм
Керівник установи:	Парфенюк Олександр Петрович
Обслуговуючий банк	Приват банк

Джерело: побудовано автором за даними бухгалтерської звітності підприємства.

Основним видом діяльності ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» за КВЕДом 59.11 є виробництво кіно- та відеофільмів, телевізійних програм.
Інші КВЕДи:

46.43 Оптова торгівля побутовими електротоварами й електронною апаратурою побутового призначення для приймання, записування, відтворення звуку й зображення.

77.29 Прокат інших побутових виробів і предметів особистого вжитку.

77.39 Надання в оренду інших машин, устаткування та товарів.

90.02 Діяльність із підтримки театральних і концертних заходів.

- ✚ 95.11 Ремонт комп'ютерів і периферійного устаткування.
- ✚ 49.41 Вантажний автомобільний транспорт.
- ✚ 33.13 Ремонт і технічне обслуговування електронного й оптичного устаткування.

Основною метою роботи ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» є отримання фінансового прибутку. Прибуток - це ключовий показник організації. ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» орієнтований на отримання максимального прибутку. Зростання прибутку в організації обумовлюється наступними чинниками: умови добробуту і розвиток хороших відносин серед персоналу; створення нових робочих місць; публічна відповідальність і імідж організації; технічна ефективність, високий рівень продуктивності праці, мінімізація витрат виробництва тощо. Крім цього, іншою метою підприємства є задоволення потреб покупців, надання консультацій щодо правильного використання продукції; створення нових робочих місць, скорочення безробіття, забезпечення місцевого ринку якісною продукцією; розвиток соціальної структури міста та області [75].

Споживачі послуг. В даний час серед клієнтів ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» є багато відомих телевізійних і театральних кінокомпаній, студій, кінооператорів і кінорежисерів. Участь у телевізійних та театральних зйомках та шоу, за участі ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» наведені в таблиці 2.2 та рис. 2.1.

Таблиця 2.2

**Участь у телевізійних та театральних зйомках і шоу за участі
ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»**

№	Шоу, проекти
1	Послуги із забезпечення спеціальною операторською технікою під час заходів з відзначення 30-ї річниці незалежності України
2	Телепередача «Світське життя»
3	Телепередача «Україна має талант»
4	Зйомки щорічного конкурсу «Євробачення» 2017,2019,2023 року
5	Проект «Зворотній відлік»
5	Проект «Відповідай.ТЕ»

Рис.2.1. Телевізійні шоу, зйомки яких реалізує ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»

Основні конкуренти ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» на ринку забезпечення послуг з виробництва кіно- та відеофільмів, телевізійних програм є підприємства - *ТОВ «Автолайм»*, *ТОВ «Фільмотехнік»* (участь у зйомках світового бестселеру «Тітанік» належить українському винахіднику (назва - ефект Кокуша)).

Логотип зображення підприємства ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» наведений на рисунку 2.2.

Рис.2.2. Логотип підприємства OperTec ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»

Основним завданням діяльності підприємства є задоволення потреб населення в товарах, продукції, роботах, послугах. Діяльність підприємства на споживчому ринку спрямована на досягнення певних стратегічних і тактичних завдань, які дозволяють забезпечити конкурентноздатність і ефективну господарську діяльність, здатність виживати на ринку.

Рівень розробок компанії відповідає світовим стандартам, власні ноу-хау і високотехнологічне виробництво гарантують якість операторської техніки, що дозволяє Клієнтам втілити в життя найнеординарніші творчі ідеї, а також уникнути зайвих витрат і втрат знімального часу, підвищити якість зйомок кіно- і відеопродукції, телепрограм, шоу, концертів [75].

Накопичений досвід дає компанії можливість постійно вдосконалювати вже існуюче обладнання та пропонувати принципово нові рішення. Все, що згадано вище, дозволяє обладнанню «OperTес» зайняти лідируючі позиції на українському ринку і гарантує його конкурентоспроможність на ринках СНД та за кордоном.

У 2021 році відбувся 15-й пітчинг Держкіно, де ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» презентувало антиутопію «Камінь-Ножиці-Душа».

З словами Олени Мілорадової - міжнародного директора Opertec, підприємство забезпечувало зйомки Євробачення 2023 року (<https://www.svoboda.org/a/eurovision-2023-ukrainskiy-prazdnik-s-britanskim-aktsentom/32406315.html>).

У 2023 році споживачами послуг ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» і досить тісна співпраця відмічається із Комунальним підприємством Київської міської ради «Телекомпанія «КІЇВ», Акціонерним товариством «Національна суспільна телерадіокомпанія України»

2.2. Аналіз виробничої діяльності і техніко-економічних показників підприємства

Скорочено «OperTес» – це товариство з розробки, виробництва,

обслуговування і прокату спеціальної операторської техніки для зйомок кіно, телепередач, телевізійних та театральних шоу та інших зйомок [75].

Багатий досвід співробітників, прагнення до розуміння проблем Клієнтів і Партнерів, постійний пошук і самовдосконалення дозволили компанії створити продукцію, що задовольняє будь-які потреби і завоювати довіру Клієнтів[2].

Техніко-економічні показники – це система вимірів, що характеризують матеріально-виробничу базу підприємства та комплексне використання ресурсів [25].

Використання техніко-економічних показників дозволяє здійснити комплексний аналіз господарсько-фінансової діяльності підприємства.

Техніко-економічна характеристика ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» - це розрахунок показників економічної доцільності його роботи, за допомогою залучення комплексу рорахунково-аналітичних і економічних документів.

Для аналізу техніко-економічних показників і ресурсного забезпечення діяльності ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» було використано фінансову звітність за 2020, 2021 і 2022 роки, а саме: Форма № 1 - Баланс (звіт про фінансовий стан), Форма № 2 - -Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід), Форма № 3 - Звіт про рух грошових коштів, Форма № 4 - Звіт про власний капітал [75].

Проведемо аналіз техніко-економічних показників діяльності ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» в табл. 2.2. З наявних даних фінансової звітності (додаток Б, В), проведемо аналіз основних техніко-економічних показників результатів діяльності підприємства у таблиці 2.3.

За результатами отриманих розрахунків впродовж аналізованого періоду спостерігається позитивна тенденція збільшення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції, робіт, послуг на підприємстві. В 2022 році обсяг виручки склав 28 559 тис. грн., що на 6313 тис. грн. або 28,38% більше за показник 2020 року. Показник собівартості склав у 2022 році 9646 тис.грн., що на 1920 тис.грн або 24,87% більше за 2020 рік. В цілому прибуток на підприємстві з 2020 року

збільшився на 2306 тис. грн або 25,73% і становив 11 267 тис. грн.

Таблиця 2.3

**Основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ
ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» за 2020-2022 роки**

Показники	Роки			Абс.відх. (+.-)	Темп приросту, %
	2020	2021	2022	2022 /2020	2022 /2020
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	22 246	25 001	28 559	6 313	28,38
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	7 725	8 468	9 646	1 921	24,87
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	22	19	24	2	9,09
Фонд оплати праці, тис.грн.	1 413	1 705	2 020	607	42,91
Власний капітал, тис. грн.	13 660	11 430	12 465	-1 195	-8,75
Основні засоби (первісна вартість), тис. грн.	27 184	31 750	34 575	7 391	27,19
Середньорічна вартість основних засобів, тис.грн.	21836	29467	33162	11326	51,8
Залишкова вартість основних засобів, тис.грн.	12 044	14 617	16 291	4 247	35,26
Нарахований знос основних засобів, тис.грн.	15 140	17 133	18 284	3 144	20,77
Оборотні активи, тис.грн.	1 910	2 221	3 045	1135	59
Адміністративні витрати, тис.грн.	1 411	1 676	1 865	454	32,1
Витрати на збут, тис.грн.	1 956	1 967	2 362	406	20,7
Інші операційні витрати, тис.грн.	618	85	116	-502	-430
Фінансові витрати, тис.грн.	342	428	967	625	182
Витрати з податку на прибуток, тис.грн.	1 667	2 244	2 671	1004	60,2
Інші витрати, тис.грн.	71	94	166	95	133
Валовий прибуток, тис.грн.	14 520	16 533	18 913	4393	30,2
Інші операційні доходи, тис.грн.	144	201	217	73	50,6
Інші фінансові доходи, тис.грн.	360	80	49	-311	-630
Інші доходи, тис.грн.	2	49	236	234	11700
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток, тис.грн.	10 679	13 006	14 786	4107	38,4
Чистий прибуток, тис. грн.	8 961	10 370	11 267	2 306	25,73
Дебіторська заборгованість тис. грн.	848	827	1 102	275	29,92
Кредиторська заборгованість тис. грн.	0	4 011	6 994	6 994	100

Витрати на 1 грн. чистої виручки від реалізації продукції, грн.	0,35	0,34	0,33	-0,02	-2,8
Віддача основних засобів, тис.грн.	1,01	0,84	0,86	-0,15	-14,8
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, оборот	11,6	11,2	9,4	-2,2	-19
Продуктивність праці, тис.грн./особу	1112	1315	1190	78	7
Рентабельність продукції, %	16	22	17	1	6,25
Рентабельність власного капіталу, %	65	90	90	25	38,4
Рентабельність продажів, %	40	41	39	-1	-2,5
Рентабельність оборотних активів, %	469	467	370	-99	-21,1

Джерело: складено автором на основі даних економічної звітності ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» - Форма № 1 і 2.

Кількість працівників підприємства протягом досліджуваного періоду років поступово збільшувалася. Так, у 2022 році кількість працівників склала 24 особи, що на 5 більше за 2021 рік та на 2 осіб або 9,09 % більше за 2020 рік. Фонд оплати праці також зріс і склав 2 020 724 грн, що на 606736 грн більше за показник 2020 року.

Негативна тенденція спостерігається у зростанні кредиторської заборгованості. Так, з 2021 року обсяг кредитів підприємства становив 4011 тис.грн, а вже наступного року закредитованість істотно збільшилася до 6994 тис.грн. Збільшення кредиторської заборгованості призводить до зменшення показника фінансової стабільності та збільшення фінансового ризику підприємства. Тим не менш за результатами розрахунку ефективності діяльності, можна зробити висновки про задовільний стан управління підприємством (рис.2.1). Показники рентабельності активів та продажів протягом досліджуваного періоду мають достатньо високі значення.

Власний капітал у 2020 році становив 13660 грн., у 2021 році 11430 тис.грн., у 2022 році зменшився на 1195 тис.грн., порівняно з 2020 роком та становив 12465 тис.грн. Вартість основних засобів товариства у 2020 році становила 27184 тис.грн., у 2021 році 31750 тис.грн., у 2022 році зросла до

34575 тис.грн., що більше показника 2021 року на 2825 тис.грн.

Середньорічна вартість основних засобів підприємства у 2021 році становила 29467 тис.грн., що більше показника 2020 року на 7631 тис.грн., а у 2022 році зросла на 3695 тис.грн. і дорівнювала 33162 тис.грн. Адміністративні витрати зростали з кожним аналітичним роком: у 2020 році були 1411 тис.грн., у 2021 році становили 1676 тис.грн., що більше попереднього року на 265 тис.грн., а у 2022 році становили 1865 тис.грн., що більше показника 2021 року на 189 тис.грн.

Витрати на збут продукції у 2020 році сягали 1956 тис.грн., у 2021 році 1967 тис.грн., у 2022 році дорівнювали 2362 тис.грн. Отож витрати на збут зростали з кожним роком.

Інші операційні витрати у 2020 році дорівнювали 618 тис.грн., у 2021 році 85 тис.грн., у 2022 році 116 тис.грн., що більше показника 2021 року на 31 тис.грн. Фінансові витрати у 2020 році дорівнювали 342 тис.грн., у 2021 році зросли до показника 428 тис.грн., що більше на 86 тис.грн., а у 2022 році дорівнювали 967 тис.грн., що більше на 539 тис.грн. показника 2021 року.

Витрати з податку на прибуток підприємства у 2020 році були 1667 тис.грн., у 2021 році становили 2244 тис.грн., що більше на 577 тис.грн., а у 2022 році зросли на 427 тис.грн. порівняно з 2021 роком і дорівнювали 2671 тис.грн. Інші витрати по підприємству зросли в діапазоні від 71 тис.грн. у 2020 році до 166 тис.грн. у 2022 році. Валовий прибуток ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» у 2020 році становив 14520 тис.грн., у 2021 році зріс на 2013 тис.грн. і дорівнював 16533 тис.грн., у 2022 році був 18913 тис.грн., що більше показника 2021 року на 2380 тис.грн.

Інші операційні доходи у 2020 році становили 144 тис.грн., у 2021 році зросли на 57 тис.грн., у 2022 році зросли на 16 тис.грн. і дорівнювали 217 тис.грн. Інші фінансові доходи у 2020 році становили 360 тис.грн., у 2021 році 80 тис.грн., у 2022 році зменшилися до рівня 49 тис.грн., а отже зменшувалися з кожним роком. Інші доходи зростали у 2021 році на 47 тис.грн., порівняно з 2020 роком, у 2022 році становили 236 тис.грн, що більше показника 2021 року

на 189 тис.грн. Фінансовий результат від операційної діяльності зростав із показника 2020 року в розмірі 10679 тис.грн., до показника 13006 тис.грн. у 2021 році, у 2022 році був 14786 тис.грн., що більше показника 2021 року на 1780 тис.грн. Чистий прибуток товариства зростав відповідно по роках: у 2020 році становив 8961 тис.грн., у 2021 році зріс до 10370 тис.грн., у 2022 році збільшився на 897 тис.грн. і дорівнював 11267 тис.грн. Це свідчить про ефективну роботу підприємства протягом досліджуваного періоду.

Дебіторська заборгованість ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» у 2020 році становила 848 тис.грн., у 2021 році була 827 тис.грн., у 2022 році дорівнювала 1102 тис.грн., що більше показника 2021 року на 275 тис.грн.

Витрати на 1 гривню чистої виручки від реалізації продукції у 2020 році становили 0,35 грн., у 2021 році і у 2022 році дорівнювали 0,34 і 0,33 грн. А це означає, що прибутку в 1 гривні на 0,01 грн. підприємство отримувало більше.

Віддача основних засобів підприємства у 2020 році дорівнювала 1,01 тис.грн., у 2021 році становила 0,84 тис.грн., у 2022 році 0,86 тис.грн.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів у 2020 році становив 11,6 оборотів, у 2021 році оборот зменшився на 0,4 обороти і становив 11,2 обороти, у 2022 році зменшився до 9,4 обороти, що менше показника 2021 року на 1,8 обороти.

Продуктивність праці у 2020 році становила 1112 тис.грн./особу, у 2021 році 1315 тис.грн./особу, що більше показника 2020 року на 203 тис.грн./особу, у 2022 році показник зменшився на 125 тис.грн./особу і дорівнював 1190 тис.грн./особу.

Рентабельність продукції у 2020 році становила 16%, у 2021 році 22 %, що більше показника 2020 року на 6%, у 2022 році показник зменшився до 17%, що менше показника 2021 року на 5%. Рентабельність власного капіталу у 2020 році становила 65%, у 2021 році 90%, у 2022 році залишилася на рівні 2021 року. Рентабельність продажу продукції у 2020 році була 40%, у 2021 році зросла на 1% і становила 41%, у 2022 році зменшилася до 39%. Рентабельність оборотних активів у 2020 році 469%, у 2021 році зменшилася на 2%, у 2022 році

зменшилася на 97% в абсолютному значенні.

На рис. 2.3 представлено динаміку чистого доходу від реалізації послуг і їх собівартості наданих послуг ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» за 2020-2022 роки.

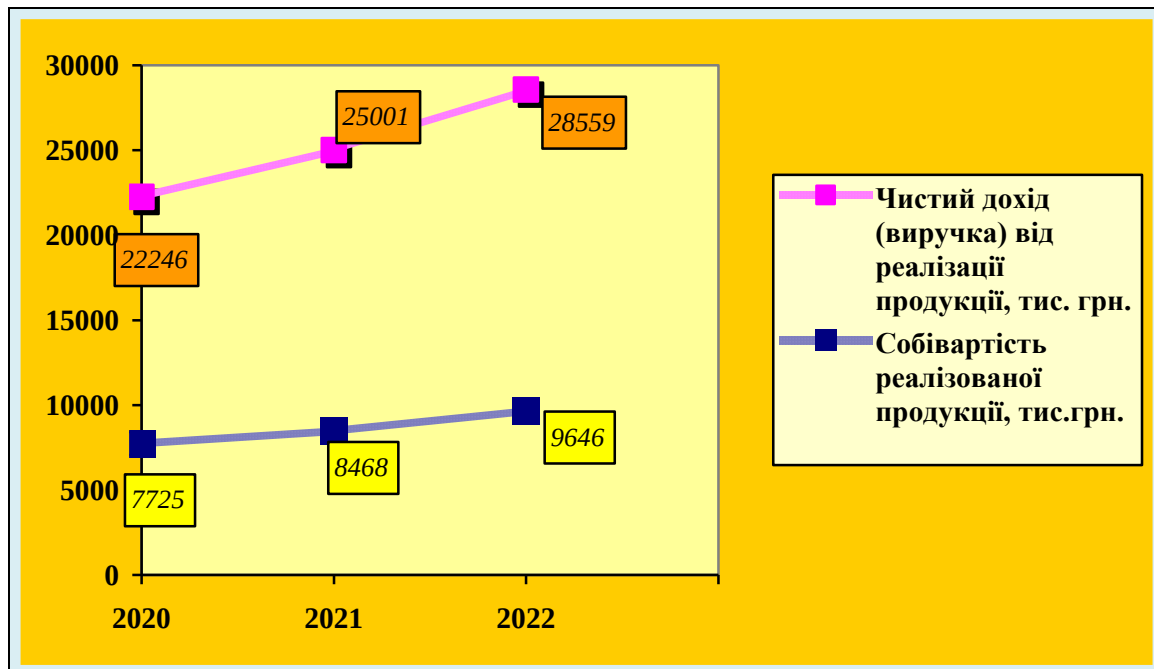

Рис. 2.3. Динаміка чистого доходу і собівартості наданих послуг ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» за 2020-2022 роки

Джерело: складено автором на основі даних таблиці 2.3.

У таблиці 2.4 представлено обсяг тендерної участі ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНЕОЛОГІЇ.ЮА» за 2017-2023 роки.

Товариство здійснює підписання контрактів через участь в тендерних торгах із зазначенням вартості послуг, що надає.

Таблиця 2.4

Обсяг тендерної участі ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» за 2017-2023 роки

Контракт	Кількість	Один виміру (млн.грн.)
Переможець контрактних угод	25	58,37
Підписано контрактів	23	43,65
Очікується контрактних угод	2	14,71

Джерело: складено автором на основі даних сайту <https://clarity-project.info/tenderer/38997361>.

Як свідчать дані таблиці 2.4 товариство є переможцем 25 тендерних контрактів, на загальну вартість 58,37 млн.грн., з яких підписано 23 контракти на суму 43,65 млн.грн., та очікується 2 контракти вартістю 14,71 млн.грн.

На рисунку 2.4 наведемо динаміку вартості контрактних угод ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» за 2017-2023 роки.

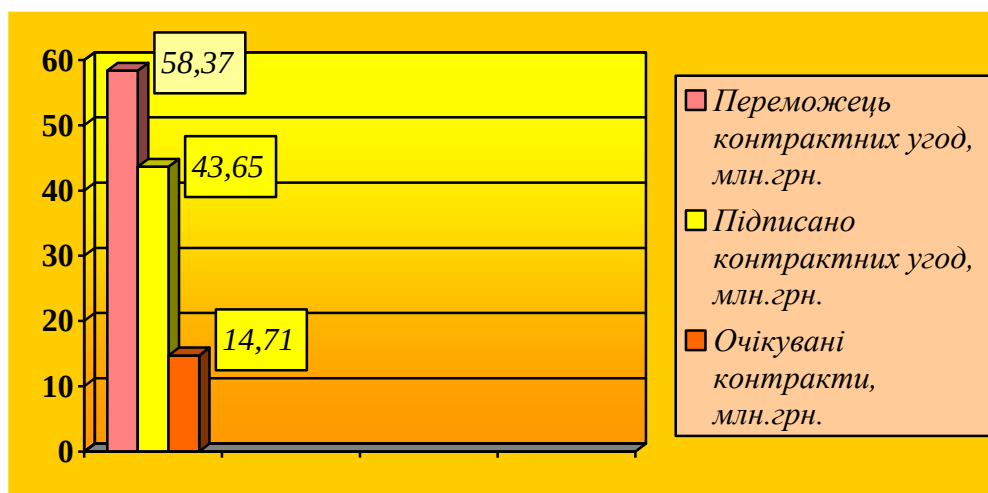

Рис.2.4. Динаміка вартості контрактних угод ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» за 2017-2023 роки

У таблиці 2.5 представимо основних конкурентів-учасників тендерних торгів ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА», серед яких основним є: ТОВ «Автолайм», з яким участь в тендерних торгах відбувалася 23 рази, ТОВ Фірма Шоу Світла «Феєрія», з яким кількість тендерів становить 10, з ТОВ «Сателіт-М» 9 торгів, ТОВ «Євромедіа Компані» - 8 торгів та інші.

Таблиця 2.5

Основні конкуренти-учасники тендерних торгів ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»

Назва підприємства-конкурента	К-ть тендерів
ТОВ "АВТОЛАЙМ" / #36186566	23
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ФІРМА ШОУ-СВІТЛА "ФЕЄРІЯ" / #20060793	10
ТОВ "САТЕЛІТ-М" / #38199320	9
ТОВ Євромедіа Компані / #32828435	8
ФО-П Балакірєва Інна Миколаївна / #2738913128	3
ТОВ ЛАЙТ ЕНД ВІДЕО КОМПАНІ / #39218836	2
ТОВ Фільмотехнік / #21464790	2

Продовження табл. 2.5

ФОП Бузовкін Михайло Валерійович / #2299408596	2
СП КОМОРА / #14292414	1
ТОВ Компанія Арттехніка / #38702709	1
ФОП "ЖАДАН ОЛЕКСАНДР ВІТАЛІЙОВИЧ" / #2897609359	1
ФОП Трофимов Юрій Миколайович / #2757609137	1
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «МЕДІАЛАЙТ» / #38013409	1
ТОВ "РЕНТАЛАЙТ" / #41157343	1
ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ВІДЕО ЛАЙФ" / #37226096	1
NEP Sweden AB / #5564035706	1

Джерело: складено автором на основі даних сайту <https://clarity-project.info/tenderer/38997361>.

У таблиці 2.6 наведемо активні конкурентні та неконкурентні контракти ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» у 2023 році

Таблиця 2.6

Активні конкурентні і неконкурентні контракти ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» у 2023 році

Назва конкурента	Сума, грн.	К-ть
<i>Конкурентні контракти</i>		
ДП "Державна театрально-видовищна агенція" / #33948323	76 800	2
КП Київської міської ради «Телекомпанія «Київ» / #25195855	59 792	3
<i>Неконкурентні контракти</i>		
АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "НАЦІОНАЛЬНА СУСПІЛЬНА ТЕЛЕРАДІОКОМПАНІЯ УКРАЇНИ" / #23152907	326400	1

Джерело: складено автором на основі даних сайту <https://clarity-project.info/tenderer/38997361>.

Як свідчать дані таблиці 2.6 кількість конкурентних контрактів становить 5, серед яких 2 контракти на загальну суму 76800 грн. укладені з ДП «Державна театрально-видовищна агенція» та 3 контракти на загальну суму 59792 грн. укладені з КП Київська міська рада «Телекомпанія «Київ».

Неконкурентні контракти загальною вартістю 326400 грн. укладено з Акціонерним товариством «Національна суспільна телерадіокомпанія України».

Річний графік контрактної участі ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» і їх вартість за 2017-2023 роки наведена в таблиці 2.7.

**Річний графік контрактної участі ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ
ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» і їх вартість за 2017-2023 роки, тис.грн.**

(* - кількість контрактів - 23)

Рік	січень	лютий	березень	квітень	травень	червень	липень	серпень	вересень	жовтень	листопад	грудень
2017				** 18360,6								
2018												
2019			* 165,0			* 123,36						* 1169
2020									* 12,0	* 326,4		** 48,26
2021		* 142,7		** 3926,28	* 30,0			* 64,8	* 236,5	* 1048,3	**** 13383,0	
2022	** 4260,24											
2023				* 48,0			* 9,79					
2017-2; 2018-0; 2019 -3; 2020-4; 2021-10; 2022- 2; 2023-2.												

Джерело: складено автором на основі даних сайту <https://clarity-project.info/tenderer/38997361>.

Як свідчать дані таблиці 2.7 найбільша активність контрактної участі припадає на 2021 рік обсягом 10 контрактів, у 2020 році було 4 контракти, у 2023 році 2 контракти.

Найбільша вартість контракту припадала на квітень 2017 року і становила 18360,6 тис.грн., а найменша була у липні 2023 року вартістю 9,79 тис.грн.

В цілому ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» є прибутковим, але як бачимо має сезонну динаміку діяльності, яка залежить від участі в тендерах та кількості активних укладених контракти.

У таблиці 2.8 наведемо перелік підприємств з якими підписані контрактні договори ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» та зазначимо вартість контракту.

Як свідчать дані таблиці, найбільша вартість контракту на надання послуг підписана з Акціонерним товариством «Національна суспільна телерадіокомпанія України», що становить 37057337,2 грн. на другому місці контракт з Державним підприємством «Мультимедійна платформа іномовлення

України» вартістю 17196440 грн., третій контракт за величиною по вартості підписаний із КП Київська міська рада «Телекомпанія «Київ» та складає 3741292 грн. та інші контракти, що укладені з підприємствами Державне підприємство "Центр захисту інформаційного простору України", ДП "Державна театральньо-видовищна агенція", КП "Радіостанція "Голос Києва", Державне підприємство «Творчо-виробничий та навчально-дослідний центр розвитку сучасного мистецтва».

Таблиця 2.8

**Загальний обсяг підписаних контрактів ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ
ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» за 2017-2023 роки**

Назва	Сума, грн.	К-ть
АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "НАЦІОНАЛЬНА СУСПІЛЬНА ТЕЛЕРАДІОКОМПАНІЯ УКРАЇНИ" / #23152907	37 057 337,2	14
Державне підприємство "Мультимедійна платформа іномовлення України" / #40235671	17 196 440	2
КП Київської міської ради «Телекомпанія «Київ» / #25195855	3 741 292	4
ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЦЕНТР ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ" / #41798218	236 520	1
ДП "Державна театральньо-видовищна агенція" / #33948323	76 800	2
КП "Радіостанція "Голос Києва" / #32455608	30 000	1
Державне підприємство «Творчо-виробничий та навчально-дослідний центр розвитку сучасного мистецтва» / #35137172	28 286,4	1
Всього вартість	58 366675,4	25

Джерело: складено автором на основі даних сайту <https://clarity-project.info/tenderer/38997361>.

У таблиці 2.9 наведений фактичний обсяг підписаних контрактів з ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» за 2017-2023 роки.

Таблиця 2.9

Вартість фактичного обсягу підписаних контрактів за 2017-2023 роки

Назва підприємства	Сума, грн	К-ть
АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "НАЦІОНАЛЬНА СУСПІЛЬНА ТЕЛЕРАДІОКОМПАНІЯ УКРАЇНИ" / #23152907	22 375 332	13
Державне підприємство "Мультимедійна платформа іномовлення України" / #40235671	17 196 440	2
КП Київської міської ради «Телекомпанія «Київ» / #25195855	3 741 292	4

Назва підприємства	Сума, грн	К-ть
ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЦЕНТР ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ" / #41798218	236 520	1
ДП "Державна театральна-видовищна агенція" / #33948323	76 800	2
Державне підприємство «Творчо-виробничий та навчально-дослідний центр розвитку сучасного мистецтва» / #35137172	28 286,4	1
Всього вартість	43654670,4	23

Джерело: складено автором на основі даних сайту <https://clarity-project.info/tenderer/38997361>.

Отже, як свідчать дані таблиці 2.9 вартість підписаних контрактів з товариством складає загальну вартість 43654670,4 грн., або 43,65 млн.грн.

Найбільший контракт укладений із АТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України», вартість якого 22375332 грн., а найменший контракт із ДП «Творчо-виробничий та навчально-дослідний центр розвитку сучасного мистецтва» вартістю 28286,4 грн. В таблиці 2.10 представлені види послуг (номенклатура) і їх вартість, що надані товариством за 2017-23 роки.

Таблиця 2.10

Номенклатура послуг наданих ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» у 2017-2023 роках

Назва	Договір	Вартість, грн..
Частини до аудіо- та відеообладнання	32350000-1	16682500
Послуги у сфері виробництва кіно- та відеопродукції	92100000-2	16525800
Послуги з ремонту і технічного обслуговування аудіовізуального та оптичного обладнання	50340000-0	4025232
Послуги підприємницьких, професійних та спеціалізованих організацій	98110000-7	4014737
Телевізійні послуги	92220000-9	2164406
Послуги зі встановлення універсальних машин та обладнання	51510000-0	50000
Послуги з автомобільних перевезень	60100000-9	12000
Інші послуги	60100000-7	179995,4
Всього		43654670,4

Джерело: складено автором на основі даних сайту <https://clarity-project.info/tenderer/38997361>.

Як спостерігаємо з таблиці 2.10 найбільша частка наданих послуг у вартісному значенні припадає на частини до аудіо та відео обладнання і становить 16682500 грн. та послуги у сфері виробництва кіно- та відеопродукції, що складають 16525800 грн.

2.3. Аналіз витрат і фінансових результатів діяльності товариства

Сукупність витрат ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» – це сума виражених у грошовій формі витрат підприємства, що пов'язані зі створенням послуг і їх наданням на всіх ринках їх реалізації, як вітчизняних, так і зарубіжних.

У даному випадку, товариство здійснює надання послуг в галузі кіндустрії. У таблиці 2.11 представимо поточні витрати діяльності ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» за 2020-2022 роки.

Таблиця 2.11

Обсяг поточних витрат діяльності ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» за 2020-22 р.

Показник	Роки			абс.відх. (+.-)	темп приросту, %
	2020	2021	2022	2022 /2020	2022 /2020
Собівартість реалізованої продукції, тис. Грн.	7 725	8 468	9 646	1 921	24,87
Адміністративні витрати, тис.грн.	1 411	1 676	1 865	454	32,1
Витрати на збут, тис.грн.	1 956	1 967	2 362	406	20,7
Інші операційні витрати, тис.грн.	618	85	116	-502	-430
Фінансові витрати, тис.грн.	342	428	967	625	182
Витрати з податку на прибуток, тис.грн.	1 667	2 244	2 671	1004	60,2
Інші витрати, тис.грн.	71	94	166	95	133
Витрати на 1 грн. Чистої виручки від реалізації продукції, грн.	0,35	0,34	0,33	-0,01	-2,8

Джерело: складено автором на основі даних економічної звітності ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» - Форма № 2.

Собівартість продукції становила у 2022 році 9646 тис.грн., що на 1921 тис.грн або 24,87% більше 2020 року.

Адміністративні витрати зростали з кожним аналітичним роком: у 2020 році були 1411 тис.грн., у 2021 році становили 1676 тис.грн., що більше попереднього року на 265 тис.грн., а у 2022 році становили 1865 тис.грн., що більше показника 2021 року на 189 тис.грн.

Витрати на збут продукції у 2020 році сягали 1956 тис.грн., у 2021 році 1967 тис.грн., у 2022 році дорівнювали 2362 тис.грн. Отож витрати на збут зростали з кожним роком.

Інші операційні витрати у 2020 році дорівнювали 618 тис.грн., у 2021 році 85 тис.грн., у 2022 році 116 тис.грн., що більше показника 2021 року на 31 тис.грн.

Фінансові витрати у 2020 році дорівнювали 342 тис.грн., у 2021 році зросли до показника 428 тис.грн., що більше на 86 тис.грн., а у 2022 році дорівнювали 967 тис.грн., що більше на 539 тис.грн. показника 2021 року.

Витрати з податку на прибуток підприємства у 2020 році були 1667 тис.грн., у 2021 році становили 2244 тис.грн., що більше на 577 тис.грн., а у 2022 році зросли на 427 тис.грн. порівняно з 2021 роком і дорівнювали 2671 тис.грн.

Інші витрати по підприємству зросли в діапазоні від 71 тис.грн. у 2020 році до 166 тис.грн. у 2022 році.

Витрати на 1 гривню чистої виручки від реалізації продукції у 2020 році становили 0,35 грн., у 2021 році дорівнювали 0,34 грн., і у 2022 році 0,33 грн. А це означає, що прибутку в 1 гривні на 0,01 грн. підприємство отримувало більше. В таблиці 2.12 наведемо операційні витрати досліджуваного підприємства за 2020-2022 роки.

Операційні витрати включають: матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизацію та інші операційні витрати підприємства, що наведені у Формі № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)».

**Операційні витрати ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»
за 2020-2022 роки**

Назва витрат	2020	2021	2022	абс. відх. (+.-)		відн. відх. (%)	
				2021/20	2022/21	2021/20	2022/21
Матеріальні витрати, тис.грн.	111	161	72	50	-89	45	-55
Витрати на оплату праці, тис.грн.	1 414	1 705	2 021	291	316	21	18,5
Відрахування на соціальні заходи, тис.грн.	243	312	391	69	79	128	25
Амортизація, тис.грн.	3 150	3 966	4 410	816	444	25,9	11
Інші операційні витрати, тис.грн.	6 792	6 051	7 097	-741	1046	-10,9	17,2
Всього, тис.грн.	11 711	12 196	13 990	485	1794	4,1	14,7

Джерело: складено автором на основі даних економічної звітності ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» - Форма № 2.

Як свідчать розрахунки проведені в таблиці 2.12 найменша частина в загальній вартості операційних витрат припадає на матеріальні витрати, а саме: у 2020 році їх сума становила 111 тис.грн., у 2021 році 161 тис.грн., що більше на 50 тис.грн. порівняно з 2021 роком, у 2022 році становили 72 тис.грн., що менше 2021 року на 55% в відносному значенні.

Витрати на оплату праці у 2020 році становили 1414 тис.грн., у 2021 році зросли на 291 тис.грн. і дорівнювали 1705 тис.грн., у 2022 році дорівнювали 2021 тис.грн., що більше 2021 року на 18,5%.

Відрахування на соціальні заходи зростали з кожним аналітичним роком: у 2020 році становили 243 тис.грн., у 2021 році становили 312 тис.грн., у 2022 році зросли на 79 тис.грн. і становили 391 тис.грн.

Витрати на амортизацію у 2020 році становили 3150 тис.грн., у 2021 році дорівнювали 3966 тис.грн., у 2022 році зросли на 11% і дорівнювали 4410 тис.грн.

Інші операційні витрати становлять найбільшу частину в загальній вартості операційних витрат товариства. Так у 2020 році вони становили 6792 тис.грн., у 2021 році їх сума зменшилася на 741 тис.грн. і становила 6051 тис.грн., у 2022 році дорівнювала 7097 тис.грн, що більше на 17,2% у відносному вираженні порівняно з 2021 роком. У цілому операційні витрати по підприємству зростали з кожним аналітичним роком, а саме: у 2020 році становили 11711 тис.грн., у 2021 році збільшилися на 4,1% порівняно з попереднім роком і становили 12196 тис.грн., у 2022 році сягнули суми 13990 тис.грн., або зросли на 14,7% у відносному виразі порівняно з 2021 роком.

У таблиці 2.13 представимо динаміку витрат операційної діяльності підприємства за її питомою вагою.

Таблиця 2.13

Динаміка витрат операційної діяльності підприємства за їх питомою вагою

Показник	Роки						Відхилення	
	2020		2021		2022		2022/2020	
	тис. грн.	питома вага %	тис. грн.	питома вага %	тис. грн.	питома вага %	тис. грн.	питома вага %
Матеріальні витрати, тис.грн.	111	0,95	161	1,32	72	0,51	-40	-0,44
Витрати на оплату праці, тис.грн.	1 414	12,07	1 705	13,98	2 021	14,44	607	2,37
Відрахування на соціальні заходи, тис.грн.	243	2,07	312	2,56	391	2,80	148	0,72
Амортизація, тис.грн.	3 150	26,90	3 966	32,52	4 410	31,52	1 259	4,62
Інші операційні витрати, тис.грн.	6 792	58,00	6 051	49,62	7 097	50,73	305	-7,27
Всього, тис.грн.	11 711	100	12 196	100	13 990	100	2 279	-

Джерело: складено автором на основі даних економічної звітності ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» - Форма № 2.

Як свідчать розрахунки таблиці 2.13, матеріальні витрати товариства займають найменшу питому вагу в загальній структурі товариства: у 2020 році 0,95%, у 2021 році – 1,32%, у 2022 році 0,51%. Найбільша частка припадає на інші операційні витрати: у 2020 році їх частка становила 58%, у 2021 році 49,62%, у 2022 році 50,73%. Частка витрат на амортизацію у 2020 році

становила 26,90% у загальній структурі витрат, у 2021 році 32,52%, у 2022 році зменшилася до 31,52%.

Аналіз фінансових результатів діяльності ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» - це комплекс розрахунків для визначення фінансового стану товариства. Проведемо аналіз фінансових результатів діяльності ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» за 2020-2022 роки в таблиці 2.14.

Таблиця 2.14

Фінансові результати діяльності

ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» за 2020-2022 роки

Показник	Роки			абс.відх. (+.-)	темп приросту, %
	2020	2021	2022	2022 /2020	2022 /2020
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	22 246	25 001	28 559	6 313	28,38
Власний капітал, тис. грн.	13 660	11 430	12 465	-1 195	-8,75
Валовий прибуток, тис.грн.	14 520	16 533	18 913	4393	30,2
Інші операційні доходи, тис.грн.	144	201	217	73	50,6
Інші фінансові доходи, тис.грн.	360	80	49	-311	-630
Інші доходи, тис.грн.	2	49	236	234	11700
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток, тис.грн.	10 679	13 006	14 786	4107	38,4
Чистий прибуток, тис. грн.	8 961	10 370	11 267	2 306	25,73

Джерело: складено автором на основі даних економічної звітності ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» - Форма № 2.

Зазначимо, що ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» є прибутковим підприємством в галузі кінознімання.

За результатами отриманих розрахунків впродовж аналізованого періоду спостерігається позитивна тенденція - збільшення чистого доходу (виручки) від надання послуг товариством. В 2022 році обсяг виручки від надання послуг склав 28 559 тис. грн., що на 6313 тис. грн. або 28,38% більше за показник 2020 року. Власний капітал у 2020 році становив 13660 грн., у 2021 році 11430 тис.грн., у 2022 році зменшився на 1195 тис.грн., порівняно з 2020 роком та

становив 12465 тис.грн. Валовий прибуток ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» у 2020 році становив 14520 тис.грн., у 2021 році зріс на 2013 тис.грн. і дорівнював 16533 тис.грн., у 2022 році був 18913 тис.грн., що більше показника 2021 року на 2380 тис.грн.

Інші операційні доходи у 2020 році становили 144 тис.грн., у 2021 році зросли на 57 тис.грн., у 2022 році зросли на 16 тис.грн. і дорівнювали 217 тис.грн. Інші фінансові доходи у 2020 році становили 360 тис.грн., у 2021 році 80 тис.грн., у 2022 році зменшилися до рівня 49 тис.грн., а отже зменшувалися з кожним роком. Інші доходи зростали у 2021 році на 47 тис.грн., порівняно з 2020 роком, у 2022 році становили 236 тис.грн, що більше показника 2021 року на 189 тис.грн. Фінансовий результат від операційної діяльності зростав із показника 2020 року в розмірі 10679 тис.грн., до показника 13006 тис.грн. у 2021 році, у 2022 році був 14786 тис.грн., що більше показника 2021 року на 1780 тис.грн. Чистий прибуток товариства зростав відповідно по роках: у 2020 році становив 8961 тис.грн., у 2021 році зріс до 10370 тис.грн., у 2022 році збільшився на 897 тис.грн. і дорівнював 11267 тис.грн. Це свідчить про ефективну роботу підприємства протягом досліджуваного періоду.

2.4. Аналіз складових ресурсного потенціалу підприємства

Проведемо аналіз складових, що формують ресурсний потенціал ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» за 2020-2022 роки.

У розділі I нами було визначено склад основних ресурсів, що формують ресурсний потенціал товариства і зводяться до наступних [1-84]:

- *матеріальні ресурси*, оцінювання яких включає аналіз потенційних можливостей предметів і засобів праці, технічно-технологічних ресурсів;
- *фінансові ресурси*, оцінювання яких полягає в аналізі фінансових показників, показників прибутковості, ліквідності та платоспроможності;
- *трудові ресурси*, оцінка яких включає аналіз показників плинності кадрів, рівня продуктивності праці трудових ресурсів;

– інформаційні ресурси, оцінювання яких включає аналіз технічного забезпечення інформаційними системами та аналіз кадрового забезпечення та рівня їх кваліфікації у галузі інформаційних систем.

У таблиці 2.15 проведемо аналіз структури угруповання статей балансу товариства, з метою визначення забезпечення фінансовими ресурсами.

Таблиця 2.15

**Структура угруповання статей Балансу (фінансові ресурси) ТОВ
«ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» за 2020-2022 роки**

Стаття	2020	2021	2022	Структура, %			Значення (≤;≥)	
				2020	2021	2022	21/20	22/21
АКТИВ								
1.Необоротні активи, тис.грн.	22 483	24 792	26 695	92,1	91,7	89,5	≤	≤
2.Оборотні активи, тис.грн.	1 910	2 221	3 045	7,8	8,2	10,2	≤	≤
3.Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття, тис.грн.	1	0	72	0,1	0,1	0,2	≥	≤
Баланс, тис.грн.	24 394	27 013	29 812	100	100	100	-	-
ПАСИВ								
1.Власний капітал, тис.грн.	13 644	11 414	12 465	55,9	42,2	41,8	≥	≤
2.Довгострокові зобов'язання і забезпечення, тис.грн.	2 511	7 012	10 955	10,2	25,9	36,8	≤	≤
3. Поточні зобов'язання і забезпечення, тис.грн.	8 223	8 572	6 392	33,9	31,9	21,4	≤	≥
Баланс, тис.грн.	24 394	27 013	29 812	100	100	100	-	-

Джерело: складено автором на основі даних економічної звітності ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» - Форма № 1.

Як свідчать дані таблиці 2.15, найбільша частка в активах товариства припадає на необоротні активи (у 2020 році їх сума дорівнювала 22483 тис.грн., у 2021 році - 24792 тис.грн., у 2022 році сума становила 26695 тис.грн.), найменшу частку займають в активі товариства необоротні активи утримувані

для продажу, та групи вибуття. У пасиві товариства найбільша частка припадає на власний капітал: у 2020 році він становив 13644 тис.грн., у 2021 році сума власного капіталу зменшувалася до показника 11414 тис.грн., у 2022 році дорівнював 12465 тис.грн. Довострокові зобов'язання і забезпечення зростали з кожним аналітичним роком, поточні зобов'язання і забезпечення навпаки – зменшувалися. Проведемо аналіз структури власних та позикових фінансових ресурсів ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» в табл. 2.16 і рис.2.5.

Таблиця 2.16

**Структура власного і позикового капіталу (фінансових ресурсів) ТОВ
«ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» за 2020-2022 роки**

Стаття	2020	2021	2022	Структура капіталу, %			Значення структури ($\leq$; $\geq$)	
				2020	2021	2022	21/20	22/21
Власний капітал, тис.грн.	13 644	11 414	12 465	55,9	42,2	41,8	$\geq$	$\geq$
Позиковий капітал, тис.грн.	10734	15584	17347	44,1	57,8	58,2	$\leq$	$\leq$
Всього капітал	24 394	27 013	29 812	100	100	100	-	-

Джерело: складено автором на основі даних економічної звітності ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» - Форма № 1.

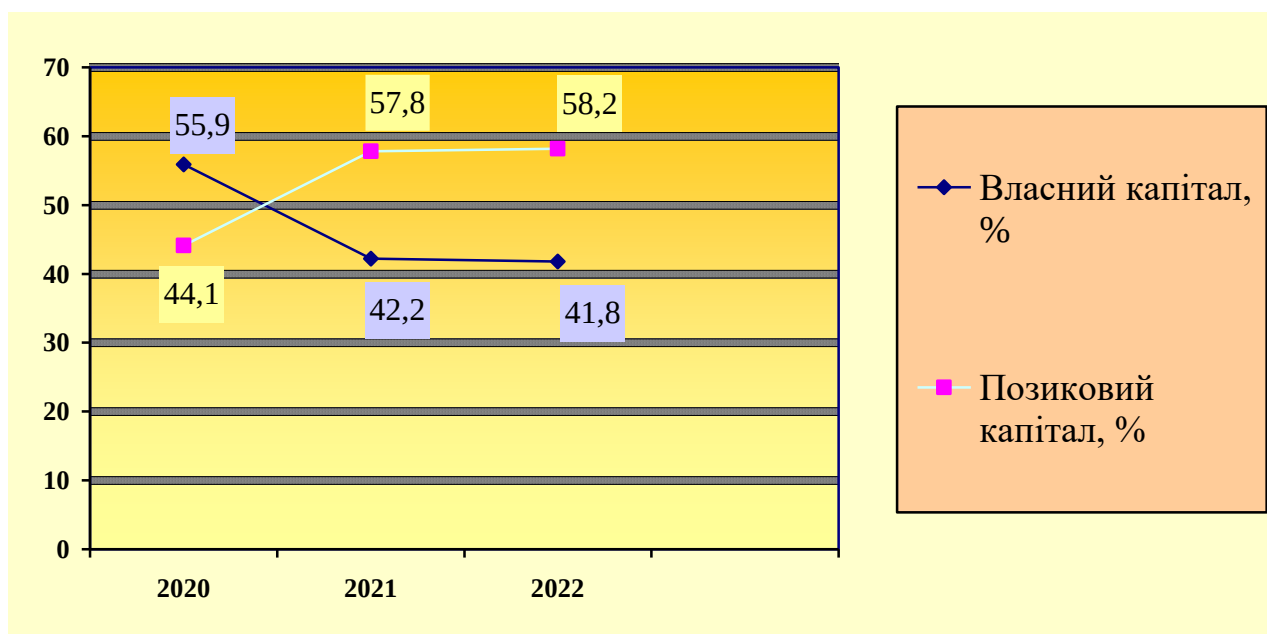

Рис. 2.5. Динаміка структури власного і позикового капіталу товариства

Як свідчать проведені розрахунки структури і її динаміки власного і позикового капіталу, то варто зауважити, що у 2020 році частка власного капіталу товариства становила 55,9% і перевищувала частку позикового капіталу і дорівнювала 44,1%, у 2021 році тенденція змінилася і частка позикового капіталу становила 57,8%, а власного капіталу 42,2%, що свідчить про зменшення власного капіталу підприємства, у 2023 році тенденція не змінилася і частка позикового капіталу становила 58,2% і перевищувала частку власного капіталу, що становила 41,8%.

Формування ресурсного потенціалу підприємства забезпечується за рахунок матеріальних ресурсів, що включають об'єкти основних засобів та оборотні засоби. Основні засоби. Об'єкти основних засобів ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» підлягають визнанню як актив тільки в тому випадку, якщо: 1) є ймовірність, що пов'язані з ним майбутні економічні вигоди надійдуть до товариства; 2) собівартість об'єкта можна достовірно оцінити. Склад і динаміка основних засобів наведена в таблиці 2.17.

Таблиця 2.17

**Склад і динаміка ресурсного забезпечення основними засобами
ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» за 2020-2022 рр.**

Назва основного засобу	2020	2021	2022	абс. відх. (+.-)		відн. відх. (%)	
				2021/20	2022/21	2021/20	2022/21
Земельні ділянки, тис.грн.	45	45	45	0	0	0	0
Будівлі, споруди та передавальні пристрої, тис.грн.	8 667	9 057	9 367	390	310	4,4	3,4
Машини та обладнання, тис.грн.	18392	21746	24053	3354	2307	18,2	10,6
Транспортні засоби, тис.грн.	80	107	91	27	-16	33,7	-14,9
Капітальне будівництво - капіталізовані роботи, тис.грн.	0	186	186	186	0	100	0
Капітальне будівництво, тис.грн.	0	607	833	607	226	100	37,2
Всього, тис.грн.	27184	31750	34575	4566	2825	16,7	8,9

Джерело: складено автором на основі економічної звітності підприємства.

Як свідчать дані таблиці 2.17 найбільшу вартість серед всіх основних засобів товариства становлять машини та обладнання. У 2020 році їх сума була 18392 тис.грн., у 2021 році становила 21746 тис.грн., у 2022 році – зросла до 24053 тис.грн. Будівлі, споруди та передавальні пристрої у 2020 році становили суму 8667 тис.грн., у 2021 році 9057 тис.грн., у 2022 році 9367 тис.грн., що більше показника попереднього року на 3,4%. Капітальне будівництво у 2021 році займало вартісну частину в розмірі 607 тис.грн., у 2022 році 833 тис.грн., що більше показника 2021 року на 37,2% у відносному виразі.

Капітальне будівництво – капіталізовані роботи у 2021 році становили 186 тис.грн., у 2022 залишалися без змін на рівні 2021 року. Вартість земельних ділянок протягом аналітичного періоду становила 45 тис.грн. Транспортні засоби у 2020 році становили суму 80 тис.грн., у 2021 році - 107 тис.грн., у 2022 році - 91 тис.грн. В таблиці 2.18 представлена структура основних засобів товариства ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» за 2020-2022 роки.

Таблиця 2.18

Структура основних засобів ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»

Тип основного засобу	2020 р.		2021 р.		2022 р.		абс. відх. питової ваги (+,-)	
	сума, грн.	пит. вага, %	сума, грн.	пит. вага, %	сума, грн.	пит. вага, %	2021/20	2022/21
Земельні ділянки, тис.грн.	45	0,16	45	0,14	45	0,13	-0,02	-0,01
Будівлі, споруди та передавальні пристрої, тис.грн.	8 667	31,8	9 057	28,53	9 367	27,09	-3,27	-1,44
Машини та обладнання, тис.грн.	18392	67,75	21746	68,43	24053	69,57	0,68	1,14
Транспортні засоби, тис.грн.	80	0,29	107	0,4	91	0,26	0,11	-0,14
Капітальне будівництво - капіталізовані роботи, тис.грн.	0	0,00	186	0,59	186	0,54	0,59	-0,05
Капітальне будівництво, тис.грн.	0	0,00	607	1,91	833	2,41	1,91	0,5
Всього, тис.грн.	27184	100	31750	100	34575	100	-	-

Джерело: складено автором на основі економічної звітності підприємства.

Найбільшу частку в структурі основних засобів товариства становлять машини та обладнання: у 2020 році 67,75%, у 2021 році 68,43%, у 2022 році 69,57%.

Найменша частка припадає на земельні ділянки: у 2020 році 0,16%, у 2021 році 0,14%, у 2022 році 0,13%. На рис. 2.6 наведено наочне зображення технічних ресурсів ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА».

Рис.2.6. Приклад зображення технічних ресурсів ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА»

У таблиці 2.19 представлена номенклатура основних засобів товариства для забезпечення процесу надання послуг.

Таблиця 2.19

Номенклатура основних засобів (технічне обладнання) для забезпечення процесу надання послуг ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»

Вид	Модель	Характеристика
Операторські телескопічні крани	Movie bird – 30	MovieBird – це нове покоління камерних кранів. Пам'ять пересування; програмовані початкові і кінцеві точки; можливість монтажу на рейках; можливість перевороту панорамної головки, що збільшує висоту оптичної осі; крім того, будь-яка із зазначених моделей може бути встановлена на транспортних засобах, що дозволяє отримувати незамінні динамічні знімки при русі.
	Movie bird - 50 xl	Незважаючи на схожість з MB52, це абсолютно інший кран. MB50 був розроблений з самого початку для обробки дуже важких упаковок для голови (максимальне навантаження 80 кг). Це набагато жорсткіше, ніж MB52 та MB45. Незважаючи на те, що він досягає 50 футів, він все ще дуже компактний, його легко перевозити і переміщати. Короткий задній кінець всього 2,6 м дозволяє легко маневрувати в тісній зоні і дозволяє підвищити кут нахилу до 53 градусів.

	Movie bird – 52	Вибір діапазонів швидкостей; Пам'ять пересування; Програмовані початкові і кінцеві точки; Можливість монтажу на рейки; Можливість перевероту панорамної головки, що збільшує висоту оптичної осі; Спеціальний дощовик, який дозволяє використовувати кран в дощ.
	Movie bird – 45	Вибір діапазонів швидкостей; пам'ять пересування; програмовані початкові і кінцеві точки; можливість монтажу на рейки; можливість перевероту панорамної головки, що збільшує висоту оптичної осі; спеціальна система ременів, що забезпечує безшумну роботу.
	Supertechno 3	Телескопічний кран SuperTechno – це вишуканий розвиток в області віддалених технологій протягом багатьох років. Він забезпечує рішення для комерційних проектів, музичних відео, фільмів, телевізійних і спортивних програм. Швидкість телескопічної стріли може варіюватися від 1 м / ч до 1,6 м / с (з 3,28 фута в годину до 5,25 к / с). Додатково за бажанням клієнта SuperTechno 30 може комплектуватися рейками, загальна довжина яких становить 20 метрів (65 футів 7 дюймів). Також є спеціальний чохол RainCover, який дає можливість працювати з кранами SuperTechno в дощову погоду.
Канатна система	3d active cam	Система «ActiveCam» призначена для переміщення об'єкта в просторових точках, визначених у координатах X, Y, Z (3D варіант) або X, Y (2D варіант). Є такі переміщувані об'єкти, як: гіростабілізована віддалена голова ActiveHead (в комплекті з камерою); актор, каскадер (створення комбінованих зйомок і льотний ефект); елементи декорацій, екранів тощо (для створення потужних візуальних ефектів в аудиторії). Траєкторія об'єкта може бути або запрограмована (у режимі повтору записаних траєкторій до 999) або ручного керування.
Гідростабілізовані	«activehead milli 2 axis»	Гіростабілізована головка «ActiveHeadMilli 2 axis», час збирання – 20 хв; може встановлюватися на штативи, візки і крани з автоматичним горизонтом. Доступні різні варіанти управління, такі як штурвальний пульт *, PanBar * або джойстиковий пульт.
	Гіростабілізована головка «ActiveHead 3D»	Це дистанційно керована панорамна гіроскопічна головка, призначена для роботи з 3D Rig і важкими камерами до 60 кг. На цій голові можна легко налаштувати різні типи 3D Rig таких компаній, як 3ality Digital, P + S Technik і т. д. Доступні різні варіанти управління, такі як штурвальний пульт *, PanBar * або джойстиковий пульт. Міцна і надійна конструкція; гарне кріплення камери і доступ до аксесуарів; автоматичне калібрування об'єктива; дистанційне керування параметрами об'єктива (Фокус, Діафрагма, Зум).
Секційні операторські крани	Auto crane	Вибір діапазонів швидкостей; програмовані точки старту і стопу; можливість установки на рейки; можливість перевероту панорамної головки, що збільшує висоту оптичної осі; спеціальна система ременів, що забезпечує безшумні робочі механізми; компактність.
	Секційний операторський кран sok-10	Середні камерні крани СОК-10 з довжиною стріли 3-10 метрів. Камерний кран СОК-10 з трьохвісною гіростабілізованою панорамною головкою використовується для будь-якого кіно-і відеовиробництва: фільми різних жанрів і напрямків, концерти, фестивалі, телепрограми. Перевагою крану є його невеликі розміри і вага разом з довгою стрілою.
	Секційний операторський кран tok-12	Ці моделі камерних кранів – це легко зібрані конструкції, які можна застосовувати для зйомок в важкодоступних місцях: в горах, лісах, на схилах і т.д. Унікальні кадри в русі будуть доступні завдяки використанню цих конструкцій зі стабілізованою системою ActiveHead.
	Секційний операторський кран tok-16	Ці моделі камерних кранів – це легко зібрані конструкції, які можна застосовувати для зйомок в важкодоступних місцях: в горах, лісах, на схилах і т.д. Унікальні кадри в русі будуть доступні завдяки використанню цих конструкцій зі стабілізованою системою ActiveHead.

Секційні операторські крани	Секційний операторський кран tok-20	Можливість знімати з найвищих точок; максимальна стійкість; легкі секції із запатентованою системою складання; легке і швидке збирання.
Дистанційно керовані візки	«Active dolly new»	Швидкий монтаж. Тихий запуск. Висока швидкість. Легка у перевезенні. Точне і просте дистанційне керування. Безпека Можливість використання тільки підйомника.
	«Stels»	Більш високі можливості швидкості та краща якість малюнку. Швидкий монтаж. Легкий у перевезенні. Точне і просте дистанційне керування.
	«Active dolly»	Дистанційно керована камера dolly «ActiveDolly» – платформа, що забезпечує рух по рейкам з одночасним зануренням і підйомом стабілізованої панорамної головки. Це нове покоління дистанційно керованих платформ з передовими технологіями. Для поліпшення безпеки, візок оснащений електронними деталями та системою моніторингу колії. ActiveDolly – це універсальна система стеження, здатна рухатися на високій швидкості і надавати режисеру вишукане відстеження стрільби. Може використовуватися як для спортивних і розважальних центрів, ззовні або всередині, на коротких і великих відстанях Ідеальна робота з гіростабілізованою системою Активна головка Milli, ActiveHeadMilli ONE
Амортизуюча система	Амортизуюча система shock absorber system «lobster»	Амортизуюча система використовується для стабільних динамічних знімків під час зйомки на рухомих транспортних засобах. Завдяки системі амортизаторів ви можете отримувати унікальні знімки під час руху, з фокусною відстанню до 300 мм. Система встановлюється практично на будь-якій рухомій платформі (вантажівках, вертольотах, човнах тощо).
Підвісні системи	Active lift t-280	Особливості: Швидкий монтаж. Тихий запуск. Висока швидкість Легкий у перевезенні. Точне і просте дистанційне керування. Безпека
	«Planer combo»	Система комбінованого і прямолінійного руху «Planercombo» Система камери «Planercombo» – це підвісна система, що забезпечує переміщення дистанційно працюючого візка на прямолінійній, радіальній або комбінованій траєкторії. Так само, як і Planer, система дуже компактна, безшумна і обладнана спеціальною системою прокладки кабелів. «Planercombo» добре зарекомендував себе як у концертних залах, так і на зйомках студійних проєктів.
	Fly tower	Підвісна мобільна система з підйомною динамічною телескопічною камерою – це підвісна система, що забезпечує рух TOWERCAM TWIN-PEEK 2 в 1 або StarCam MK II на прямолінійній траєкторії. Можна керувати камерою в двох координатах: X-TOWERCAM TWIN-PEEK 2 в 1 або платформі StarCam MK II, Y – мобільна платформа.
	Camera system «planer»	Dolly має компактні розміри і відмінно підходить для студій, легко розташовуючись в невеликій кімнаті. «Planer» був розроблений як багатофункціональний універсальний фотоапарат і добре себе зарекомендував під час роботи на великих концертних майданчиках. Система компактна, що дозволяє використовувати її в невеликих студіях. Вона оснащена спеціальною системою прокладки кабелів, що дозволяє уникнути заплутування і скручування кабелів.

Джерело: складено автором на основі даних бухгалтерської звітності підприємства ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»

Нематеріальні активи товариства. Проаналізуємо стан нематеріальних активів товариства за 2020-2022 роки, адже нематеріальні активи становлять частину його ресурсного потенціалу [1-85].

Таблиця 2.20

Динаміка та стан нематеріальних активів товариства за 2020-2022 рр.

Показник	Рік, тис. грн.			Абсолютне відхилення, (+.-)		Відносне відхилення, %	
	2020	2021	2022	2021/20	2022/21	2021/20	2022/21
Нематеріальні активи, тис.грн.	8159	8394	8585	235	191	2,8	2,28
Первісна вартість, тис.грн.	13301	14486	15661	1185	1175	8,9	8,1
Амортизація, тис.грн.	5143	6092	7075	949	983	18,5	16,1

Джерело: складено автором на основі даних бухгалтерської звітності підприємства ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»

Як свідчать дані таблиці 2.20 залишкова вартість нематеріальних активів зростає з кожним роком: у 2020 році вона становить 8159 тис.грн., у 2021 році 8394 тис.грн., у 2022 році 8585 тис.грн., що більше показника 2021 року на 2,28%. Первісна вартість нематеріальних активів у 2020 році становила 13301 тис.грн., у 2021 році 14486 тис.грн., у 2022 році зросла на 1175 тис.грн. порівняно з 2021 роком і становила 15661 тис.грн. Амортизація збільшувалася з кожним аналітичним роком.

Оборотні активи. Наступним етапом аналізу формування ресурсного потенціалу є дослідження складу оборотних активів, як складової ресурсного потенціалу. У таблиці 2.21 проаналізовано склад оборотних активів.

З таблиці видно, що найбільша частка в оборотних активах припадає на грошові кошти та їх еквіваленти: у 2020 році їх сума становила 898 тис.грн., у 2021 році їх вартість була 1219 тис.грн., у 2022 році становила 1708 тис.грн., що більше на 40,1% порівняно з 2021 роком.

Таблиця 2.21

**Ресурсне забезпечення оборотними активами ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ
ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» за 2020-2022 рр.**

Показник	Рік, тис. грн.			Абсолютне відхилення, (+.-)		Відносне відхилення, %	
	2020	2021	2022	2021/20	2022/21	2021/20	2022/21
Виробничі запаси, тис.грн.	51	46	37	-5	-9	-9,8	-19,57
Товари, тис.грн.	15	5	0	-10	-5	-66,67	-100
Дебіторська заборгованість за послуги, тис.грн.	720	665	873	-55	208	-7,6	31,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами, тис.грн.	70	88	150	18	62	25,7	70,4
з бюджетом, тис.грн.	54	72	74	18	2	33,3	2,7
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів, тис.грн.	4	2	5	-2	3	-50	150
Грошові кошти та їх еквіваленти, тис.грн.	898	1 219	1 708	321	489	35,7	40,1
Витрати майбутніх періодів, тис.грн.	98	124	195	26	71	26,5	57,2
Всього, тис.грн.	1 910	2 221	3 045	311	824	16,2	37,1

Джерело: складено автором на основі даних бухгалтерської звітності підприємства ТОВ«ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА».

Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги у 2020 році становила 720 тис.грн., у 2021 році зменшилася на 55 тис.грн. і дорівнювала 665 тис.грн., у 2022 році була 873 тис.грн., що більше на 208 тис.грн. порівняно з 2021 роком або на 31,3% у відносному сенсі. Зростала сума витрат майбутніх періодів: у 2020 році вона становила 98 тис.грн., у 2021 році зросла до 124 тис.грн., у 2022 році зросла на 71 тис.грн. і дорівнювала 195 тис.грн. Частка

вартості виробничих запасів і товарів зменшувалася з кожним аналітичним роком. Зростала сума дебіторської заборгованості за розрахунками за виданими авансами: у 2020 році вона становила 70 тис.грн., у 2021 році зросла на 18 тис.грн., у 2022 році збільшилася на 70,4% та становила 150 тис.грн.

Трудові ресурси товариства. Персоналу підприємства як складовій формування ресурсного потенціалу ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» належить чинне місце. Використовуючи звітність підприємства за 2020-2022 роки проаналізуємо склад і чисельність трудових ресурсів в розрізі виконуваних функцій в таблиці 2.22.

Таблиця 2.22

Забезпечення трудовими ресурсами товариства в розрізі виконуваних функцій за 2020-2022 рр.

Показник	2020	2021	2022	абсол. відх, (+.-)	
				2021/20	2022/21
Чисельність персоналу, осіб, серед них:	22	19	24	-3	5
Керівники, осіб	4	4	4	0	0
Спеціалісти, осіб	3	2	4	-1	2
Робітники, осіб	11	10	12	-1	2
Службовці, осіб	2	1	2	-1	1
Непромисловий персонал, осіб	2	2	2	0	0

Джерело: складено автором на основі економічної звітності підприємства.

З таблиці 2.22 можна спостерігати, що у 2021 році чисельність персоналу становила 19 осіб, що менше на 3 особи порівняно з 2020 роком. У 2022 році чисельність персоналу зросла на 5 осіб і становила 24 особи. Чисельність керівників залишалася на протязі досліджуваного періоду часу без змін – 4 особи. Число спеціалістів у 2022 році 4 особи. Робітники займали найбільшу частину в загальній сукупності персоналу: у 2021 році 10 осіб, у 2022 році 12 осіб. Чисельність службовців у 2022 році 2 особи. Чисельність непромислового персоналу залишалася без змін протягом 2020-22 років – це 2 особи.

Динаміка складу і чисельність трудових ресурсів товариства представлена на рис. 2.7.

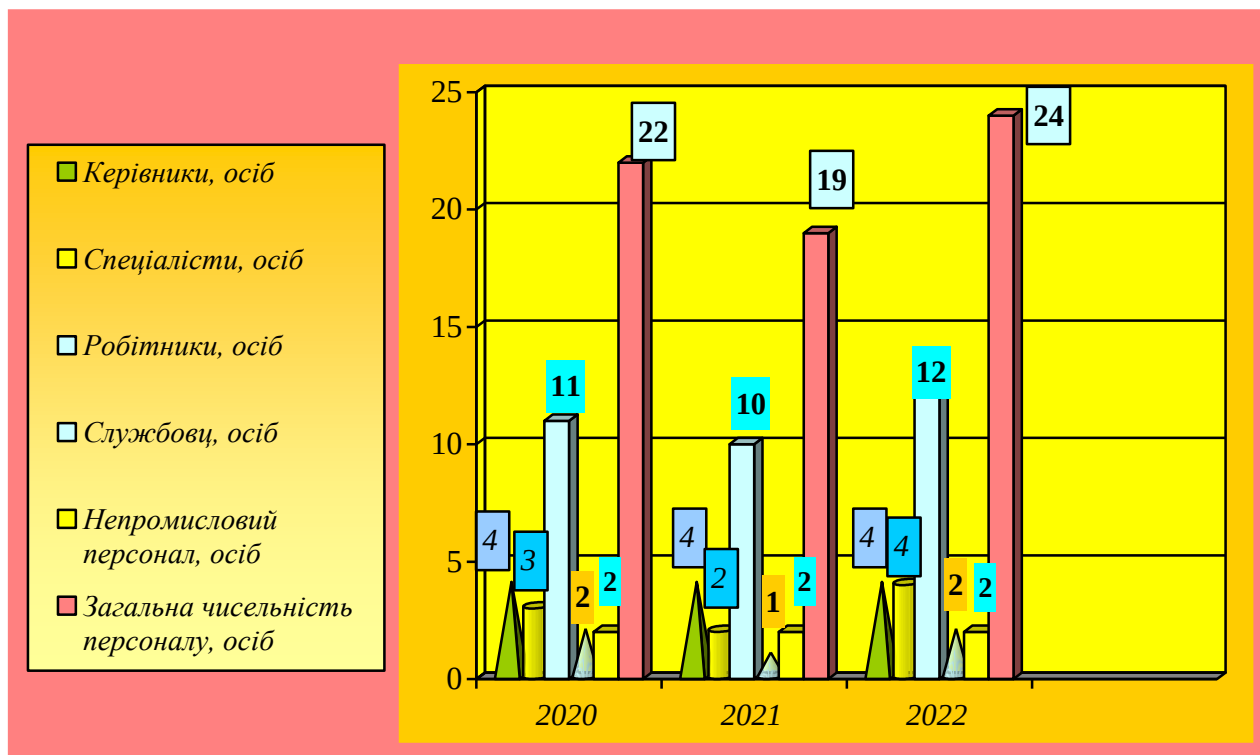

Рис.2.7. Динаміка чисельності трудових ресурсів товариства в розрізі виконуваних функцій за 2020-2022 рр.

(складено автором на основі розрахунків таблиці 2.21)

Забезпечення інформаційними ресурсами включає аналіз технічного забезпечення інформаційними системами та аналіз кадрового забезпечення та рівня їх кваліфікації у галузі інформаційних систем.

Основні завдання кадрової політики ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» [75]:

- ✚ своєчасне забезпечення персоналом потрібної якості й кількості;
- ✚ забезпечення умов реалізації передбачених трудовим законодавством прав і обов'язків громадян-працівників;
- ✚ раціональне використання трудового потенціалу підприємства; формування й підтримання ефективної роботи трудового колективу.

2.5. Оцінка ефективності формування та використання ресурсного потенціалу підприємства

Проведемо оцінку ефективності формування та використання ресурсного потенціалу ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» за 2020-2022 роки.

Нами було визначено склад основних ресурсів, що складають ресурсний потенціал товариства та визначено систему основних показників, що характеризують ефективність управління ресурсним потенціалом організацій і зводяться до наступних:

- *матеріальні ресурси*, оцінювання яких включає аналіз потенційних можливостей предметів і засобів праці, технічно-технологічних ресурсів, інтелектуальних ресурсів;

- *трудові ресурси*, оцінка яких включає аналіз показників плинності кадрів, рівня продуктивності праці трудових ресурсів;

- *фінансові ресурси*, оцінювання яких полягає в аналізі фінансових показників, показників прибутковості, ліквідності та платоспроможності;

- *інформаційні ресурси*, оцінювання яких включає аналіз технічного забезпечення інформаційними системами та аналіз кадрового забезпечення та рівня їх кваліфікації у галузі інформаційних систем.

Дослідимо стан і рух основних засобів ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» за 2020-2022 роки в таблиці 2.23. У таблиці наведено вихідні дані для розрахунку показників і розраховано показники стану і руху основних засобів товариства.

Амортизація основних засобів товариства розраховується прямолінійним методом.

Для цілей розрахунку амортизації обов'язково визначається ліквідаційна вартість основних засобів.

Як свідчать дані таблиці 2.23 коефіцієнт зносу основних засобів товариства у 2020 році становить 55%, у 2021 році 54 %, у 2022 році 53%, що менше з кожним роком на 1% в абсолютному значенні.

**Оцінка ефективності формування і використання основних засобів ТОВ
«ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» за 2020-2022 роки**

Показник	2020	2021	2022	абс. відх., (+.-)		відн. відх. (%)	
				21/20	22/21	21/20	22/21
Вихідні дані для розрахунку							
Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн.	22 246	25 001	28 559	2755	3558	12,4	14,2
Вартість ОЗ введених, тис.грн.	4239	4685	5632	446	947	10,5	20,2
Вартість ОЗ виведених, тис. грн.	878	912	2634	34	1722	3,8	188
Чистий прибуток, тис. грн.	8 961	10 370	11 267	1409	897	15,7	8,6
Середньооблікова чисельність працівників, чол.	22	19	24	-3	5	-13,6	26,3
Середньорічна вартість ОЗ, тис. грн.	21836	29467	33162	7631	3695	34,9	12,5
Амортизація, тис. грн	3150	3966	4410	816	444	25,9	11,1
Знос ОЗ, тис.грн.	15140	17133	18284	1993	1151	13,16	6,7
Первісна вартість, тис. грн.	27 184	31 750	34 575	4566	2825	16,8	8,9
ЗВ основних засобів, тис.грн.	12 044	14 617	16 291	2573	1674	21,3	11,4
Показники стану і руху основних засобів товариства							
Коефіцієнт зносу, %	55	54	53	-1	-1	-1,8	-1,86
Коефіцієнт придатності, %	45	46	47	1	1	2,22	2,2
Коефіцієнт введення, %	0,156	0,148	0,163	-0,008	0,015	-5,1	10,1
Коефіцієнт вибуття, %	0,032	0,029	0,076	-0,003	0,047	-9,4	162
Коефіцієнт пр-ту, %	0,124	0,119	0,087	-0,005	-0,032	-4	-26,9
Показники оцінки ефективності формування і використання основних засобів							
Віддача ОЗ, грн.	1,01	0,84	0,86	-0,17	0,02	-16,8	2,3
Місткість ОЗ, грн.	0,99	1,23	1,16	0,24	-0,07	24,2	-5,7
Рентабельність ОЗ, %	41	36	34	-5	-2	-12,1	-5,5
Озброєність ОЗ, тис. грн./особу	992	1550	1382	558	-168	56,25	-10,8

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства.

Коефіцієнт придатності у 2020 році становить 45%, у 2021 році 46 %, у 2022 році 47%, що більше показника попереднього року на 1%. Коефіцієнт вибуття основних засобів у 2020 році був 0,032 %, у 2021 році зменшився до

0,029%, і у 2022 році зріс до 0,076%. Коефіцієнт введення основних засобів товариства мав всі аналітичні роки менше значення порівняно з коефіцієнтом вибуття. Так, у 2020 році він становив 0,156%, у 2021 році був 0,148%, у 2022 дорівнював 0,163%, що більше показника 2021 року на 10,1% у відносному значенні.

Віддача основних засобів підприємства у 2020 році дорівнювала 1,01 грн., у 2021 році становила 0,84 грн., у 2022 році зросла на 2,3% і становила 0,86 грн. Місткість основних засобів товариства зростала з показника 0,99 грн. у 2020 році до показника 1,23 грн. у 2021 році і 1,16 грн. у 2022 році.

Рентабельність основних засобів товариства зменшувалася: у 2020 році сягала рівня 41%, у 2021 році 36%, у 2022 році 34%.

Озброєність основних засобів у 2020 році становила 992 тис.грн./особу, у 2021 році 1550 тис.грн./особу, у 2022 році 1382 тис.грн./особу.

У таблиці 2.24 проведемо оцінку ефективності формування і використання оборотних ресурсів ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» за 2020-2022 рр.

Таблиця 2.24

Оцінка ефективності формування і використання оборотних ресурсів ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» за 2020-2022 роки

Показник	Рік			абс. відх. (+.-)		відн. відх. (%)	
	2020	2021	2022	2021/20	2022/21	2021/20	2022/21
Вихідні дані для розрахунків							
Оборотні активи, тис.грн.	1910	2221	3045	311	824	16,2	37,1
Дохід від реалізації продукції, тис. грн.	22 246	25 001	28 559	2755	3558	12,4	14,2
Показники оцінки ефективності формування і використання оборотних активів							
Коефіцієнт оборотності, оборот	11,6	11,2	9,4	-0,4	-1,8	-3,4	-16
Коефіцієнт завантаження, грн.	0,086	0,09	0,1	0,004	0,01	4,65	11,1
Термін одного обороту, днів	31	32	38	1	6	3,2	18,75

Джерело: складено автором на основі економічної звітності підприємства.

Як свідчать розрахунки проведені в таблиці 2.23, оцінка ефективності формування і використання оборотних ресурсів була проведена за допомогою ключових показників: коефіцієнта оборотності, який зменшувався з кожним роком: у 2020 році становив 11,6 обороти, у 2021 році 11,2 обороти, у 2022 році 9,4 обороти; коефіцієнта завантаження, який навпаки зростає, адже є протилежним показником до показника оборотності оборотних активів товариства, що становив у 2020 році 0,086 грн, у 2021 році 0,09 грн., у 2022 році зріс до 0,1 грн.

Відповідно показник термін одного обороту зростає: у 2020 році становив 31 день, у 2021 році 32 дні, у 2022 році зріс на 6 днів і становив 38 днів.

Динаміка показників оцінки ефективності використання оборотних ресурсів представлена на рис. 2.8.

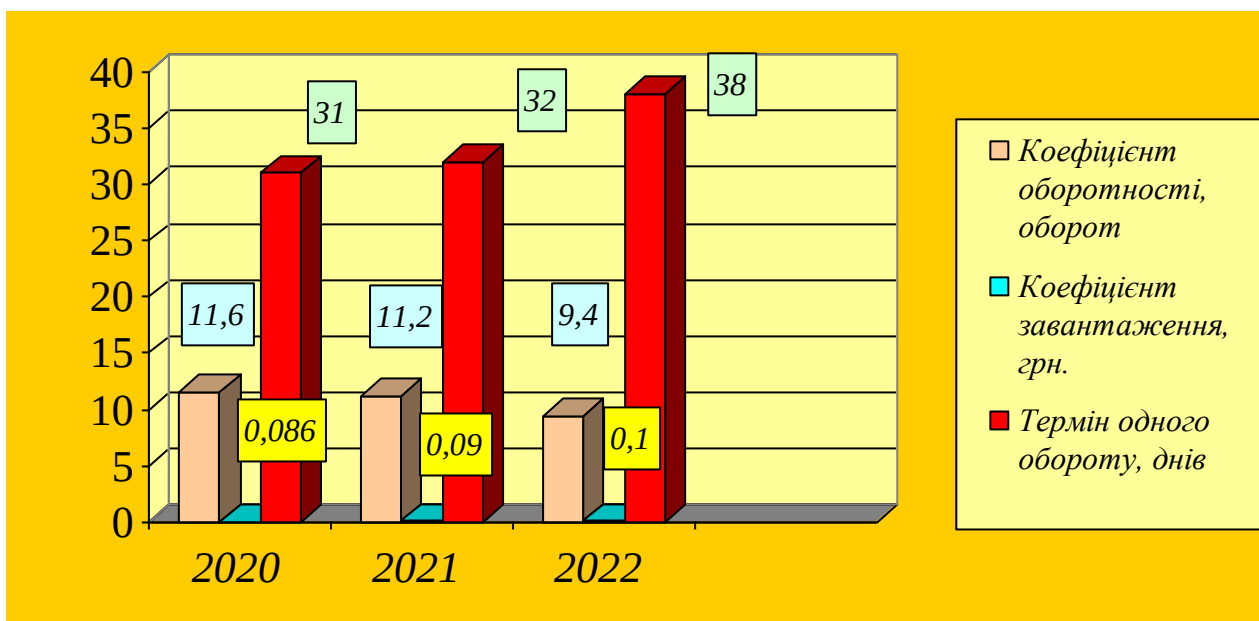

Рис. 2.8. Динаміка показників оцінки ефективності формування і використання оборотних ресурсів у 2020-2022 рр.

(складено автором на основі розрахунків таблиці 2.23)

Інтелектуальні ресурси товариства. Проведемо оцінку ефективності формування і використання інтелектуальних ресурсів підприємства, як складової ресурсного потенціалу за 2020-2022 роки.

**Оцінка ефективності формування і використання інтелектуальних
ресурсів товариства за досліджуваний період**

Показник	Рік, тис. грн.			Абсолютне відхилення,(+.-)		Відносне відхилення, %	
	2020	2021	2022	2021/20	2022/21	2021/20	2022/21
Вихідні дані для розрахунку							
Інтелектуальні ресурси, тис.грн.	8159	8394	8585	235	191	2,8	2,28
Первісна вартість, тис.грн.	13301	14486	15661	1185	1175	8,9	8,1
Амортизація, тис.грн.	5143	6092	7075	949	983	18,5	16,1
Показники оцінки руху інтелектуальних ресурсів							
Коефіцієнт зносу,%	39	42	45	3	3	7,6	7,1
Коефіцієнт придатності, %	61	58	55	-3	-3	-4,9	-5,2
Рентабельність інтелектуальних ресурсів, %	67	71	72	4	1	6	1,4

Джерело: складено автором на основі даних бухгалтерської звітності підприємства ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»

Як свідчать дані таблиці 2.25 придатних інтелектуальних ресурсів, що представлені нематеріальними ресурсами товариства більша частка, порівняно зі зношеними нематеріальними ресурсами.

Так, коефіцієнт зносу у 2020 році становив 39%, у 2021 році 42%, у 2022 році 45%. Коефіцієнт придатності у 2020 році 61%, у 2021 році зменшився до 58%, а у 2022 році до 55%, що менше показника 2021 року на 5,2%. Рентабельність нематеріальних активів зростала із показника 67% у 2020 році до показника 72% у 2022 році.

У таблиці 2.26 проведено розрахунок показників оцінки ефективності формування і використання матеріальних ресурсів товариства.

З таблиці видно, що показник матеріаловіддачі у 2020 році становив 200 грн., у 2021 році 155 грн., у 2022 році зріс на 155% у відносному сенсі і становив 396 грн.

**Оцінка ефективності формування і використання матеріальних ресурсів
ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» за 2020-2022 роки**

№	Показник	Рік			відн.відх., (%)	
		2020	2021	2022	2021/20	2022/21
Вихідні дані для розрахунку						
1	Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн.	22 246	25 001	28 559	12,4	14,2
2	Матеріальні витрати, тис.грн.	111	161	72	45	-55
3	Собівартість продукції, тис.грн.	7725	8468	9646	9,6	13,9
Показники оцінки ефективності використання матеріальних ресурсів						
1	Матеріаловіддача, грн.	200	155	396	-22,5	155
2	Матеріаломісткість, грн.	0,005	0,006	0,002	20	-66,6
3	Питома вага матеріальних ресурсів у собівартості продукції, %	0,01	0,02	0,007	100	-65
4	Витрати на 1 гривню реалізованої продукції, грн..	0,35	0,34	0,33	-2,8	-2,9

Джерело: складено автором за даними економічної звітності підприємства.

Показник матеріаломісткості у 2020 році дорівнював 0,005 грн., у 2021 році показник зріс на 20% і дорівнював 0,006 грн., у 2022 році зменшився на 66,6% і дорівнював 0,002 грн. Питома вага матеріальних ресурсів у собівартості продукції у 2020 році становила 0,01%, у 2021 році 0,02%, у 2022 році 0,007%, що менше попереднього року на 65%. Витрати на 1 гривню реалізованої продукції зменшилися із показника 0,35 грн у 2020 році до 0,33 грн у 2022 році. Показники оцінки ефективності формування і використання трудових ресурсів і оплати праці товариства зведена в таблицю 2.27.

З таблиці видно, що кількість працівників підприємства протягом досліджуваного періоду років поступово збільшувалася. Так, у 2022 році кількість працівників склала 24 особи, що на 5 осіб більше ніж у 2021 році та на 2 особи або 9,09 % більше за 2020 рік. Показник прийому персоналу у 2020 році становив 0,27%, у 2021 році 0,05%, у 2022 році 0,26%. Коефіцієнт вибуття у 2020 році становив 0,1%, у 2021 році зріс на 100% і становив 0,2%, у 2022 році становив 0,08%, що менше показника 2021 року на 60% у відносному вираженні.

Ефективність формування і використання трудових ресурсів та оплати праці OperTec за 2020-2022 рр.

Показник	2020	2021	2022	абс. відх., (+,-)		відн. відх., (%)	
				2021/20	2022/21	2021/20	2022/21
Вихідні дані для розрахунку							
Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн.	22 246	25 001	28 559	2755	3558	12,4	14,2
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	22	19	24	-3	5	-13	26,3
Витрати на оплату праці, тис. грн.	1 414	1 705	2 021	291	316	21	18,5
Середньорічна вартість ОЗ, тис. грн.	21836	29467	33162	7631	3695	34,9	12,5
Прийнято на підприємство, осіб	6	1	7	-5	6	-83,3	600
Вибуло з товариства, осіб	4	4	2	0	-2	0	-50
Показники руху персоналу							
Коефіцієнт прийому персоналу, %	0,27	0,05	0,26	-0,22	0,21	-81	420
Коефіцієнт вибуття персоналу, %	0,1	0,2	0,08	0,02	-0,12	100	-60
Коефіцієнт плинності кадрів, %	0,1	0,1	0,04	0	-0,06	0	-60
Показники оцінки ефективності використання персоналу і оплати праці							
Продуктивність праці, тис. грн/чол	1112	1315	1190	203	-125	18,2	-9,5
Трудомісткість, чол./тис. грн	0,0008	0,0007	0,0008	-0,0001	0,0001	-12,5	14,2
Озброєність, тис. грн/особу	992	1550	1382	558	-168	56,25	-10,8
Середньомісячна заробітна плата одного працівника, тис. грн./чол.	6,5	7,5	7	1	-0,5	15,3	-6,6
Зарплатомісткість, тис. грн	0,06	0,07	0,07	0,01	0	16,6	0
Зарплатовіддача, тис. грн	15,7	14,6	14,1	-1,1	-0,5	-7	-3,4

Джерело: складено автором на основі економічної звітності ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА».

Коефіцієнт плинності кадрів у 2020 році становив 0,1%, у 2021 році був

без змін, у 2022 році зменшився на 0,06 пункти і становив 0,04%.

Продуктивність праці у 2020 році становила 1112 тис.грн./особу, у 2021 році 1315 тис.грн./особу, що більше показника 2020 року на 203 тис.грн./особу, у 2022 році показник зменшився на 125 тис.грн./особу і дорівнював 1190 тис.грн./особу.

Трудомісткість є оберненим показником до продуктивності праці і становить у 2020 році 0,0008 чол./тис.грн., у 2021 році показник становив менше на 0,0001 пункти порівняно з 2020 роком, у 2022 році показник зріс на 0,0001 пункти і дорівнював 0,0008 чол./тис.грн. Озброєність основних засобів у 2020 році становила 992 тис.грн./особу, у 2021 році 1550 тис.грн./особу, у 2022 році 1382 тис.грн./особу, що менше попереднього року на 10,8%. Середньомісячна заробітна плата у 2020 році становила 6,5 тис.грн., у 2021 році зросла на 1 тисячу гривень і дорівнювала 7,5 тис.грн., у 2022 році становила 7 тис.грн., що менше на 0,5 тис.грн. Зарплатомісткість у 2020 році дорівнювала 0,06 грн., у 2021 і 2022 році 0,07 грн., що більше показника 2020 року на 16,6%. Показник зарплатовіддачі зменшувався і у 2020 році дорівнював 15,7 грн., у 2021 році 14,6 грн., у 2022 році 14,1 грн., що менше показника 2021 року на 3,4%.

Проведемо оцінку ефективності використання фінансових ресурсів товариства за 2020-2022 роки в таблиці 2.28.

Таблиця 2.28

**Показники оцінки ефективності використання фінансових ресурсів
товариства за 2020-2022 роки.**

Показник	Рік			Відхилення			
				абс. (+,-)		відносне, %	
	2020	2021	2022	2021/20	2022/21	2021/20	2022/21
Показники оцінки ліквідності							
Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності) (>1)	0,23	0,25	0,48	0,02	0,23	8,7	92
Коефіцієнт швидкої ліквідності (0,6-0,8)	0,23	0,25	0,47	0,02	0,22	8,7	88
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (0,2-0,35)	0,1	0,14	0,26	0,04	0,12	40	85,7

продовження таблиці 2.28

<i>Показники оцінки ділової активності товариства</i>							
Коефіцієнт оборотності ОА, оборот	11,6	11,2	9,4	-0,4	-1,8	-3,4	-16
Коефіцієнт завантаження, грн.	0,086	0,09	0,1	0,004	0,01	4,65	11,1
Термін одного обороту, днів	31	32	38	1	6	3,2	18,75
Коефіцієнт оборотності активів, оборот	0,9	0,92	0,95	0,02	0,03	2,22	3,26
Коефіцієнт оборотності грошових коштів та їх еквівалентів, оборот	24,7	20,5	16,7	-4,2	-3,8	-17	-18,5
Термін одного обороту грошових коштів та їх еквівалентів, дні	14,5	17,5	21,6	3	4,1	20,6	23,4
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, оборот	26	30	26	4	-4	15,4	-13,3
Термін одного обороту дебіторської заборгованості, дні	14	12	14	-2	2	-14,2	16,6
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, об.	0	6,2	4,08	6,2	-2,12	0	-34
Термін одного обороту кредиторської заборгованості, дні	0	58	88	58	30	100	52
Коефіцієнт одного обороту запасів, об.	436	543,5	771	107,5	227,5	24,6	41,8
Термін одного обороту запасів, об.	0,8	0,66	0,47	-0,14	-0,19	-17,5	-28,79
<i>Показники оцінки фінансової стійкості товариства</i>							
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,56	0,42	0,42	-0,14	0	-25	0
Коефіцієнт боргового навантаження (концентрації ПК)	0	0,15	0,23	0,15	0,08	0	53,3

продовження таблиці 2.28

Коефіцієнт фінансового ризику	0	0,35	0,56	0,35	0,21	100	60
Коефіцієнт довгострокового залучення коштів	0,16	0,38	0,46	0,22	0,08	137,5	21
Коефіцієнт маневреності	0,14	0,19	0,24	0,05	0,05	35,7	26,3
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,66	0,68	0,78	0,02	0,1	3	14,7
Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів	0,78	1,36	1,39	0,58	0,03	74,3	2,2
Коефіцієнт фінансової залежності	1,78	2,3	2,39	0,52	0,09	29,2	3,9
Показники оцінки рентабельності товариства							
Рентабельність продукції, %	16	22	17	6	-5	37,5	-22,7
Рентабельність власного капіталу, %	65	90	90	25	0	38,4	0
Рентабельність продажів, %	40	41	39	1	-2	2,5	-4,8
Рентабельність оборотних активів, %	469	467	370	-2	-97	-0,4	-20,8
Рентабельність основних засобів, %	41	36	34	-5	-2	-12,1	-5,5

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА».

Коефіцієнт загальної ліквідності, що показує достатність ресурсів підприємства, які можуть бути використані для погашення його поточних зобов'язань станом на 31.12.2022 року складає 0,48 (при нормативі $>1,0$). Значення коефіцієнта свідчить про недостатність ресурсів підприємства, які можуть бути використані для погашення його поточних зобов'язань. Товариство не спроможне за рахунок оборотних активів погасити 100% своїх поточних зобов'язань.

Коефіцієнт поточної (швидкої) ліквідності, що відображає платіжні можливості підприємства щодо сплати поточних зобов'язань за умови своєчасного проведення розрахунків з дебіторами (розраховується як відношення найбільш ліквідних оборотних засобів станом на 31.12.2022 року

складає 0,47 (при нормативі 0,6-0,8). Значення коефіцієнта свідчить про спроможність підприємства сплатити 47% своїх поточних зобов'язань за умови своєчасного погашення дебіторської заборгованості.

Коефіцієнт абсолютної (строкової) ліквідності, що характеризує частину поточних зобов'язань, яка може бути сплачена негайно станом на 31.12.2022 року складає 0,26 (при нормативі >0). Значення коефіцієнта свідчить про спроможність підприємства погасити негайно 26% від суми поточних зобов'язань. Коефіцієнт оборотності оборотних активів у 2020 році становив 11,6 оборотів, у 2021 році оборот зменшився на 0,4 обороти і становив 11,2 обороти, у 2022 році зменшився до 9,4 обороти, що менше показника 2021 року на 1,8 обороти. Коефіцієнт завантаження, який навпаки зростає, адже є протилежним показником до показника оборотності оборотних активів товариства, становив у 2020 році 0,086 грн, у 2021 році 0,09 грн., у 2022 році зріс до 0,1 грн. Відповідно показник термін одного обороту зростає: у 2020 році становив 31 день, у 2021 році 32 дні, у 2022 році зріс на 6 днів і становив 38 днів. Коефіцієнт оборотності активів у 2020 році в цілому по підприємству становив 0,9 обороти, у 2021 році 0,92 обороти, у 2022 році зріс на 3,26% у відносному виразі і становив 0,95 обороти.

Коефіцієнт оборотності запасів у 2020 році становив 0,8 оборотів, у 2021 році 0,66 обороти, у 2022 році 0,47 обороти, що свідчить про його зменшення з кожним роком. Термін одного обороту запасів відповідно зростає з кожним аналітичним роком: він становив 436 днів у 2020 році, у 2021 році 543,5 днів, у 2022 році 771 день. Оцінка стану дебіторської заборгованості свідчить про змінну тенденцію показника її оборотності: так, у 2020 році показник становив 26 оборотів, у 2021 році 30 оборотів, у 2022 році 26 оборотів. Коливаюча тенденція спостерігається у показника тривалості одного обороту дебіторської заборгованості. Так у 2020 р. він становив 14 днів, у 2021 р. – 12 днів, а у 2022 р. 14 днів. Розрахунок коефіцієнта оборотності грошових коштів та їх еквівалентів становив у 2020 році 24,7 обороти, у 2021 році 20,5 обороти, а у 2022 році зменшився до показника 16,7 обороти. Відповідно показник термін

одного обороту грошових коштів та їх еквівалентів зростав: у 2020 році становив 14,5 днів, у 2021 році 17,5 днів, у 2022 році 21,6 днів. Розрахунок коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості дозволяє спостерігати наступну динаміку: у 2020 році він становив 0 оборотів, так як кредиторської заборгованості товариство не мало, адже не брало кредитів, у 2021 році 6,2 оборотів, у 2022 році зменшився до 4,8 оборотів. Термін 1 обороту кредиторської заборгованості у 2020 році становив 0 днів, у 2021 році – 58 днів, у 2022 році – 88 днів, що більше 2021 року на 52% у відносному виразі або на 30 календарних днів один оборот тривав більше. Коефіцієнт фінансового ризику зростав: у 2021 році становив 0,35 і 0,56 у 2022 році, що пов'язано із залученням кредитних коштів. Тобто товариство має боргові кредити перед банківськими установами. Коефіцієнт фінансової стійкості зростав з кожним аналітичним роком і у 2022 році становив 0,78. Коефіцієнт довгострокового залучення коштів, що характеризує кількість залучених коштів на 1 грн. власних коштів підприємства станом на 31.12.2022 р. складає 0,46 (при нормативі $<1,0$). Значення коефіцієнта свідчить про те, що станом на 31.12.2022 р. на 1 грн. власних коштів підприємства припадає 0,46 грн. залучених коштів. Коефіцієнт платоспроможності (автономії), що показує питому вагу власного капіталу в загальній сумі засобів, авансованих у його діяльність станом на 31.12.2022 р. складає 0,42 (при нормативі $> 0,5$). Значення коефіцієнту свідчить про те, що питома вага власного капіталу в загальній сумі засобів, авансованих в діяльність підприємства станом на 31.12.2022 р. складає 42%. Тобто Товариство частково спроможне всі свої зобов'язання покрити за рахунок власних джерел.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу, що показує, яка частина власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності, тобто вкладена в оборотні засоби, а яка – капіталізована станом на 31.12.2022 р. складає 0,24 (при нормативі >0) . Значення коефіцієнту свідчить про те, що 76 % власного капіталу Товариства капіталізоване, а 24% - використовується для фінансування поточної діяльності. Коефіцієнт співвідношення власних і

залучених коштів свідчить про зростання залучених коштів, а саме: у 2020 році показник становив 0,78, у 2021 році частка позикових коштів зростала і показник склав значення 1,36, у 2022 році показник зріс на 2,2 % у відносному значенні і дорівнював 1,39. Це можна відмітити, як негативну тенденцію. Коефіцієнт фінансової стійкості зростає і дорівнював у 2020 році 0,66, у 2021 році 0,68 та 0,78 у 2022 році. Коефіцієнт фінансової залежності становив у 2020 році 1,78, у 2021 році зріс до 2,3, а у 2022 році підвищився на 3,9% у відносному виразі та становив 2,39, що свідчить про збільшення частки позикових коштів в загальній структурі фінансових ресурсів товариства. Рентабельність продукції у 2020 році становила 16%, у 2021 році 22 %, що більше показника 2020 року на 6%, у 2022 році показник зменшився до 17%, що менше показника 2021 року на 5%. Рентабельність власного капіталу у 2020 році становила 65%, у 2021 році 90%, у 2022 році залишилася на рівні 2021 року. Рентабельність продажу продукції у 2020 році була 40%, у 2021 році зросла на 1% і становила 41%, у 2022 році зменшилася до 39%. Рентабельність оборотних активів у 2020 році 469%, у 2021 році зменшилася на 2%, у 2022 році зменшилася на 97% в абсолютному значенні. Рентабельність основних засобів у 2020 році становила 41%, у 2021 році 36%, у 2022 році 34%, що менше показника 2021 року на 2% в абсолютному значенні.

Показники оцінки ефективності формування і використання інформаційних ресурсів підприємства представимо в таблиці 2.29.

Таблиця 2.29

Показники оцінки ефективності формування і використання інформаційних ресурсів ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»

Показник	Рік			Відхилення			
				абс. (+,-)		відносне, %	
	2020	2021	2022	2021/20	2022/21	2021/20	2022/21
Коефіцієнт технічного забезпечення інформаційними системами	0,23	0,26	0,2	0,03	-0,06	13	-23
Коефіцієнт кадрового забезпечення та рівня їх кваліфікації у галузі інформаційних систем	0,21	0,23	0,18	0,02	-0,05	9,5	-21,7

Джерело: складено автором на основі даних економічної звітності товариства.

Коефіцієнт технічного забезпечення інформаційними системами у 2020 році становив 0,23, у 2021 році 0,26, у 2022 році зменшився до 0,2, а коефіцієнт кадрового забезпечення та рівня їх кваліфікації у галузі інформаційних систем у 2020 році дорівнював 0,21, у 2021 році 0,23, у 2022 році 0,18, що менше показника 2021 року на 21,7%. Дані коефіцієнти показують чисельність персоналу технічного забезпечення інформаційними системами та чисельність працівників кадрового забезпечення та рівня їх кваліфікації у галузі інформаційних систем. Значення і зміст показників оцінки формування і використання ресурсного потенціалу підприємства можуть значно змінюватись в залежності від складових ресурсів, які будують методику комплексної оцінки ефективності ресурсної бази підприємства [1-84]. Так, наприклад, з метою оцінки ефективності наявних ресурсів підприємства Ковальов В.В. запропонував розглянути всі показники, які розраховані в даному пункті кваліфікаційної роботи.

Отже, сучасні умови вимагають від організацій раціонального використання наявних ресурсів та пошуку резервів підвищення ефективності функціонування. У зв'язку з цим, необхідно оцінювати ресурсний потенціал і з максимальною вигодою використовувати наявні можливості. Це вимагає ретельної аналітичної роботи, що дозволяє не тільки виявити, але й правильно реалізувати як внутрішній потенціал, так і можливості зовнішнього середовища, з метою підвищення результатів діяльності підприємства.

Проведений аналіз господарської діяльності та ресурсного потенціалу ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» дозволяє зробити висновок, про високу професійну кваліфікацію менеджменту підприємства та ефективне використання ресурсів організації. Висока якість управління активами підприємства зумовлює позитивний фінансовий стан підприємства та позитивну динаміку в зростанні прибутку.

Водночас зростання кредиторської заборгованості, починаючи з 2021 року та у 2022 році, викликає стурбованість у керівників компанії та

необхідність розробки та впровадження ефективних заходів щодо управління кредиторською заборгованістю.

Крім того завдання менеджменту ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» в майбутньому має зводитися також до підвищення ефективності використання основних засобів, адже за підсумками аналізу встановлено, що значна частина основних засобів компанії зношена, що підтверджує коефіцієнт зносу основних засобів товариства.

Модель управління кредиторською заборгованістю для ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» може містити такі складові елементи, як: статичний та динамічний аналіз формування та погашення кредиторської заборгованості та її впливу на величину грошових потоків; попередження формування простроченої кредиторської заборгованості та забезпечення пролонгації кредиторської заборгованості тощо. Грамотне управління кредиторською заборгованістю підприємства в умовах дефіциту оборотних коштів з урахуванням аспектів його стратегічного розвитку та конкретних тактичних цілей є цілісним процесом та має передбачати модифікацію та застосування альтернативних концепцій управління капіталом загалом, а також методів оцінки ефективності його функціонування, адекватних сучасним умовам господарювання в Україні та світі.

Управління ресурсним потенціалом ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА».

Оскільки повністю уникнути ризиків неможливо при управлінні ресурсним потенціалом ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА», то ними можна і треба свідомо керувати, памятаючи про те, що всі види ризиків взаємопов'язані, і що їхній рівень постійно змінюється під впливом динамічного оточення та різних факторів.

Для виявлення сильних та слабких сторін діяльності товариства й можливостей і загроз, пропонуємо провести SWOT-аналіз управління ресурсним потенціалом ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» в табл. 2.30.

SWOT –аналіз управління ресурсним потенціалом ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»

Сильні сторони	Слабкі сторони
Кваліфікованість персоналу, рівень обізнаності в роботі й професіоналізм	Недостатність обігових коштів, висока кредиторська заборгованість у 2021-22р
Якість та інноваційність сучасного обладнання, що використовує товариство	Залежність від розвитку та перспективності конкурентів
Розробка головки Active Head, унікальністю системи «Active Head» є спеціально розроблений WEB-інтерфейс, який дає можливість керувати системою віддалено, не заважаючи знімальному процесу, а також робить можливим сервісне обслуговування 24/7	
В Україні крани MovieBird поставляє лише ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»	
Перспективність данного виду діяльності	Місцерозташування (Деснянський район міста Києва, частина міста, що віддалена від центру)
Популярність товариства в Україні і за її межами	Тендерні умови укладання контрактів
Можливості	Загрози
Позитивні тенденції у розвитку даного спектру послуг в області кіноіндустрії	Зменшення кількості споживачів за рахунок розширення конкуренції
Збільшення кількості споживачів послуги за рахунок якості надання послуг	Економічна ситуація в країні. Політичні міжусобиці.
Залучення додаткових інвестицій	
Розширення асортименту послуг та цільової аудиторії	Військові події
Зростання доходів потенційних споживачів послуг	Форс-мажорні обставини та інші ризики, що можуть виникнути в процесі ведення діяльності

Джерело: складено автором на основі накопиченого досвіду.

Для зменшення ризиків управління ресурсним потенціалом буде застосовуватися чотири основні методи (прийоми) управління ризиками:

- уникнення ризику - свідоме рішення не наражатися на певний вид ризиків – соціальний, економічний, політичний, фінансовий та інші;
- попередження збитків від впровадження напрямків удосконалення формування і використання ресурсного потенціалу товариства, зводиться до дій, що здійснюються для зменшення ймовірності втрат і для мінімізації їх наслідків;

- відповідальність за ризики керівництвом – полягає в покритті збитків за рахунок власних джерел підприємства внаслідок впровадження напрямків удосконалення формування і використання ресурсного потенціалу товариства;
- розподіл відповідальності за ризики на інших пов'язаних осіб із впровадженням заходів.

2.6. Правове регулювання процесу формування і використання ресурсного потенціалу товариства

Кожне підприємство реалізує свою діяльність на підставі чинного законодавства. Право на підприємницьку діяльність громадян закріплене в Конституції України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР [33].

Основні ознаки підприємницької діяльності крім Господарського Кодексу України від 16.01.2003 р. № 436-IV [17] та Податкового Кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [47], закріплюються в Законі України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 р. № 1576-XII та інших чинних законах [53]. Серед цих ознак названа і основна мета підприємницької діяльності – виробництво і реалізація матеріальних благ.

Проте, в деяких випадках діяльність у зв'язку з підвищеними вимогами до безпеки робіт та необхідністю централізації функцій управління підприємництва застосовуватися не може. Перелік таких видів діяльності встановлює Верховна Рада України за поданням Кабінету Міністрів України.

Проаналізувавши організаційну форму ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» – товариство з обмеженою відповідальністю, слід зазначити, що засновники несуть ризик збитків лише в тій мірі, в якій вони вносять свій внесок у статутний капітал, який вони можуть втратити та не покрити власні активи у разі банкрутства.

Ця форма організації має такі переваги: зростання фінансової спроможності підприємства за рахунок об'єднання капіталу кількох інвесторів;

більша лояльність фінансових установ при наданні кредитів; спрощена система оподаткування (податок на доходи кожного учасника є доходом фізичних осіб).

Узагальнюючи правове регулювання підприємства, можемо сказати, що ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» як товариство з обмеженою відповідальністю за період свого функціонування турбується про свою господарську діяльність, тому здійснює її в рамках чинного законодавства.

Основною нормативною базою регулювання діяльності підприємств, що належать до товариств з обмеженою відповідальністю є: Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV [97], Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [17], Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 року № 1576-XII» [53], Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 року № 2275-VIII [92].

Відповідно до Закону України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 року № 1576-XII статті 50, Товариством з обмеженою відповідальністю визнається товариство, що має статутний капітал, розділений на частки, розмір яких визначається установчими документами [53].

Проаналізувавши за останні три роки судові справи ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА», слід зазначити, що підприємство приділяє значну увагу якості, екологічності та прозорому механізму діяльності відповідно до вимог законодавства України та не має в своєму переліку судових спорів.

Відповідно до ЗУ «Про кінематографію» від 13.01.1998 р. № 9/98-ВР : **Підприємницька діяльність у кінематографії** – це діяльність, пов’язана з виробництвом, розповсюдженням та демонструванням фільмів з метою одержання прибутку, а **суб’єкт кінематографії** – це фізична або юридична особа, яка займається будь-яким видом професійної діяльності у сфері кінематографії [81].

Отож, ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» здійснює діяльність відповідно до норм чинного законодавства України в рамках КВЕД [48]:

59.11 Виробництво кіно- та відеофільмів, телевізійних програм;

46.43 Оптова торгівля побутовими електротоварами й електронною апаратурою побутового призначення для приймання, записування, відтворювання звуку й зображення;

77.29 Прокат інших побутових виробів і предметів особистого вжитку;

77.39 Надання в оренду інших машин, устаткування та товарів;

90.02 Діяльність із підтримки театральних і концертних заходів;

95.11 Ремонт комп'ютерів і периферійного устаткування;

49.41 Вантажний автомобільний транспорт;

33.13 Ремонт і технічне обслуговування електронного й оптичного устаткування.

Відповідно до Закону України «Про кінематографію» від 13.01.1998 р. № 9/98-ВР в статті 7. «Суб'єкти кінематографії», зазначено, що установами з розроблення та виготовлення технологічного обладнання можуть бути: науково-дослідні, конструкторські установи, сервісні центри, асоціації, виробничі підприємства та інші юридичні особи незалежно від форм власності [81].

Відповідно до Закону України «Про кінематографію» від 13.01.1998 р. № 9/98-ВР в статті 12. «Виробництво фільму»: виробництво фільму здійснюється відповідно до затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері кінематографії норм та правил виробництва фільмів [81].

Дотримання цих норм та правил є обов'язковим для суб'єктів кінематографії незалежно від форм власності.

Нормативно-правова база державної підтримки кінематографії включає: Конституцію України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР [33], Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV [97], Закону України «Про державну підтримку кінематографії в Україні» від 23.03.2017 р. № 1977-VIII [54], Закону України "Про культуру" від 14.12.2010 р. № 2778-VI [82], Закону України "Про кінематографію" від 13.01.1998 р. № 9/98-ВР [81], Закону України "Про медіа"

від 13.12.2022 р. № 2849-IX [84], Закону України "Про авторське право і суміжні права" від 01.12.2022 р. № 2811-IX та інших законодавчих актів [49].

В Законі України «Про медіа» від 13.12.2022 р. № 2849-IX стаття 4. «Регулювання відносин, що виникають у процесі виробництва та використання фільму як об'єкта авторського права і суміжних прав» - відносини, що виникають у процесі виробництва та використання фільму як об'єкта авторського права і суміжних прав, у тому числі продукту спільного виробництва, регулюються цим Законом, а саме Законом України "Про авторське право і суміжні права" та іншими нормативно-правовими актами України [84]. Договір про спільне виробництво фільму, який укладається продюсером та/або виробником фільму, у тому числі з іноземними суб'єктами кінематографії (копродукція), не є договором про спільну діяльність.

Державного агентства України з питань кіно. Відповідно до Указу Президента України від 09.12.2010р. № 1085/2010 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» утворено Державне агентство України з питань кіно шляхом реорганізації Міністерства культури і туризму України та ліквідації Державної служби кінематографії (Постанова Кабінету Міністрів України «Про ліквідацію урядових органів» від 28.03.2011р. № 346) [42,83,86].

Положенням про Державне агентство України з питань кіно, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державне агентство України з питань кіно» від 17.07.2014 року № 277 визначено, що: «Державне агентство України з питань кіно утворено як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України і який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері кінематографії» [70].

У зв'язку з цим, пропонуємо розглянути нормативно-правові документи, що регулюють процес формування і використання ресурсного потенціалу ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» в контексті класифікації ресурсів, яка взята за основу в роботі і представити в таблиці 2.31.

Нормативно-правові документи, що регулюють процес формування і використання ресурсного потенціалу ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»

Ресурс	Нормативно-правова база регулювання
Матеріальні ресурси	❖ Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 01.12.2022 року № 2811-IX (поточна редакція від 15.04.2023 року) [49]; ❖ Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 року № 996-XIV(поточна редакція від 01.01.2024 року) [50]; ❖ Постанова КМУ Національний стандарт № 1 "Загальні засади оцінки майна і майнових прав" від 10.09.2003 року № 1440 (поточна редакція від 11.08.2022 року) [66]; ❖ М(С)БО 2 «Запаси» від 01.01.2012 року № 929_021 [39]; ❖ НП(С)БО 9 «Запаси» від 20.10.1999 року № 246 (поточна редакція від 01.01.2023 року) [63]; ❖ НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» від 08.10.1999 року № 237 (поточна редакція 03.11.2020 року) [61]; ❖ НП(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» від 26.04.2000 року № 91 (поточна редакція 03.01.2024 року) [62]; ❖ НП(С)БО 16 «Витрати» від 31.12.1999 року № 318 (поточна редакція 03.11.2020 року) [64]; ❖ Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755 – VI (поточна редакція 01.04.2024 року) [47].
Фінансові ресурси	❖ Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 року № 40-IV(поточна редакція від 31.03.2023 року) [80]; ❖ Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755 – VI (поточна редакція 01.04.2024 року) [47]; ❖ Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-IV (поточна редакція від 27.04.2024 року) [97]; ❖ Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 року № 1560-XII (поточна редакція від 10.10.2022 року) [79]; ❖ Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 року № 2275-VIII (поточна редакція від 08.03.2024 року) [92].
Внутрішні нормативні документи ТОВ «Opertec»	❖ Наказ Про облікову політику підприємства; ❖ Корпоративні правила поведінки; ❖ Правила внутрішнього трудового розпорядку; ❖ Правила роботи з дебіторами; ❖ Колективний договір; ❖ Посадові інструкції; ❖ Положення щодо оплати та стимулювання праці та інші.

Трудові ресурси	❖ Конституція України від 28.06.1996 р № 254к/96-ВР (поточна редакція від 01.01.2020 року) [33]; ❖ Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 року № 322-08 (поточна редакція від 18.05.2024 року) [32]; ❖ Закон України «Про відпустки» від 15.11.1996 року № 504/96-ВР (поточна редакція від 24.12.2023 року) [51]; ❖ Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 року № 108/95-ВР (поточна редакція від 27.04.2024 року) [85]; ❖ Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 року № 2464-VI (поточна редакція від 29.01.2024 року) [78]; ❖ Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 02.03.2000 року № 1533-III (поточна редакція від 31.03.2023 року) [56]; ❖ Закон України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» від 03.03.1998 року № 137/98-ВР (поточна редакція від 06.11.2022 року) [90]; - Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 року № 5067-VI (поточна редакція від 14.10.2023 року) [57].
Інформаційні ресурси	❖ Господарський кодекс України від 16.01.2003 року № 436-IV (поточна редакція 08.03.2024 року) [17]; ❖ Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 01.12.2022 року № 2811-IX (поточна редакція від 15.04.2023 року) [49]; ❖ Закон України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 року № 1023-XII (поточна редакція від 19.11.2022 року) [77]; ❖ Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 року № 1264-XII (поточна редакція від 08.10.2023 року) [87]; ❖ Закон України «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах» від 05.07.1994 року № 80/94-ВР (поточна редакція від 04.04.2024 року) [75]; ❖ Закон України "Про захист економічної конкуренції" від 11.01.2001 року № 2210-III (поточна редакція від 16.05.2024 року) [74]; ❖ Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.1996 року № 236/96-ВР (поточна редакція від 16.10.2020 року) [73]; ❖ Закон України "Про публічні закупівлі" від 25.12.2015 року № 922-VIII (поточна редакція від 19.04.2024 року) [91]. ❖ Закон України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 року № 2297-VI (поточна редакція від 27.04.2024 року) [76].

Що ж до конкретики і пропозицій в області нормативно-правового регулювання процесу формування і використання ресурсного потенціалу підприємства, то, на нашу думку, об'єктивно, коли одним із перших заходів, які мають бути реалізованими в структурі інституційного інструменту, є впровадження стандартів управління ресурсним потенціалом. Йдеться про так звані стандарти поведінки та стандарти якості управління. Іншими словами, на підприємстві має бути розробленим та імплементованим стандарт, який

передбачає собою опис всіх процедур завдань та відповідальності персоналу відносно управління ресурсним потенціалом підприємства. Відповідні нормативно-правові аспекти прописуються у колективному договорі (в разі необхідності), положеннях про відповідні структурні підрозділи, посадових інструкціях, правилах внутрішнього розпорядку, положеннях щодо оплати та стимулювання праці.

Важлива роль повинна відводиться й такому заходу, як розробка нормативно-методичного забезпечення управління ресурсним потенціалом підприємства. Йдеться про сукупність документів організаційного, організаційно-методичного, організаційно-розпорядчого та економічного характеру, що приймаються та визначають засади протікання процесів при управлінні ресурсним потенціалом. Нормативний аспект означає, що відповідні положення мають статус офіційних та таких, що підлягають обов'язковому виконанню; методичний — що вони слугують вказівками — інструкціями (включно з методами та правилами), згідно з якими структурні підрозділи та окремі працівники, включені в систему управління, виконують необхідні дії, заходи, завдання, функції, права та обов'язки.

Окрема увага повинна приділятися документам економічного характеру, які визначають методику моніторингу та контролю реалізації політики управління та оцінюванню ефективності формування і використання ресурсного потенціалу підприємства.

У таблиці 2.32 представимо нормативні документи, що регулюють область кінематографії та від яких залежить діяльність ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА».

Таблиця 2.32

Нормативні документи, що регулюють діяльність підприємства кінематографії ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»

№	Назва документу	Номер та дата документу
1	Конституція України [33]	Від 28.06.1996 р № 254к/96-ВР (поточна редакція від 01.01.2020 року)
2	Цивільний кодекс України [97]	Від 16.01.2003 року № 435-IV (поточна редакція від 27.04..2024 року)

4	Закон України «Про медіа» [84]	Від 13.12.2022 року № 2849-IX (поточна редакція від 11.02.2024 року)
5	Закон України «Про культуру» [82]	Від 14.12.2010 року № 2778-VI (поточна редакція від 21.09.2023 року)
6	Закон України «Про державну підтримку кінематографії в Україні» [54]	Від 23.03.2017 року № 1977-VIII (поточна редакція від 31.03.2023 року)
7	Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» [55]	Від 25.04.2019 року № 2704-VIII (поточна редакція від 31.12.2023 року)
8	Закон України «Про авторське право і суміжні права» [49]	Від 01.12.2022 року № 2811-IX (поточна редакція від 15.04.2023 року)
9	Закон України «Про засади державної мовної політики» [58]	Від 03.07.2012 № 5029-VI (поточна редакція від 01.07.2023 року)
10	Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту інформаційного телерадіопростору України» [52]	Від 05.02.2015 року № 159-VIII (поточна редакція від 31.03.2023 року)
11	Постанова КМУ «Про затвердження положення Про державну підтримку національних фільмів у продюсерській системі» [72]	Від 05.06.1998 року № 813 (поточна редакція від 04.03.2016 року)
12	Постанова КМУ «Про затвердження Положення про Державний реєстр виробників, розповсюджувачів і демонстраторів фільмів» [71]	Від 14.01.2004 року № 27 (поточна редакція від 21.12.2012 року)

Отже, дотримання законодавства України в контексті формування і використання ресурсного потенціалу для ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» є запорукою сталого розвитку підприємства кінематографії, забезпечує йому легальну та ефективну діяльність, захищає інтереси всіх учасників діяльності.

Висновки до розділу 2

У розділі провели аналіз господарської діяльності і процесу формування та використання ресурсного потенціалу ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» і дослідили, що Товариство з обмеженою відповідальністю «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» веде діяльність на українському вітчизняному ринку в області кінематографії з 2013 року, а основним економічним видом діяльності є виробництво кіно, відеофільмів, телевізійних

програм. Коротко за сленгом товариство «ОперТес» – це розробка, виробництво, обслуговування і прокат спеціальної операторської техніки для зйомок кіно, телепередач, телевізійних і театральних шоу та інших зйомок.

Серед клієнтів ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» є багато відомих телевізійних і театральних кінокомпаній, студій, кінооператорів і кінорежисерів. Наприклад, підприємство надавало послуги із забезпечення спеціальною операторською технікою під час заходів з відзначення 30-ї річниці незалежності України, зйомки Телепередачі «Світське життя», Телепередачі «Україна має талант», зйомки щорічного конкурсу «Євробачення» 2017,2019,2023 року, проект «Зворотній відлік», проект «Відповідай.ТЕ»

Основні конкуренти ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» - це *ТОВ «Автолайм»* і *ТОВ «Фільмотехнік»*. Проаналізували основні техніко-економічні показники діяльності товариства за 2020-2022 роки. За результатами отриманих розрахунків впродовж аналізованого періоду спостерігається позитивна тенденція збільшення чистого доходу (виручки) від надання послуг.

В 2022 році обсяг виручки від наданих послуг склав 28 559 тис. грн., що на 6313 тис. грн. або 28,38% більше за показник 2020 року. Проаналізовано обсяг тендерної участі ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» за 2017-2023 роки. Товариство є переможцем 25 тендерних контрактів, на загальну вартість 58,37 млн.грн. Проаналізували активні конкурентні та неконкурентні контракти товариства у 2023 році, а саме кількість конкурентних контрактів становить 5, серед яких 2 контракти на загальну суму 76800 грн. укладені з ДП «Державна театральна-видовищна агенція» та 3 контракти на загальну суму 59792 грн. укладені з КП Київська міська рада «Телекомпанія «Київ» та 1 неконкурентний контракт.

Проаналізували річний графік контрактної участі ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» і їх вартість: найбільша активність контрактної участі припадає на 2021 рік обсягом 10 контрактів, у 2020 році було 4 контракти, у 2023 році 2 контракти. Найбільша вартість контракту припадала на квітень 2017 року і становила 18360,6 тисг.грн., а найменша була у липні 2023 року вартістю

9,79 тис.грн. Дослідили фактичний обсяг підписаних контрактів, їх вартість складає 43,65 млн.грн. Провели аналіз ресурсного забезпечення ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» за 2020-2022 роки.

Проаналізували структуру угруповання статей балансу товариства, з метою визначення забезпечення фінансовими ресурсами, де найбільша частка в активах товариства припадає на необоротні активи.

Проаналізували склад і динаміку основних засобів, серед яких найбільша часта припадає на машини та обладнання. Дослідили номенклатуру основних засобів товариства для забезпечення процесу надання послуг.

Проаналізували стан нематеріальних активів товариства та склад оборотних активів, де найбільша частка припадає на грошові кошти та їх еквіваленти і у 2022 році становила 1708 тис.грн., що більше на 40,1% порівняно з 2021 роком. Використовуючи звітність підприємства за 2020-2022 роки проаналізували склад і чисельність трудових ресурсів в розрізі виконуваних функцій. Провели аналіз поточних витрат за 2020-2022 рр. та фінансових результатів діяльності товариства. Як свідчать розрахунки, собівартість продукції становила у 2022 році 9646 тис.грн., що на 1921 тис.грн або 24,87% більше 2020 року. Чистий прибуток товариства зростав відповідно по роках: у 2020 році становив 8961 тис.грн., у 2021 році зріс до 10370 тис.грн., у 2022 році збільшився на 897 тис.грн. і дорівнював 11267 тис.грн. Це свідчить про ефективну роботу підприємства протягом досліджуваного періоду.

Провели оцінку ефективності формування та використання ресурсного потенціалу товариства за 2020-2022 роки.

Було визначено склад основних ресурсів, що складають ресурсний потенціал товариства та систему основних показників, що характеризують ефективність формування і використання ресурсного потенціалу організацій і зводяться до наступних: *матеріальні ресурси, трудові ресурси, фінансові ресурси, інформаційні ресурси*. Дослідили стан і рух основних засобів ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» за 2020-2022 роки та провели оцінку ефективності їх формування і використання. Так, віддача основних засобів

підприємства у 2020 році становила 1,01 грн., у 2021 році становила 0,84 грн., у 2022 році зросла на 2,3% і становила 0,86 грн. Провели оцінку ефективності формування і використання оборотних ресурсів ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» за 2020-2022 рр. та оцінку ефективності формування і використання інтелектуальних ресурсів. Провели розрахунок показників оцінки ефективності формування і використання матеріальних ресурсів товариства. Так, показник матеріаловіддачі у 2022 році зріс на 155% у відносному сенсі порівняно з 2021 роком, і становив 396 грн. Розраховали показники оцінки ефективності формування і використання трудових ресурсів і оплати праці товариства. Так, продуктивність праці у 2020 році становила 1112 тис.грн./особу, у 2021 році 1315 тис.грн./особу, що більше показника 2020 року на 203 тис.грн./особу, у 2022 році показник зменшився на 125 тис.грн./особу і дорівнював 1190 тис.грн./особу. Провели оцінку ефективності використання фінансових ресурсів товариства за 2020-2022 роки та інформаційних ресурсів. Для виявлення сильних та слабких сторін діяльності товариства й можливостей і загроз провели SWOT-аналіз ресурсного потенціалу.

Провели аналіз правового регулювання процесу формування і використання ресурсного потенціалу ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» і нормативні документи, що регулюють діяльність підприємств кінематографії, в тому числі і ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА».

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»

3.1. Основні напрямки удосконалення формування і використання ресурсного потенціалу підприємства

Сучасна практика господарювання є багатовекторною, що нівелює однозначне встановлення довгострокових ключових чинників успіху сучасних підприємств.

Основними завданнями управління формування і використання ресурсного потенціалу підприємства можна виділити наступні, що наведені в таблиці 3.1[3].

Таблиця 3.1

Основні завдання управління формування і використання ресурсного потенціалу підприємства

<i>Завдання</i>
▪ аналіз дійсного рівня ресурсного потенціалу підприємства та рівня ефективності його використання
▪ визначення основних напрямків забезпечення ефективного використання ресурсів, що не суперечать тактичним та стратегічним цілям підприємства та чинному законодавству
▪ моніторинг зовнішніх та внутрішніх факторів, які негативно впливають на управління ресурсним потенціалом
▪ визначення оптимальної структури управління ресурсним потенціалом

Джерело: складено автором на основі даних [2].

Ресурсний потенціал підприємства характеризується сукупністю якостей системи взаємопов'язаних ресурсів та їх мобілізацією в умовах розвитку, досягнення конкурентних переваг з урахуванням впливу зовнішнього середовища. Він бере участь у створенні продукції, яка є головним результатом виробничої діяльності підприємства, а її реалізація забезпечує прибуток як кінцеву мету підприємства.

Продукція чи послуга є результатом втілення ресурсів у ресурсний потенціал, обумовлює його, оскільки вона забезпечує відтворення виробництва.

Оновлення продукції та технології її виробництва залежить від інноваційних перетворень на підприємстві.

Впровадження нової продукції чи надання послуг означає приріст обсягів виробництва, економію від зниження собівартості, зростання чистого прибутку.

Завдання підвищення ефективності формування і використання ресурсного потенціалу полягає насамперед у вдосконаленні використання й управління ресурсами підприємства та в підвищенні їхньої цілісності, яка проявляється у тісному взаємозв'язку. Ресурсам підприємства повинен бути притаманний відповідний спектр функціональних характеристик, на основі яких має забезпечуватись компенсація їх дефіцитних властивостей.

Таким чином, викладене вище дає змогу окреслити чинники, які сприяють підвищенню ефективності формування і використання ресурсного потенціалу підприємства на різних рівнях управління, що представлені в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Чинники підвищення ефективності формування і використання ресурсного потенціалу підприємства на різних рівнях управління

Рівень	Напрямок підвищення
На рівні підприємства	• якісне оновлення, розширення та модернізації матеріально-технічної бази; • проведення гнучкої закупівельної політики щодо формування товарних ресурсів, товарних запасів; • надходження сировини та матеріалів; • заміна працівників апарату управління, які не змогли адаптуватися до роботи в ринкових умовах; • поповнення трудових ресурсів молодими, ініціативними кадрами з числа випускників навчальних закладів; • оптимізації організаційної структури управління та розробки мотиваційної моделі зацікавленості; • працівників підприємств у результатах індивідуальної й колективної праці; • забезпечення високої швидкості обороту капіталу та поповнення власних оборотних коштів; • формування сучасної інформаційної бази для прийняття обґрунтованих управлінських рішень;

	• діагностики та запобігання кризовим явищам; впровадження сучасних технологій виробництва промислової продукції, обґрунтування; • асортиментної політики виробничих підприємств шляхом проведення маркетингових досліджень; - залучення до розробки та реалізації інвестиційних проектів підприємств різних форм власності та господарювання.
На рівні держави	• вдосконалення державної регуляторної політики з метою поліпшення умов діяльності; • підприємництва та зменшення можливостей і мотивації підприємців до формування тіньових бізнес-схем; • створення ефективних механізмів фінансово-кредитної підтримки підприємництва, сприяння в отриманні міжнародної фінансово-технічної допомоги, що збільшуватиме ресурсні можливості підприємств; • підвищення якості освітньо-професійної підготовки кадрів, що розширюватиме здібності і поліпшуватиме управлінський потенціал підприємств.
На регіональному рівні	• розробка і реалізація соціально-економічних програм розвитку підприємництва з огляду на ресурсні можливості регіону; • створення ефективного інформаційно-консультаційного середовища для комплексного обслуговування підприємств; • створення цільових регіональних фондів підтримки розвитку підприємництва.

Джерело: складено автором на основі даних [1-13,93-96].

До основних складових ресурсного потенціалу підприємства, відносять *матеріальні ресурси, фінансові ресурси, трудові ресурси, інформаційні ресурси.*

Матеріальні ресурси. Важливе значення у підвищенні ефективності формування і використання ресурсного потенціалу підприємств має управління *матеріальними ресурсами* (основними фондами й оборотними засобами).

Основні засоби. Політика управління *основними засобами* підприємства передбачає постійне здійснення перегляду наявного складу основних засобів і порівняння його з отриманими фінансовими результатами. При цьому використовується порівняння з попередніми роками і визначається, за якої політики і структури виробничих засобів підприємство працювало найрентабельніше. Після цього визначаються шляхи оптимізації складу виробничих засобів. Для визначення основних напрямів оптимізації складу основних засобів підприємства необхідно враховувати потребу в основних засобах за окремими групами основних засобів (виробничі будинки і приміщення; машини й обладнання, що використовуються у виробничому

процесі; машини й обладнання, що використовуються у процесі управління виробничою діяльністю) [5].

Важливою передумовою для створення програми заходів щодо підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом підприємства є визначення та проінформованість про поточний стан його виробничої потужності і пропонують використовувати коефіцієнт мобільності основних засобів. Він є узагальнюючим показником активної частини основних засобів, які напряду впливають на виробничу потужність підприємства. Тобто чим вищий рівень мобільності основних засобів, тим вищий буде рівень виробничої потужності підприємства. Однією з головних ознак підвищення рівня ефективного використання основних засобів підприємства є збільшення обсягів виробництва продукції. У свою чергу, обсяги виробництва продукції за наявної та незмінної кількості обладнання залежать:

- 1)по-перше, від ефективності використання фонду робочого часу впродовж зміни, доби, місяця тощо, тобто від екстенсивності їх використання;
- 2)по-друге, від повноти використання можливостей обладнання з погляду його часової, добової, місячної виробничих потужностей.

Таким чином, зазвичай виділяється два основних напрями підвищення ефективності використання основних фондів, таких як: інтенсивні та екстенсивні (табл. 3.3).

Отже, можна зробити висновок, що головним критерієм ефективного використання основних засобів на підприємстві має стати оптимальне співвідношення між кількістю обладнання, коефіцієнтом його завантаження та обсягом замовлень з боку споживачів продукції.

Оборотні кошти. Щодо ефективності використання другої групи ресурсів, то головним критерієм оптимального використання оборотних коштів на підприємстві є мінімізація витрат пов'язаних із придбанням, транспортуванням та зберіганням сировини, матеріалів, напівфабрикатів та інших видів виробничих запасів, а також мінімізація залишків незавершеного виробництва, готової продукції та дебіторської заборгованості.

**Основні напрямки підвищення ефективності формування і використання
ресурсного потенціалу підприємства в розрізі економічних ресурсів**

№	Вид ресурсу	Напрямок
1	Матеріальні ресурси, в тому числі:	1) Оптимізація виробництва (зменшення простоїв та з мінімальними витратами ресурсів); 2) Оновлення обладнання та своєчасне обслуговування; 3) Ефективне управління запасами; 4) Чітке планування програми та послідовності виробництва. 5)
1.1.	Основні засоби	<i>До інтенсивних напрямів</i> підвищення ефективності використання основних засобів можна віднести: 1) механізація та автоматизація виробництва; 2) технічне переозброєння та модернізація; 3) удосконалення технологічних процесів; 4) скорочення тривалості операційного циклу виробництва; 5) застосування прогресивних форм організації та управління виробництвом; 6) підвищення освітньо-кваліфікаційного рівня промислово-виробничого персоналу. <i>До екстенсивних напрямів</i> підвищення ефективності використання основних засобів можна віднести наступні: 1) скорочення простоїв обладнання внаслідок своєчасного забезпечення сировиною, матеріалами, напівфабрикатами та підвищення якості ремонтів та обслуговування обладнання; 2) збільшення кількості машино-змін роботи обладнання та скорочення кількості устаткування, що не працює; 3) введення додаткового обладнання [6].
1.2.	Оборотні активи	1) обґрунтоване встановлення норм і нормативів праці; 2) встановлення прямих постійних взаємозв'язків з постачальниками; 3) зменшення вартості застосовуваних у виробництві сировини та матеріалів на основі придбання їх за оптовими цінами чи заміни дешевшими аналогами; 4) використання відходів у виробництві; 5) уніфікація технології виробництва продукції; 6) інтенсифікація виробничих процесів; 7) перехід до безперервного здійснення виробничих процесів; 8) прискорення обробки партій постачання матеріальних ресурсів; 9) прискорення процесів збуту продукції при застосуванні прогресивних маркетингових технологій; 10) зменшення обсягів дебіторської заборгованості [7]. 11)
2	Фінансові ресурси	1) ефективний фінансовий контроль та фінансове планування; 2) оптимізація структури фінансування діяльності; 3) координація фінансових підрозділів підприємства; 4) розробка конкурентоспроможної фінансової стратегії, яка не суперечить загальній стратегії підприємства; 5) моніторинг руху фінансових ресурсів. 6)

3	Трудові ресурси	1) ефективна система стимулювання праці; 2) аналіз кадрової політики та постійне її вдосконалення; 3) забезпеченість трудовими ресурсами відповідно до потреб вир-ва. 4) удосконалення внутрішньовиробничих тарифних умов оплати праці; 5) удосконалення методів розподілу колективного заробітку з урахуванням трудового внеску члена колективу у кінцевий результат; 6) поліпшення стимулювання трудового потенціалу за виконання та перевиконання виробничих завдань; 7) запровадження єдиних тарифних сіток для всіх категорій трудового потенціалу; 8) удосконалення тарифної системи шляхом встановлення оптимальних співвідношень тарифних ставок залежно від рівня кваліфікації працівників [9].
4	Інформаційні ресурси	1) створення системи збору, обробки та аналізу інформації; 2) автоматизація цієї системи; 3) моніторинг інформаційних ризиків.

Джерело: складено автором на основі даних [1-13,18-23].

При цьому головною проблемою для підприємств є необхідність розробки обґрунтованих норм та нормативів за кожним з зазначених елементів. Однак лише за таких умов можна досягти скорочення витрат та прискорення оборотності оборотних коштів [1].

Управління використанням оборотних засобів підприємств має здійснюватися на основі врахування особливостей їх формування та витрат на управління ними.

Процес управління *виробничими запасами* підприємства неможливий без врахування запасів готової продукції. У зв'язку з цим основну мету управління запасами підприємств виробництва доцільно трактувати як підтримання такого поточного рівня виробничих запасів і запасів готової продукції, який буде мінімізувати витрати на управління запасами підприємства загалом. На підприємствах з метою обґрунтування резервів зменшення витрат необхідно створити систему моніторингу витрат, відстеження відхилень їх фактичного рівня від планового. Основною метою створення моніторингу є вдосконалення системи економічного аналізу. Регуляторний моніторинг витрат виробництва, проведений на основі залучення до цієї роботи фахівців різних напрямів діяльності, забезпечить аналіз і прогнозування економічних процесів. Це дасть

змогу вдосконалювати методику прийняття науково обґрунтованих управлінських рішень і методи їх реалізації на основі більш повного та своєчасного аналізу, а також прогнозувати найважливіші пропорції та структурні зміни у витратах виробництва, виявляти й усувати проблемні місця у відповідній діяльності [8, с. 195].

Трудові ресурси. Вирішальною передумовою підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом підприємства є формування ефективної системи мотивації *трудових ресурсів*. Ефективна система стимулювання високопродуктивної праці, заснована на ринковому мотиваційному механізмі, повинна базуватися на врахуванні основних спонукальних прийомів, які б стимулювали трудовий потенціал до систематичного вдосконалення власної професійної майстерності, підвищення якості його робочої сили, найповнішої реалізації трудової мотивації.

Аналіз зарубіжного досвіду показав, що однією з прогресивних форм організації заробітної плати є запровадження так званого гнучкого тарифу. Сутність гнучких тарифних систем полягає в тому, що в межах кожного кваліфікаційного розряду працівника або посади службовців встановлюється певний діапазон тарифних ставок і посадових окладів. Це дає можливість підвищити ефективність стимулювання працівників у межах того самого розряду або посади без переведення до іншого розряду або на іншу посаду вищої кваліфікації.

Інформаційні ресурси. Управління ресурсним потенціалом підприємства та прийняття рішень у цьому напрямку неможливе без врахування величезних обсягів *інформації*, розмір яких безперервно зростає у міру зростання обсягів виробництва продукції.

Наявність автоматизованої інформаційної системи значно спрощує процес управління потенціалом підприємства і дозволяє вчасно зібрати, відсортувати, обробити необхідну інформацію та прийняти правильне управлінське рішення. Формування комплексної інформаційної системи з використанням сучасних інформаційних технологій повинно стати одним із

напрямків підвищення ефективності управління інформаційними ресурсами. Комплексна інформаційна система повинна відповідати таким вимогам [1-9]:

- якість інформації;
- своєчасність надання;
- безпека інформації й адаптивність до інформаційних потреб, що змінюються; а також обізнаність персоналу у сучасних інформаційних системах.

Отож, існує багато напрямів підвищення ефективності формування і використання ресурсного потенціалу підприємства, однак більш доцільною є розробка заходів щодо їх покращення у розрізі видів економічних ресурсів, як: матеріальні ресурси, в раках - основні засоби, оборотні кошти, фінансові ресурси, трудові ресурси і інформаційні ресурси.

Враховуючи напрямки підвищення ефективності формування і використання ресурсного потенціалу підприємства в розрізі економічних ресурсів доцільно враховувати такі позиції їх реалізації:

- наявність синергетичного ефекту використання ресурсів у процесі виробництва;
- управління рівнем використання і відтворення ресурсного потенціалу за рахунок моніторингу показників, які мають важливе значення для розвитку підприємства;
- розгляд різних заходів щодо підвищення ефективності функціонування підприємства;
- управління показниками ефективності використання ресурсного потенціалу для визначення неефективного використання окремих видів ресурсів та вплив на них.

Отож, підвищення ефективності формування і використання ресурсного потенціалу підприємства може бути забезпечене за рахунок:

- ✚ підвищення ефективності використання трудових ресурсів (продуктивності праці), що впливатиме на економію матеріальних витрат та сприятиме підвищенню культури й безпеки виробничого процесу;

- ✚ заміною застарілої техніки за допомогою проведення технічного удосконалення засобів праці, що використовуються у виробництві;
- ✚ впровадження агроінновацій, підвищення рівня механізації та автоматизації з метою забезпечення процесу зростання обсягів виробництва;
- ✚ модернізації наявного устаткування, механізації допоміжних та обслуговуючих служб і виробництв;
- ✚ вдосконалення управління виробництвом на засадах більш оптимального використання інформаційної потенціалу і ресурсів підприємства;
- ✚ оптимальної організації збутової системи підприємства, застосування більш прогресивних форм проведення розрахунків;
- ✚ організації і обслуговування робочих місць персоналу, впровадження передових прийомів, методів праці;
- ✚ реалізації заходів з підвищення професійно-кваліфікаційного рівня працівників;
- ✚ реалізації заходів з раціонального використання виробничих запасів, ліквідації існуючих наднормативних запасів, вдосконалення процесів нормування й постачання;
- ✚ впровадження прогресивних, безвідходних чи маловідходних технологій і процесів.

Чим вище науковий і технологічний рівень ресурсного потенціалу і ступінь його використання, тим потужніша матеріально-технічна база підприємства, більше можливостей для впровадження інновацій, вдосконалення та збільшення масштабів виробництва [5]. Критерієм ефективного використання основних засобів підприємства має стати оптимальне співвідношення між наявним парком обладнання та ступенем його завантаженості. Дану проблему можна вирішити за рахунок надання обладнання в оренду чи лізинг. В іншому випадку підприємство матиме справу з перевитратами, пов'язаними з утриманням недіючих об'єктів, або із зменшенням прибутку внаслідок задоволення потреб споживачів не повною мірою. Підвищення ефективності використання трудових ресурсів є можливим

лише за умови формування якісної системи менеджменту, що в свою чергу передбачає встановлення жорстких вимог до керівників усіх рівнів. Найбільш перспективними напрямками при цьому можуть вважатись – індивідуальний підхід до оцінки потенціалу окремо взятого працівника та постійне підвищення кваліфікації персоналу. Важливо, аби підприємство розвивало співробітництво (для залучення матеріальних, трудових, фінансових та інших ресурсів) з суб'єктами науково-технічної та дослідно-технологічної діяльності, різного роду виробничими та інноваційно-технологічними кластерами, техніко-впроваджувальними виробничими зонами, промисловими зонами, венчурними фірмами, малими і середніми інноваційно активними підприємствами, банківськими, іншими фінансово-кредитними структурами, інвестиційними фондами, ІТ-компаніями, виробниками обладнання та устаткування. У зв'язку із несистематичною діяльністю товариства у даванні послуг за основним видом діяльності - виробництво кіно- та відеофільмів, телевізійних програм, пропонуємо впровадження послуги операційного лізингу для товариства з метою підвищення ефективності формування і використання ресурсного потенціалу товариства.

3.2. Проект впровадження послуги операційного лізингу для підвищення ефективності формування та використання ресурсного потенціалу товариства

Сьогодні, лізинг є актуальною формою фінансової підтримки бізнесу. Його ефективність залежить від впливу багатьох факторів. Для усунення недоліків та мінімізації ризиків у цій сфері діяльності необхідно розвивати партнерські відносини між суб'єктами лізингового ринку, а також державою. Їхня активна взаємодія, а також розробка та реалізація спеціальних заходів, спрямованих на підтримку лізингу, сприятимуть розвитку ключових галузей сучасної української економіки; оновленню матеріально-технічної бази

підприємств; збільшення їх підприємницької та інвестиційної активності; виробництву високоякісних товарів та послуг; зростання зайнятості та підвищення добробуту населення.

Цінність та актуальність лізингу для ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» може визначатися тим, що він здатний стимулювати підвищення ділової активності підприємства, надавати в оренду основні засоби, покращити власний рівень платоспроможності, підвищити конкурентоспроможність і підвищити рівень власних фінансових ресурсів [96].

Отже, організація послуг з надання в лізинг обладнання для ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» дозволить підвищити ефективність формування і використання ресурсного потенціалу товариства та збільшити прибуток. ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» здійснює діяльність із надання послуг не систематично, в залежності від кількості укладених контрактів, що свідчить про тимчасові простой техніки і обладнання, підтвердженням чому є місячно-річний графік контрактної участі ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» за 2017-2023 роки, що наведений в таблиці 3.4. Якщо не надавати обладнання в операційний лізинг, підприємство матиме справу з перевитратами, пов'язаними з утриманням об'єктів основних засобів [48].

Таблиця 3.4

Місячно-річний графік контрактної участі ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» за 2017-2023 роки, одиниць

Рік/штук	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Січень						2	
Лютий					1		
Березень			1				
Квітень	2				2		1
Травень					1		
Червень			1				
Липень							1
Серпень					1		
Вересень				1	1		
Жовтень				1	1		
Листопад					3		
Грудень			1	2			

Джерело: складено автором на основі даних сайту <https://clarity-project.info/tenderer/38997361>.

Як свідчить графік контрактної участі товариства і проведені розрахунки в розділі 2 кваліфікаційної роботи, у зв'язку із несистематичною діяльністю товариства у даванні послуг за основним видом діяльності - виробництво кіно- та відеофільмів, телевізійних програм, пропонуємо впровадження послуги операційного лізингу для товариства. Пропонується наявні технічні засоби (телескопічні та операторські крани), як елементи матеріального ресурсу, і складової ресурсного потенціалу, надавати в операційний лізинг рекламним агенціям неповного циклу надання послуг, які не мають власного технічного обладнання і орендують, для зйомок рекламних роликів, корпоративних фільмів, презентаційних фільмів, соціальної реклами, так як даний вид послуг раніше не надавався товариством.

Інвестиційний бюджет на проект складе в розмірі 56,6 тис.грн., а кошти будуть залучені із чистого прибутку підприємства, так як товариство у 2022 році було прибутковим, а сума прибутку становила 11267 тис.грн. Зауважимо, що підприємство використовує сучасну кінотехніку і відеотехніку, яка відповідає інноваційним вимогам світових досягнень і стандартів в області кінематографії.

Лізинг — це підприємницька діяльність, яка полягає в наданні лізингодавцем у виключне користування на визначений строк лізингоодержувачу майна за умови сплати лізингоодержувачем періодичних лізингових платежів.

Лізинг є поширеним видом оренди в міжнародній практиці, а ця фінансова послуга є альтернативою до купівлі та кредитування.

Нормативне регулювання лізингових операцій. Аналіз ринку лізингу в Україні показав, що в нашій державі він почав розвиватися фактично з 1997 р., коли було прийнято Закон «Про лізинг», а у 2003 р. його змінено на Закон «Про фінансовий лізинг» [7].

З цього часу й починається поступовий розвиток лізингових послуг [95]. Лізинг поділяють на два види: операційний лізинг; фінансовий лізинг. Умовна класифікація лізингових угод (табл. 3.5).

Класифікація лізингових угод

Ознака	Класифікаційний розподіл
За суб'єктом складом та характером участі суб'єктів	• прямий (двосторонній) лізинг, за якого виробник або продавець майна самостійно здає об'єкт у лізинг (фактично в одній особі поєднуються постачальник і лізингодавець, інколи кажуть про лізинг власника); • непрямий лізинг, за якого передання майна відбувається через посередників; • зворотний лізинг (або ліз-бек, leaseback), склад учасників якого не відрізняється від складу контрагентів прямого лізингу, але майно здається в лізинг тій самій особі, в якій воно було закуплене (така ситуація можлива, коли виробник відчуває дефіцит фінансових, обігових коштів; він продає своє майно лізинговій компанії, а остання, у свою чергу, здає йому куплену власність; відтак виробник майна стає лізингоодержувачем); • груповий (пайовий) лізинг, за якого використовуються кошти акціонерів, банків, що зменшує ризик лізингодавця, лізингоотримувача та посередника. Згідно з Законом України «Про фінансовий лізинг», пайовий лізинг — це здійснення лізингу з участю суб'єктів лізингу на основі укладення багатостороннього договору та залучення одного або кількох кредиторів, які беруть участь у лізингових операціях, інвестуючи свої кошти, при цьому сума інвестованих кредиторами коштів не може становити більше 80 % вартості набутого для лізингу майна; • складний лізинг, в якому беруть участь багато кредиторів, гарантів, причому угода щодо лізингу може мати вигляд «угоди в пакеті».
За об'єктом лізингу та типом майна	• лізинг обладнання, коли угоди укладаються з приводу засобів виробництва, що є технологічними виробами, — машин, механізмів та інших видів обладнання (для довідки: у країнах сучасної Європи на лізинг устаткування припадає 80—90 % сукупної вартості лізингових операцій); • лізинг рухомого майна, зокрема лізинг обладнання промислового призначення, технологічних ліній, транспортних засобів, контейнерів, будівельної техніки, автомобілів, сільськогосподарської, шляхобудівної техніки, оргтехніки, конторського обладнання та інших видів майна, що застосовується у виробничому циклі та може переміщуватися; • лізинг нерухомості — здавання в оренду будівель, споруд виробничого, торговельного або комунально-побутового призначення, гідротехнічних, гірничовидобувних, нафто- й газовидобувних об'єктів, транспортних споруд та іншого майна, що має жорстку прив'язку до територіального розташування; • лізинг «секондхенд» — майна, яке вже перебувало в експлуатації (передусім ідеться про лізинг машин і обладнання). Як правило, частина вартості такого майна вже була перенесена на виготовлені продукти; • великомасштабний лізинг — операція з оренди великих та коштовних об'єктів — заводів, бурових платформ, великих транспортних об'єктів (суден, літаків), інших майнових комплексів (подібною операцією може бути вже згаданий складний лізинг).
За характером визначення моменту переходу власності	• умовний лізинг — фактично є формою продажу майна на виплату; • терміновий лізинг, за якого об'єкт угоди переходить у власність користувача тільки після певного терміну та сплати його вартості; • безстроковий лізинг, за якого лізингоотримувач самостійно вирішує, коли викуповувати об'єкт лізингу, причому можлива ситуація, за якої з кожною проплатою лізингових платежів юридичне право отримати об'єкт у власність зростає.
За тривалістю дії угоди	• короткостроковий — до одного року (угода може тривати навіть лічені дні); • середньостроковий — від одного до трьох (п'яти) років (критерії оцінки та відповідні терміни можуть різнитися); • довгостроковий — більше трьох (п'яти) років.

Від кількості операцій	• разовий лізинг, тобто такий, що укладається на один строк; • револьверний або поновлювальний лізинг, який передбачає два та більшу кількість лізингових циклів.
За національною належністю учасників угоди	• внутрішньонаціональний лізинг, за якого всі учасники угоди належать до однієї й тієї самої державної юрисдикції; • міжнародний лізинг, за якого сторони лізингової угоди належать до різних країн або майно, чи платежі, які стосуються лізингової операції, перетинають державні кордони.
За цільовим призначенням угоди	• дійсний (нормативний), метою якого є організація виробничої діяльності; • фіктивний (спекулятивний) лізинг, головна мета якого — максимізація прибутку за рахунок податкових і амортизаційних пільг.
За характером взаємодії та контрактними зобов'язаннями	• чистий (нетто) лізинг (net leasing), за якого усі витрати з обслуговування, транспортування, монтажу, оподаткування, страхування об'єкта бере на себе лізингоотримувач; відтак ці витрати не включаються в лізингові платежі (звідси й назва — «чистий»); • лізинг з послугами — виділяють лізинг як з повним набором послуг (інколи кажуть про «мокрий лізинг» (wet leasing) — лізинг з повним набором послуг, коли йдеться про повне обслуговування обладнання, його ремонт, страхування, тощо лізингодавцем), так і зі спеціальними послугами.
За фінансовими джерелами	• лізинг за рахунок власних коштів, за якого фінансування лізингових операцій здійснюється на власні кошти лізингоодержувача; • лізинг за рахунок кредитування спеціалізованих установ (одним або кількома банками, кредитно-фінансовими структурами); • пайовий лізинг, котрий, як правило, передбачає певну пайову участь постачальника. Відтак укладається договір лізингу з участю кількох сторін, які беруть своїми коштами участь у лізинговій операції (слід відзначити, що в сучасній ринковій економіці переважна більшість лізингових угод має саме пайовий характер). Пайовий лізинг може трактуватися як «складний», «великомасштабний» чи «спеціальний».
За способом здійснення платежів	• лізинг із грошовою формою платежів; • лізинг із компенсаційним платежем, за якого платежі здійснюються за рахунок поставки товарів, які виробляються на лізинговому обладнанні або через надання зустрічних послуг; • лізинг за умов змішаного платежу (комбінація грошової оплати та товарно-послужової форми компенсації).
За рівнем окупності майна	• фінансовий лізинг, за якого протягом періоду лізингу відбувається амортизація переважної частини обладнання (інакше кажучи, терміни договору та повної амортизації об'єкта лізингу або збігаються, або є близькими, отже, власникові майна практично повертається його вартість); • операційний лізинг, за якого не відбувається повної (близької до повної) амортизації майна протягом контрактного терміну (отже, лізингові платежі не покривають повної вартості лізингового майна).

Джерело: складено автором на основі даних [1-13,95].

Основним критерієм розмежування *фінансового та операційного лізингу* є співвідношення терміну оренди та амортизаційного періоду, а також залишкове право власності на об'єкт лізингу. Тоді як фінансовий лізинг є базовою формою залучення до виробництва об'єктів на тривалий термін, для оперативного лізингу більш характерною є коротко- чи середньострокова

оренда, а сама ця форма є найпридатнішою для використання високих технологій, комп'ютерної та оргтехніки.

Операційний лізинг – характеризується тим, що лізингоодержувач по своєму заказу отримує в платне користування від лізингодавача об'єкту лізингу на строк не менш строку, в період якого амортизується 90% вартості об'єкту лізингу, визначеної в день заключення договору. По закінченні договірної строку, договір може бути продовжений або об'єкт лізингу може бути повернутий лізингодавачу, або переданий повторно в користування іншому лізингоотримувачу по самостійному договору лізингу [95].

Оперативний лізинг має такі особливості:

- орендодавець не розраховує покрити всі свої витрати за рахунок надходжень від одного лізингоотримувача;
- строки оренди не охоплюють повного фізичного зносу майна;
- ризик збитків від псування або втрати майна лежить головним чином на лізингодавачі;
- по закінченню встановленого строку майно повертається лізингодавачу.

Найхарактернішою рисою операційного лізингу є право лізингоодержувача (орендаря) на дострокове припинення контракту. Подібні угоди можуть передбачати надання різних послуг щодо монтажу і поточного технічного обслуговування обладнання, що здається в оренду. Звідси й друга, часто вживана назва цієї форми лізингу – сервісний. Вартість послуг, що надаються, включається в орендну плату або сплачується окремо.

До основних об'єктів операційного лізингу відносяться швидко застаріваючі види обладнання (комп'ютери, копіювальна і множильна техніка, різні види оргтехніки і т.д.) і технічно складні, що потребують постійного сервісного обслуговування (вантажні і легкові автомобілі, повітряні авіалайнери, залізничний і морський транспорт).

Очевидно, що в цілому умови операційного лізингу більш вигідні для орендаря. Зокрема, можливість дострокового припинення оренди дозволяє вчасно позбутися морально застарілого обладнання і замінити його більш

високотехнологічним і конкурентноздатним. Крім того, при виникненні несприятливих обставин орендар може швидко припинити даний вид діяльності, достроково повернувши відповідне обладнання власнику, та істотно скоротити витрати, пов'язані з ліквідацією чи реорганізацією виробництва.

Дослідивши основні теоретичні постулати в сфері використання лізингових угод, пропонуємо в кваліфікаційній роботі наступний вид лізингу для ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»:

За рівнем окупності майна – операційний лізинг - за якого не відбувається повної (близької до повної) амортизації майна протягом контрактного терміну (отже, лізингові платежі не покривають повної вартості лізингового майна).

За суб'єктом складом та характером участі суб'єктів – прямий.

За об'єктом лізингу та типом майна – лізинг рухомого майна, так як це обладнання серед якого: операторські телескопічні крани, секційні операторські крани.

За тривалістю дії угоди – короткостроковий до 4 робочих днів (може тривати кілька днів – для знімання рекламних роликів), з урахуванням того, що товариству може бути потрібне обладнання для забезпечення послуг по власних контрактах, які формуються за рахунок тендерних договорів, укладання яких потребує часу, тому операційний лізинг є ефективним засобом реалізації ресурсного потенціалу товариства.

Пропонуємо надання в оренду обладнання перелік, якого наведений в таблиці 3.6, що дасть можливість керівництву товариства отримати дохід від участі в капіталі в розмірі 1425 тис.грн.

Важливо відмітимо, що в Україні крани MovieBird поставляють лише ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА», які розробили головку Active Head (<https://nashigroshi.org/2021/11/26/domu-kupyly-operators-kyu-kran-iz-pidvisom-za-13-mil-yoniv/>). За даними інтерв'ю (сайт вказаний вище), під час переговорів представник учасника ТОВ «Операторські технології.ЮА» проінформував, що дане спеціалізоване операторське обладнання немає аналогів на вітчизняному

ринку, а також представлене в різних куточках світу (США, Канада, Індія, Європа, КНР) та є ключовою складовою під час знімального процесу.

Таблиця 3.6

**Перелік технічних засобів для надання в операційний лізинг ТОВ
«ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»**

Вид	Модель
Операторські телескопічні крани	Movie bird – 30
	Movie bird -50 xl
	Movie bird – 52
	Movie bird – 45
	Supertechno 3
Секційні операторські крани	Auto crane
	Секційний операторський кран сок-10
	Секційний операторський кран ток-12
	Секційний операторський кран ток-16
	Секційний операторський кран ток-20

Джерело: складено автором на основі даних бухгалтерської звітності підприємства ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»

Додатково було повідомлено, що ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» є ексклюзивним постачальником відповідного операторського обладнання, яке на сьогоднішній день користується найбільшим попитом у виробників телепродукту у світі.

Одним з основних напрямків власних розробок компанії ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» є розробка гіростабілізованої головки «Active Head» та різних їх модифікацій [48].

Конструкція цієї головки дозволяє використовувати всі типи камер. Головка також підходить для невеликих і середніх 3D-установок. Це дозволяє досягти високих показників стабілізації навіть при використанні довгофокусної оптики.

Унікальністю системи «Active Head» є спеціально розроблений WEB-інтерфейс, який дає можливість керувати системою віддалено, не заважаючи знімальному процесу, а також робить можливим сервісне обслуговування 24/7.

Разом з тим, ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» надало офіційний лист-підтвердження від компанії MovieBird International Sp.z.o.o, стосовно того, ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» є єдиним авторизаційним дилером компанії MovieBird International Sp.z.o.o на території України з авторизованою командою.

Телескопічний операторський кран MovieBird – це серія телескопічних кранів, яка є унікальною розробкою інженерних компаній з особливими можливостями.

Правила оформлення договору операційного лізингу технічних засобів.

Будь-які відносини між компанією-орендодавцем і компанією-орендарем в яких фігурує оренда спецтехніки повинні бути узаконені за допомогою договору операційного лізингу. Типовий договір оренди кінотехніки з невід’ємними додатками (специфікація на орендоване обладнання, заявка на замовлення техніки, акт прийому-передачі, змінний рапорт оператора) зазвичай включає в себе наступну основну обов’язкову інформацію:

- повний технічний опис техніки, що орендується – найменування, модель, колір, номер– все відповідно за техпаспортом на виріб;
- наявність/відсутність необхідної техдокументації з повним переліком технічних характеристик;
- максимально детальний перелік умов експлуатації – від параметрів навколишнього середовища до інтенсивності праці;
- ретельний аналіз технічного стану на момент передачі;
- встановлений порядок обліку зносу обладнання;
- умова передачі обладнання з оператором орендодавця або без нього;
- питання заміни/ремонті техніки при його поломці;
- опис страхових і форс-мажорних обставин.

Чим якісніше та ретельніше складено договір, тим краще обидві сторони захищені і від потенційних неправомірних дій один одного, і від різноманітних форс-мажорних обставин.

Термін дії контракту пропонуємо – до 4 робочих днів.

Після завершення терміну дії контракту операційного лізингу лізингоотримувач може:

1. Повернути об'єкт лізингу орендодавцю;
2. Укласти новий контракт в разі необхідності.

ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» може надавати в лізинг обладнання для зйомок відеороликів щодо випуску нової продукції, презентаційних роликів компанії для партнерів чи корпоративних фільмів про діяльність фірми за участі співробітників та іншого спектру рекламних послуг, соціальної реклами для зйомок, наприклад, рекламних роликів, що містять військову інформацію, яка не є забороненою для представлення суспільству чинним законодавством України.

Споживачі послуг операційного лізингу. В даному проекті основними споживачами послуг будуть - рекламні агентства з ціллю зйомок корпоративних фільмів, рекламних роликів, презентаційних фільмів, соціальної реклами, які не мають власних технічних засобів та користуються обладнанням, що надається в оренду, тобто надають послуги не повного виробничого циклу (не мають власних технічних засобів для зйомок роликів).

Пояснимо, що таке рекламний ролик, корпоративний фільм, презентаційний фільм, соціальна реклама [103].

1.Рекламний ролик. Сьогодні складно уявити наш світ без відео реклами. І це не дивно, адже відео-ролики дозволяють красивим і найдоступнішим чином донести необхідну інформацію до людини. Даний вид реклами реалізується з урахуванням специфіки і стратегії кожного конкретного бізнесу.

2.Корпоративний фільм — це відеоролик про компанію, її роботу, структуру, місію та досягнення, діючими особами якого виступають співробітники організації. Зміст фільму про компанію залежить від його призначення, наприклад, для співробітників — це презентація історії компанії, корпоративної культури, традицій, перелік переваг роботи в фірмі й можливостей досягнення кар'єрного зросту та інших переваг співробітництва.

3.Презентаційний фільм— це відеоролик невеликої тривалості, основна мета якого – коротка презентація діяльності компанії або анонс окремих послуг / товарів. Презентаційні відеоролики досить зручні, тому що можуть бути продемонстровані в різних ситуаціях: семінари; презентації; ділові переговори; виставки. До презентаційним фільмів можна також віднести презентаційні ролики. За своєю структурою вони дуже схожі, тільки тривалість презентаційного ролика менше, ніж у фільму, як правило, 3-5 хвилин. Мета презентаційного ролика – представити головні переваги товарів / послуг компанії. Для його створення доречно використовувати комп'ютерну графіку різного рівня.

4.Соціальна рекла́ма – це інформація будь-якого виду, розповсюджена в будь-якій формі, яка спрямована на досягнення суспільно корисних цілей, популяризацію загальнолюдських цінностей, розповсюдження якої не має на меті отримання матеріального прибутку.

В Україні одним з найважливіших явищ, в рекламній сфері є щорічний Національний Фестиваль соціальної реклами. І-й Національний Фестиваль соціальної реклами відбувся в Києві в 2005 році. З моменту появи Фестиваль став головною подією в сфері соціальної реклами України. Його мета - привернути увагу до соціальної реклами, як до важливого явища суспільного життя.

Представимо основних споживачів послуг оперативного лізингу в таблиці 3.7.

Таблиця 3.7

Основні споживачі послуг операційного лізингу м. Києва та Київської області – рекламні агенції не повного циклу надання послуг

Назва агенції	Характеристика агенції
True branding buro (ТРУ-АГ)	Брендингове агентство, яке спеціалізується на створенні і просуванні бренду.
TOB WARTO Agency	Українське агентство маркетингових комунікацій, що надає послуги в області PR, маркетингу, дизайну та реклами з 2005 року.
Рекламне агентство "IPTV Production"	Розробка рекламних концепцій, планування рекламних кампаній. Розміщення реклами на ТБ, в ефірі радіо, в пресі, зовнішня реклама; виготовлення рекламних роликів, відеокліпів, телепередач, документальних і художніх фільмів.

Агентство "B&C"	Надання послуг з виготовлення зовнішньої реклами, поліграфії, сувенірної продукції, розміщення реклами на радіо, ТБ, в пресі, транспорті і в метро.
Рекламне агентство "MBL Advertising"	Створення і розміщення реклами на телебаченні, радіо, в Інтернеті, на зовнішніх носіях.
Рекламне агентство "Media Kit"	Створення і розміщення реклами на телебаченні, у пресі, на радіо, зовнішньої реклами, реклами в метро та на транспорті
Студія Enigma	Створення відеороликів для реклами. Відео від написання сценарію до монтажу промо-ролика та просування в інтернеті.
Інші рекламні агенції	Створення і розміщення соціальної реклами на телебаченні, а саме соціальної реклами для зйомок рекламних роликів, що містять військову інформацію, яка не заборонена чинним законодавством та інші види реклами.

Джерело: складено автором на основі даних мережі Інтернет.

Відзначимо, що в місті Києві та Київській області представників підприємницької діяльності, що надають рекламні послуги і користуються орендованим обладнанням налічується більше ніж 90 агенцій за даними сайту (<https://www.tipografia.com.ua/catalog-reklama/l-ua-c-kiev-t-reklamnyeagentstva>), так як підприємство ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» знаходиться в місті Києві пропонуємо надавати послуги в Київській області та місті Києві.

Маркетингове розповсюдження послуг операційного лізингу. Застосування ж реклами для розповсюдження інформації про надання послуг лізингових операцій у глобальному середовищі Інтернету та за допомогою не інтернет засобів ще більше підвищує її ефективність, зважаючи на неосяжну кількість користувачів електронних мереж і не тільки.

Інтернет-реклама має такі різновиди:

- e-mail реклама (Електронна пошта) - передбачає розсилання реклами;
- електронна дошка оголошень (BBS). З поширенням Інтернету з'явилося багато сайтів, які аналогічні звичайним побутовим дошкам оголошень або рекламним газетам. Вони є набором оголошень комерційного й некомерційного характеру, які розміщуються як на платній, так і на безкоштовній основі;

– контекстна (пошукова) реклама передбачає розміщення текстово-графічних рекламних матеріалів разом із результатами пошуку на сайтах. Частка контекстної реклами тільки на ринку США у 2018 р. становила близько 47%. Послуги з розміщення контекстної реклами надають Google, Yahoo! та інші компанії;

– медійна (банерна) реклама означає розміщення текстово-графічних рекламних матеріалів на сайтах, що є рекламним майданчиком. Частка медійної реклами на ринку США становить 35% (2015 р.). Послуги з медійної реклами надають багато компаній: Google, Yahoo, Rambler та інші;

– фонові реклама, яка подається як фон сторінки сайту. Започаткувало таку рекламу американське рекламне агентство AdCamo. Цей вид реклами виник недавно й використовується в основному як іміджева реклама та для подання анонсів. Вона є малобюджетною і перспективною для умов України тощо [103].

Інтернет-реклама пов'язана із електронною торгівлею. Електронна торгівля в Інтернеті – це ефективний засіб просування і продажу товарів, а основним інструментом досягнення мети е-комерції є електронний маркетинг (або Інтернет-маркетинг, який здійснює професійний аналіз і дослідження ситуації на ринку, оцінку можливості використання саме середовища Інтернету для просування конкретних товарів або послуг, визначення поточного положення Інтернет-проекту і його перспектив». Останнім часом набули поширення соціальні мережі Інтернету, які теж використовуються для отримання бізнесової інформації. За даними звіту «2018 Social Media Marketing Industry Report» соціальний медіа-маркетинг сприяє: підвищенню рейтингу у пошукових системах – на 55%, поліпшенню розуміння ринку – на 65%, активізації трафіку – на 69%, розвитку бізнесу – на 85% [103].

Для розповсюдження інформації про надання послуг лізингових операцій, пропонуємо маркетингове просування послуг операційного лізингу через джерела інформації представлені в таблиці 3.8.

**Джерела розповсюдження інформації про послугу операційного лізингу
ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА»**

Джерело	Посилання на сайт	Форма оплати розміщення інформації	Форма розповсюдження інформації
Сайт для участі в тендерних угодах «Держзакупівлі онлайн»	https://www.dzo.com.ua/tenders/633168	Онлайн розміщення безкоштовне	Оголошення про надання послуг
Сайт «Закупівлі.Про»	zakupivli.pro (https://zakupivli.pro/gov/tenders/UA-2023-04-24-011168-a)	Онлайн розміщення безкоштовне	Оголошення про надання послуг
Соціальні мережі	Сторінка «Facebook» Сторінка «Instagram»	Розміщення в соцмережі безкоштовне	Онлайн-виставка обладнання у 3D-форматі
Сайт «Кабанчик.юа»	Сайт https://kabanchik.ua/	Онлайн розміщення безкоштовне	Оголошення про надання послуг
Заходи, що реалізуються Державним агентством України з питань кіно (проводиться щорічно)	Участь в пітчінгах (https://detector.media/rinok/article/189234/2021-06-16-15-y-pitchyng-derzhkino-den-drugyy-u-poshukakh-sebe-i-vidpovidey-na-skladni-pytannya/)	За рахунок власних коштів	Буклети (презентаційні матеріали)

Джерело: складено автором на основі даних інтернету та власних ідей та сайтів за посиланнями.

У таблиці 3.9 наведемо розрахунок інвестиційного бюджету для забезпечення рекламних заходів щодо просування послуги з операційного лізингу ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА».

Зауважимо, що кошти будуть виділені із власних коштів товариства, адже підприємство є прибутковим, і у 2022 році сума прибутку становила 11267 тис.грн.

Щодо проведення заходів на розповсюдження реклами, то ці заходи включатимуть:

1) участь у щорічних пітчінгах кіно працівників підприємства з відрядженням, які відбуваються 2 рази на рік у проектному році (залучатимемо 2 працівників - один працівник відвідає один пітчінг кіно). З урахуванням

умов російсько-української війни такі заходи приводяться 2 рази на рік. Собівартість виробництва буклетів для участі в пітчингах становитиме 40 грн. за одиницю. Пропонуємо виробити буклети обсягом 2500 штук на 1 пітчинг, з розрахунком на цільову аудиторію відвідувачів кількістю 2500 осіб, але так як заходом передбачено участь в 2 пітчингах кіно, тому аудиторія становитиме 5000 осіб і відповідно 5000 буклетів;

2) щомісячна оплата премії ІТ-працівнику підприємства за створення та розміщення в соцмережах на сторінках Фейсбук, Інстаграм ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» віртуальної виставки в 3D-форматі, та створення заявок на сайтах «Держзакупівлі онлайн», «Закупівлі. Про», «Кабанчик.Юа» про надання послуг операційного лізингу та щомісячну підтримку інформаційного забезпечення платформ, які перелічені буде становити 3000 грн./місяць протягом 12 місяців. Тому річний інвестиційний бюджет становитиме 56600 грн. на рік.

Таблиця 3.9

Інвестиційний бюджет на розповсюдження реклами про операційний лізинг для ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» у проектному році

№	Стаття витрат	Розрахунок	Вартість, грн.
1.Разова участь в щорічному пітчингу			
1.1	Участь працівників ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» в щорічних пітчингах (місце проведення м. Київ – тривалість 1 робочий день, 2 працівника) Участь – 2 пітчинга кіно	Україна (м. Київ): Добові – 300 грн* 1 добу*2 особи	600
1.2	Собівартість виробництва буклетів (презентаційний комплект для відвідувача пітчингу) (1 пітчинг кіно цільова аудиторія 2500 осіб) Участь – 2 пітчинга кіно	Цільова аудиторія 5000 осіб * 40 грн.	20000
3	Оплата премії ІТ-працівнику підприємства за створення та розміщення в соцмережах на сторінках Фейсбук, Інстаграм ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» віртуальної виставки в 3D-форматі, та створення заявок на сайтах «Держзакупівлі онлайн», «Закупівлі. Про», «Кабанчик.юа» про надання послуг операційного лізингу	3000 грн.*12 місяців	36000
	Всього витрат		56600

Джерело: складено і розраховано автором.

Ефективність проекту з впровадження проекту операційного лізингу обладнання для ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА».

Економічне значення лізингових угод. В США 45 % промислового капіталу перебуває в лізингу, в Японії — 33 %, у Німеччині — 18 %. Кожний третій автомобіль марки Ford реалізується саме з використанням схем лізингу, це 4 млн щорічно. Навіть на початковому етапі післякризового зростання Україна має чималий потенціал лізингових контрактів — 500 млн дол. на рік, але реально використовується менше 1/5 цієї величини. Одним з фактором зростання ринку лізингу в Україні можна назвати – обізнаність підприємців, особливо представників малого та середнього бізнесу, про такі послугу як фінансовий і оперативний лізинг та його однозначні переваги порівняно з кредитом. Як свідчить накопичений вітчизняний досвід, обсяги річного доходу від надання послуг з операційного лізингу становлять від 2% до 10% від загального річного доходу підприємства [1-11]. Більш того, світовий ринок лізингу можна охарактеризувати як незбалансований, оскільки 80% загальної орендної плати належить 10 найбільших країн, таким як США, Китай, Німеччина, Японія, Франція, Італія, Канада, Великобританія і Швейцарія, Швеція [103]. Протягом 2021 року в лізингу ще всього фінансувались наступні статті: автотранспорт – «16 450 млн грн» або «63%» від загальної суми договорів; машини, машини та обладнання для «сільського господарства» - 6 701 млн грн (25,5%); «будівництво» - 1109 млн. грн. або 4% від загальної суми договорів; «будівельне обладнання та техніка» - 1069 млн. грн. або 4% від загальної суми договорів [103]. Статистичні дані свідчать про те, що рентабельність діяльності вітчизняних підприємств від застосування операцій лізингу складає від 2 до 10%.

Пропонуємо за основу для проведення розрахунків обрати базовий чистий дохід від надання послуг ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» у 2022 році, який становив 28559 тис.грн. і орієнтовно, з урахуванням вищеврахованого досвіду від реалізації надання послуг операційного лізингу отримати 5%.

З урахуванням цін конкурентів на ринку надання лізингових послуг в Україні в рамках галузі кіноіндустрії, пропонуємо встановити ціну на послугу ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» в межах середньої ринкової ціни в діапазоні від 15000 грн. до 35000 грн. (за даними Інтернет-мережі сайт «Прозорро», сайт «Держзакупівлі онлайн», сайт «Закупівлі. Про», сайт «Кабанчик.юа»). Ціну послуги операційного лізингу обрали середню на ринку лізингових послуг, в діапазоні від 15 тис.грн. до 35 тис. грн. $((15 \text{ грн.} + 35 \text{ грн.}) / 2) = 25 \text{ тис.грн.}$).

З урахуванням накопиченого вітчизняного та зарубіжного досвіду в області надання лізингових операцій, що зазначено на початку пункту кваліфікаційного дослідження, з урахуванням того, що послуги мають короткотерміновий, погодинний характер (наприклад, тривалість рекламних роликів від 5 до 30 секунд, корпоративних фільмів до 30 хвилин, презентаційних фільмів до 1,5 години) розрахуємо собівартість одного лізингового контракту, який укладатиметься терміном на 4 робочих дня в таблиця 3.10.

Таблиця 3.10

Собівартість і ціна послуги операційного лізингу ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» за один контракт

№	Стаття витрат	Сума витрат, грн.
1	Транспортування по Києву та області, грн.	1500
2	Амортизація обладнання, грн.	2000
3	Розвантаження /Завантаження обладнання, грн.	1000
4	Монтаж та інсталяція обладнання, грн.	1000
5	Оплата праці оператора технічного забезпечення, грн.	3000
6	Оплата праці водія з доставки, грн.	1500
7	Всього собівартість	10000
8	Ціна послуги	25000

Джерело: складено і розраховано автором.

Інвестиційні рекламні витрати на проект – 56,6 тис. грн. (витрати на збут).

З урахуванням накопиченого і дослідженого вище, вітчизняного та зарубіжного досвіду й офіційної статистики в області лізингових операцій, можна стверджувати, що дохід (виручка) від наданих послуг для ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» умовно зростає на 5 %. Представимо розрахунки техніко-економічних показників реалізації проекту в таблиці 3.11.

Таблиця 3.11

Розрахунки техніко-економічних показників реалізації проекту

№	Показник	Математичний розрахунок	Значення
1	Річний приріст чистого доходу від надання послуг лізингу	(базовий дохід від наданих послуг 2022р.* відсоток зростання доходу)/100% 28559 тис. грн * 5 % / 100%	1425 тис.грн.
2	Прогнозна кількість контрактів за рік	(річний приріст чистого доходу / ціна контракту) 1425 тис.грн./ 25 тис.грн.	57 штук
3	Приріст річної собівартості послуг	(собівартість одного контракту* кількість контрактів) 10 тис. грн.*57 контрактів	570 тис.грн.
4	Приріст фінансового результату від операційної діяльності	(Річний приріст чистого доходу від надання послуг лізингу – річна собівартість – витрати на збут) 1425 тис. грн. - 570 тис. грн.- 56,6 тис.грн.)	798,4 тис.грн.
5	Приріст податку на прибуток (18%)	(прибуток до оподаткування * ставку податку на прибуток)/100% (798,4 тис.грн. * 18%) / 100%	143,7 тис.грн.
6	Приріст річного чистого прибутку	(прибуток до оподаткування – податок на прибуток) 798,4 тис.грн. – 143,7 тис.грн.	654,7 тис.грн.

Джерело: складено і розраховано автором.

Отже, прогнозна кількість контрактів за рік складе 57 штук, приріст річної собівартості становитиме 570 тис.грн., а приріст фінансового результату від операційної діяльності збільшиться на 798,4 тис.грн.

Приріст податку на прибуток становитиме 143,7 тис.грн., а приріст чистого прибутку від реалізації запропонованого проекту становитиме 654,7 тис.грн. в прогнозному році.

Очікувані економічні вигоди від надання послуг для ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» представлено в таблиці 3.12.

Економічні вигоди від надання лізингових послуг

№	Показник	Значення показника
1	Приріст чистого доходу (виручки) від надання послуг, тис.грн.	1425
	Приріст собівартості наданих послуг, тис.грн.	570
2	Приріст інвестиційних витрат, тис.грн.	56,6
3	Приріст фінансового результату від операційної діяльності, тис. грн.	798,4
4	Приріст чистого прибутку, тис.грн.	654,7

Джерело: складено і розраховано автором.

Отже, можна зробити висновок про економічну ефективність від реалізації проекту по впровадження послуги з операційного лізингу для ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА», про що свідчать розрахунки, так як чистий прибуток від заходу становитиме в проектному році 654,7 тис. грн.

3.3. Вплив запропонованого проекту на показники ефективності формування і використання ресурсного потенціалу товариства

Вплив запропонованого заходу на показники господарської діяльності та фінансові результати діяльності ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА», а також на показники оцінки ефективності формування і використання ресурсного потенціалу товариства пропонуємо дослідити в даному пункті кваліфікаційного дослідження. Реалізація проекту впровадження у діяльність товариства послуги операційного лізингу, з метою надання в оренду обладнання (телескопічні та операторські крани) рекламним агентствам, що здійснюють діяльність не повного циклу надання послуг і залучають у діяльність орендоване обладнання, та за рахунок спонсорської реклами, в ході реалізації існуючих контрактів, передбачає підвищення фінансових результатів діяльності підприємства, що дасть змогу збільшити чистий прибуток підприємства та підвищити ефективність формування і використання ресурсного потенціалу ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА».

Запропонований проект є ефективними і мета його впровадження – підвищення ефективності формування та використання ресурсного потенціалу товариства ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» – вважається досягнута. Це підтверджується показниками ефективності запропонованого проекту.

З економічної точки зору проект дасть змогу збільшити суму чистого прибутку підприємства та досягти ефективності інших показників його роботи, зокрема, ефективного використання ресурсного потенціалу товариства, а саме основних засобів, що перебувають в стані простоїв, причиною чому є несистематична діяльність товариства. Розрахуємо вплив запропонованого проекту на показники господарської діяльності і фінансові результати в табл. 3.13.

Таблиця 3.13

Вплив запропонованого проекту на показники господарської діяльності і фінансові результати ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА»

Показники	до впровадження 2022 рік	після впровадження (проектний рік)	відн. відх. (%)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (послуг), тис. грн.	28559	29984	5
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	9646	10216	6
Валовий прибуток, тис. грн.	18913	19711,4	4,2
Власний капітал, тис.грн.	12 465	13119,7	5,2
Витрати на збут, тис.грн.	2 362	2418,6	2,3
Витрати на оплату праці, тис.грн.	2021	2277,5	12,6
Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн.	14876	15674,4	5,3
Дохід від участі в капіталі, тис.грн.	0	1425	100
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування, тис.грн.	13938	14736,4	5,7
Витрати з податку на прибуток, тис.грн.	2671	2814,7	5,3
Знос основних засобів, тис.грн.	18284	18398	0,62
Чистий прибуток, тис. грн.	11267	11921,7	5,8
Чисельність персоналу, осіб	24	24	0
Продуктивність праці, тис.грн./особу	1190	1249	5
Рентабельність основних засобів, %	34	34,5	1,4
Віддача основних засобів, грн.	0,86	0,87	1,2

Отже, чистий прибуток ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» від впроваджених проектів становить 654,7 тис.грн., що більше на 5,8% показника

чистого прибутку 2022 року. Дохід (виручка) від реалізації послуг лізингу зріс на 1425 тис. грн., або на 5 % порівняно із 2022 роком. Збільшилася і величина собівартості реалізованої продукції після впровадження заходів на 6% після впровадження послуги зі значення 9646 тис.грн. до 10216 тис.грн. Чисельність персоналу залишилася без змін. Зріс показник зносу основних засобів із значення 18284 тис.грн. до показника 18398 тис.грн. після провадження проекту, внаслідок амортизації обладнання, що надається в операційний лізинг і покривається лізингодавцем, а не лізингоотримувачем, так як це операційний лізинг, а не фінансовий лізинг (при фінансовому лізингу витрати на амортизацію припадають на лізингоотримувача). Збільшаються витрати на збут товариства, на суму інвестиційних витрат на рекламний бюджет, яка становила 56,6 тис.грн. Представимо зміну динаміки доходів і витрат товариства до і після впровадження проекту на рис. 3.1.

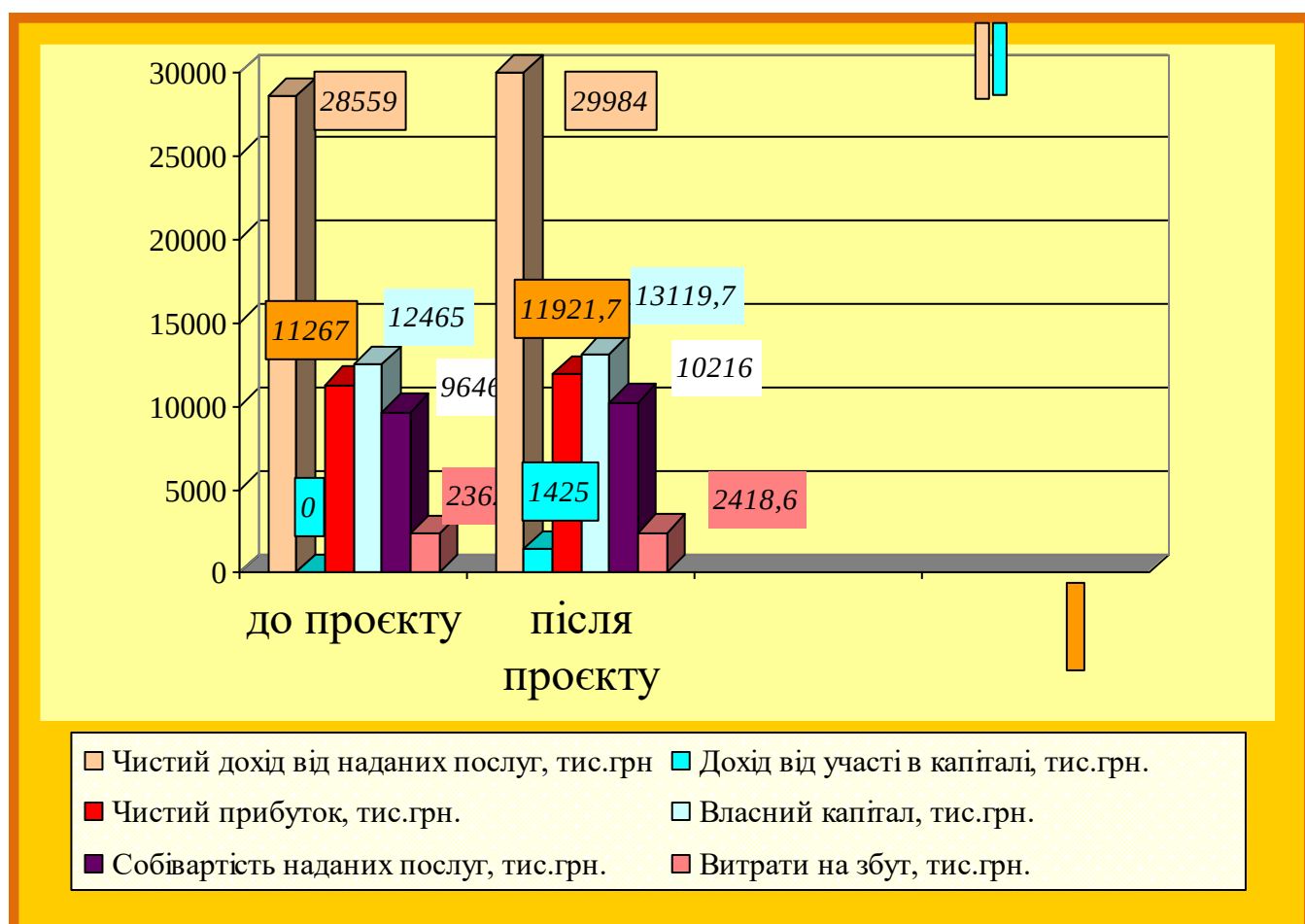

Рис. 3.1. Зміна динаміки доходів і витрат ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» до і після впровадження проекту

Фінансовий результат від операційної діяльності збільшиться на 5,3 % і зросте зі значення 14876 тис.грн. до знічення 15674,4 тис.грн. Дохід від участі в капіталі у базовому 2022 році становив 0 тис.грн., він збільшиться на суму доходу від реалізації проекту в розмірі 1425 тис.грн. Зростуть витрати з податку на прибуток на 5,3% або на 143,7 тис.грн. Відповідно збільшиться показник продуктивності праці товариства на 5%, за рахунок збільшення чистого доходу від наданих послуг, та підвищиться рентабельність основних засобів на 1,4% і віддача основних засобів товариства зросте на 1,2%. Розрахуємо вплив запропонованого проекту на ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» на показники економічної ефективності підприємства до і після впровадження заходу з лізингу в таблиці 3.14.

Таблиця 3.14

**Показники оцінки економічної ефективності ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ
ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» до і після впровадження проекту**

Показники	до впровадження, 2022 рік	після впровадження	відн. відх. (%)
Рентабельність послуг, %	17	18	5,9
Рентабельність продажу, %	39	40	2,5
Рентабельність оборотних активів, %	370	391	5,6
Рентабельність основних засобів, %	34	34,5	1,4
Рентабельність власного капіталу, %	90	95,6	6,2
Продуктивність праці, тис. грн./особу	1190	1249	5
Витрати на 1 грн. чистої виручки від наданих послуг, грн.	0,33	0,34	3

Джерело: складено і розраховано автором.

Рентабельність продажу зросла з 39% до 40%, тобто на 2,5%, рентабельність послуг - зросла з 17% до 18%, або на 5,9%. Рентабельність власного капіталу товариства зростала зі значення 90% до 95,6% або на 6,2% у відносному значенні. Продуктивність праці внаслідок запропонованого заходу зростала з 1190 тис. грн./ особу до 1249 тис. грн./особу, що більше показника 2022 року на 5 %. Витрати на 1 гривню чистої виручки від реалізації послуг зросли на 3 % - або з 0,33 грн. до 0,34 грн.

Отже, запропонований проект, а саме впровадження у діяльність товариства ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» послуги операційного лізингу, отримали позитивні значення показників економічної ефективності, а тому їх впровадження для досліджуваного підприємства в області кіноіндустрії є доцільними, про що свідчить показник чистого прибутку від проекту, який становить – 654,7 тис. грн. Вплив запропонованого проекту на основні показники оцінки ефективності формування і використання ресурсного потенціалу наведені в таблиці 3.15.

Таблиця 3.15

Вплив запропонованого проекту на основні показники оцінки ефективності формування і використання ресурсного потенціалу ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» до і після його впровадження

Показники	до впровадження 2022 рік	після впровадження	відн. відх. (%)
Оцінка ефективності використання основних засобів			
Віддача основних засобів (ОЗ), грн.	0,86	0,87	1,2
Місткість основних засобів, грн.	1,16	1,14	-1,7
Рентабельність основних засобів, %	34	34,5	1,4
Озброєність праці, тис.грн./особу	1382	1345	-2,6
Коефіцієнт зносу ОЗ, %	53	54,1	2
Коефіцієнт придатності ОЗ, %	47	45,9	-2,3
Коефіцієнт вибуття ОЗ	0,076	0,078	2,6
Коефіцієнт оновлення ОЗ	0,163	0,163	0
Оцінка ефективності використання оборотних коштів			
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, оборот	9,4	9,8	4,2
Коефіцієнт завантаження оборотних активів, грн.	0,1	0,12	20
Рентабельність оборотних коштів, %	370	391	5,6
Тривалість одного обороту, дні	38	36,7	-3,4
Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів			
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,42	0,44	4,7
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,78	0,8	2,5
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,26	0,36	38
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,47	0,57	21,2
Коефіцієнт загальної ліквідності	0,48	0,58	20,8
Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів, %	1,39	1,32	-5
Рентабельність власного капіталу, %	90	95,6	6,2
Оцінка ефективності використання трудових ресурсів			
Коефіцієнт обороту прийнятих працівників	0,26	0,26	0

Коефіцієнт обороту вивільнених працівників	0,08	0,08	0
Коефіцієнт плинності кадрів	0,04	0,04	0
Продуктивність праці, тис.грн./особу	1190	1249	5
Оцінка ефективності використання інформаційних ресурсів			
Коефіцієнт технічного забезпечення інформаційними системами	0,2	0,2	0
Коефіцієнт кадрового забезпечення та рівня їх кваліфікації у галузі інформаційних систем	0,18	0,18	0

Як свідчать дані таблиці 3.15 спостерігається позитивний вплив запропонованого проекту на показники оцінки ефективності формування і використання ресурсного потенціалу ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» до і після його впровадження, до якого входять чотири блоки показників.

Розрахунок блоку показників оцінки ефективності використання фінансових ресурсів засвідчує ефективність впровадженого заходу. Коефіцієнт загальної ліквідності, що показує достатність ресурсів підприємства, які можуть бути використані для погашення його поточних зобов'язань станом на 31.12.2022 року становив 0,48 та зріс після впровадженого заходу до показника 0,58 (при нормативі $>1,0$). Ріст значення коефіцієнта свідчить про позитивні зміни в фінансовому забезпеченні підприємства, а кошти можуть бути використані для погашення його поточних зобов'язань. Коефіцієнт поточної (швидкої) ліквідності, що відображає платіжні можливості підприємства щодо сплати поточних зобов'язань за умови своєчасного проведення розрахунків з дебіторами (розраховується як відношення найбільш ліквідних оборотних засобів станом на 31.12.2022 року складає 0,47, а після впровадженого проекту зріс на 21,2% або становив 0,57 (при нормативі 0,6-0,8). Коефіцієнт абсолютної (строкової) ліквідності, що характеризує частину поточних зобов'язань, яка може бути сплачена негайно станом на 31.12.2022 року складає 0,26, а після впровадження проекту зріс до 0,36 або на 38% (при нормативі >0). Значення коефіцієнта свідчить про спроможність підприємства погасити негайно 36% від суми поточних зобов'язань. Коефіцієнт фінансової незалежності зростає: у 2022

році становив 0,42, а після впровадження заходу зріс до 0,44, що свідчить про ріст власного капіталу від отриманого чистого прибутку товариства. Рентабельність власного капіталу товариства зростала зі значення 90% до значення 95,6%, що не можна не відмітити як позитивну тенденцію. Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів свідчить про ріст власного капіталу товариства від впровадження проєкту, і показник зменшився на 5%, зі значення 1,39 до 1,32, так як частка позикових коштів зменшувалася порівняно зі збільшенням суми власного капіталу товариства за рахунок отриманого чистого прибутку від проєкту. Показник фінансової стійкості зростав до значення 0,8 або на 2,5% у відносному значенні.

Розрахунок блоку показників оцінки ефективності використання основних і оборотних коштів засвідчує ефективність впровадженого заходу. Показник віддачі основних засобів товариства зростав зі значення 0,86 у 2022 році до 0,87 після впровадження заходів. Коефіцієнт зносу основних засобів зростав зі значення 53% до 54,1%, або на 2%, внаслідок амортизації орендованого обладнання, у зв'язку з чим показник коефіцієнт придатності зменшувався зі значення 47% до 45,9%, або на 2,3%. Коефіцієнт вибуття основних засобів зростав зі значення 0,076 до 0,078, або зріс на 2,6%. Коефіцієнт оновлення основних засобів залишався без змін. Коефіцієнт оборотності оборотних коштів зріс на 4,2% у відносному виразі з показника 9,4 обороти до 9,8 оборотів. Коефіцієнт завантаження зріс зі значення 0,1 грн. до 0,12 грн., а рентабельність оборотних коштів підвищувалася на 5,6% у відносному вираженні, тривалість одного обороту при цьому зменшилася на 3,4% або зі значення 38 днів до 36,7 днів.

Розрахунок блоку показників оцінки ефективності використання трудових ресурсів засвідчує ефективність впровадженого заходу. Показники коефіцієнт обороту прийнятих працівників, коефіцієнт обороту вивільнених працівників та плинності кадрів – залишалися без змін, як до впровадженого проєкту так і після нього, адже для впровадження нової послуги із надання обладнання в операційний лізинг додаткових працівників не було зараховано до

облікового складу товариства. Показник продуктивності праці зростав – з показника 1190 тис.грн./ особу, до 1249 тис.грн./особу, що більше на 5% у відносному виразі.

Розрахунок блоку показників оцінки ефективності використання інформаційних ресурсів засвідчує ефективність впровадженого заходу. Коефіцієнт технічного забезпечення інформаційними системами зріс на 5%, а коефіцієнт кадрового забезпечення та рівня їх кваліфікації у галузі інформаційних систем зростав на 0,5% після впровадження заходу.

Отже, можна зробити висновок, що проект з впровадження в діяльність товариства послуги операційного лізингу є ефективним, про що свідчать показники господарської діяльності підприємства після його впровадження та показники оцінки ефективності формування і використання ресурсного потенціалу товариства.

Висновки до розділу 3

У розділі досліджені напрямки удосконалення формування та використання ресурсного потенціалу ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» і проаналізовані основні завдання управління формування і використання ресурсного потенціалу підприємства, окреслено чинники, які сприяють підвищенню ефективності формування і використання ресурсного потенціалу підприємства на різних рівнях управління, та представлено основні напрямки підвищення ефективності формування і використання ресурсного потенціалу підприємства та основні позиції їх реалізації.

Отож, основними напрямками підвищення ефективності формування і використання ресурсного потенціалу підприємства є:

- ✚ підвищення ефективності використання трудових ресурсів (продуктивності праці), що впливатиме на економію матеріальних витрат та сприятиме підвищенню культури й безпеки виробничого процесу;

- ✚ заміною застарілої техніки за допомогою проведення технічного

удосконалення засобів праці, що використовуються у виробництві;

- ✚ впровадження агроінновацій, підвищення рівня механізації та автоматизації з метою забезпечення процесу зростання обсягів виробництва;

- ✚ модернізації наявного устаткування, механізації допоміжних та обслуговуючих служб і виробництв;

- ✚ вдосконалення управління виробництвом на засадах більш оптимального використання інформаційної потенціалу і ресурсів підприємства;

- ✚ оптимальної організації збутової системи підприємства, застосування більш прогресивних форм проведення розрахунків;

- ✚ організації і обслуговування робочих місць персоналу, впровадження передових прийомів, методів праці;

- ✚ реалізації заходів з підвищення професійно-кваліфікаційного рівня працівників;

- ✚ реалізації заходів з раціонального використання виробничих запасів, ліквідації існуючих наднормативних запасів, вдосконалення процесів нормування й постачання;

- ✚ впровадження прогресивних, безвідходних чи маловідходних технологій і процесів.

Встановили, що товариство здійснює несистематичну діяльність у наданні послуг за основним видом діяльності, що свідчить про тимчасові простої техніки і обладнання, підтвердженням чому є місячно-річний графік контрактної участі за 2017-2023 роки.

Запропоновано впровадження послуги операційного лізингу з надання технічних засобів, серед яких операторські телескопічні крани та секційні операторські крани, як складових ресурсного потенціалу товариства, для зйомок рекламних роликів, корпоративних фільмів, презентаційних фільмів, так як даний вид послуг раніше не надавався товариством.

Відзначили особливі характеристики телескопічних кранів моделі MovieBird. Зазначили перелік технічних засобів для надання в операційний лізинг ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА». Основними споживачами

послуг будуть виступати - рекламні агенції м.Києва та Київської області, телеканали України, з ціллю зйомок корпоративних фільмів, рекламних роликів, презентаційних фільмів, соціальної реклами і надають послуги не повного виробничого циклу (орендують обладнання). Проаналізували аспекти маркетингового розповсюдження послуг операційного лізингу та джерела розповсюдження інформації про послугу операційного лізингу технічного обладнання ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА».

Провели розрахунок інвестиційного бюджету для забезпечення рекламних заходів щодо просування послуги з операційного лізингу, за рахунок власних коштів підприємства.

Як свідчить накопичений вітчизняний за закордонний досвід, обсяги річного доходу від надання послуг з операційного лізингу становить від 2% до 10% загального річного доходу підприємства. З урахуванням досвіду та цін конкурентів на надання в операційний лізинг обладнання в сфері кінотехніки, з урахуванням того, що послуги мають короткотерміновий характер встановили термін дії 1 контракту, що становитиме до 4 днів, заплановано укласти 57 контрактів на рік, розраховано вартість одного лізингового контракту, яка становитиме 25 тис.грн. Інвестиційні витрати на проект (рекламні заходи) складуть 56,6 тис. грн.

Розраховували вплив запропонованого заходу на показники господарської діяльності та фінансові результати діяльності ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА», а також на показники оцінки ефективності формування і використання ресурсного потенціалу товариства.

Встановили, що запропонований проект, а саме впровадження у діяльність товариства ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» послуги операційного лізингу, отримав позитивні значення показників економічної ефективності, а тому їх впровадження для досліджуваного підприємства в області кіноіндустрії є доцільними, про що свідчить показник чистого прибутку від проекту, який становитиме 654,7 тис. грн., а рентабельність власного

капіталу товариства зросте зі значення 90% до значення 95,6% або на 6,2 % у відносному значенні.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами проведеного дослідження в кваліфікаційній роботі можна зробити висновки:

1. Відповідно до обраної теми кваліфікаційної роботи уочнено, що економіко-правові засади формування та використання ресурсного потенціалу підприємства розглядаються як сукупність наявних видів ресурсів, резервів та потенційних можливостей підприємства, раціональне і ефективне використання яких дозволяє отримати економічний ефект й досягти поставлених підприємницьких цілей, що забезпечується дотриманням правового законодавства в області формування і використання ресурсного потенціалу підприємства. Встановлено, що «ресурсний потенціал» – це система ресурсів, взаємопов'язана сукупність матеріальних, фінансових, інформаційних засобів та трудових ресурсів, які використовують (або можуть використати) їх в процесі виробництва матеріальних благ і послуг. Через багатогранність складових елементів ресурсного потенціалу, запропоновано виділити наступні основні складові ресурсного потенціалу: матеріальні, інформаційні, фінансові і трудові. Увагу присвятили питанням методичних підходів до оцінки формування і використання ресурсного потенціалу підприємства. Представили класифікацію методів і підходів в рамках кожного методу, для визначення вартості ресурсного потенціалу. Проаналізували нормативно-правове регулювання процесу формування і використання ресурсного потенціалу.

2. Аналіз господарської діяльності і процесу формування та використання ресурсного потенціалу провели на прикладі ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА». Дослідили, що ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» веде діяльність на українському вітчизняному ринку в області кінематографії з 2013 року, а основним економічним видом діяльності є виробництво кіно, відеофільмів, телевізійних програм. Проаналізували основні техніко-економічні показники діяльності товариства за 2020-2022 роки.

Проаналізували річний графік контрактної участі ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» і їх вартість. Провели аналіз поточних витрат за 2020-2022 рр. та фінансових результатів діяльності товариства. Як свідчать розрахунки, чистий прибуток товариства зростає відповідно по роках: у 2020 році становив 8961 тис.грн., у 2021 році зріс до 10370 тис.грн., у 2022 році збільшився на 897 тис.грн. і дорівнював 11267 тис.грн. Дослідили стан і рух основних засобів ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» за 2020-2022 роки та провели оцінку ефективності їх формування і використання. Провели оцінку ефективності формування і використання оборотних ресурсів, інтелектуальних ресурсів, матеріальних ресурсів товариства. Розрахували показники оцінки ефективності формування і використання трудових ресурсів і оплати праці товариства. Провели оцінку ефективності використання фінансових ресурсів товариства за 2020-2022 роки та інформаційних ресурсів. Для виявлення сильних та слабких сторін діяльності товариства й можливостей і загроз провели SWOT-аналіз ресурсного потенціалу. Провели аналіз правового регулювання процесу формування і використання ресурсного потенціалу і нормативних документів, що регулюють діяльність підприємств кінематографії.

3.Запропонували напрямки удосконалення формування та використання ресурсного потенціалу ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» проаналізували основні завдання управління формування і використання ресурсного потенціалу підприємства, окреслили чинники, які сприяють підвищенню ефективності його формування і використання на різних рівнях управління, та представили основні напрямки підвищення його ефективності та основні позиції їх реалізації.

Основними напрямками підвищення ефективності формування і використання ресурсного потенціалу підприємства є:

1) підвищення ефективності використання трудових ресурсів (продуктивності праці), що впливатиме на економію матеріальних витрат та сприятиме підвищенню культури й безпеки виробничого процесу;

2) заміною застарілої техніки за допомогою проведення технічного

удосконалення засобів праці, що використовуються у виробництві;

3) впровадження агроінновацій, підвищення рівня механізації та автоматизації з метою забезпечення процесу зростання обсягів виробництва;

4) модернізації наявного устаткування, механізації допоміжних та обслуговуючих служб і виробництв і вдосконалення управління виробництвом на засадах більш оптимального використання інформаційної потенціалу і ресурсів підприємства;

5) оптимальної організації збутової системи підприємства, застосування більш прогресивних форм проведення розрахунків і організації й обслуговування робочих місць персоналу, впровадження передових прийомів, методів праці;

6) реалізації заходів з підвищення професійно-кваліфікаційного рівня працівників і реалізації заходів з раціонального використання виробничих запасів, ліквідації існуючих наднормативних запасів, вдосконалення процесів нормування й постачання;

7) впровадження прогресивних, безвідходних чи маловідходних технологій і процесів.

У зв'язку із несистематичною діяльністю товариства у наданні послуг за основним видом діяльності - виробництво кіно- та відеофільмів, телевізійних програм, запропоновано впровадження послуги операційного лізингу для товариства з метою підвищення ефективності формування і використання ресурсного потенціалу товариства. Так, як було встановлено, що ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» здійснює діяльність в залежності від кількості укладених контрактів, що свідчить про тимчасові простої техніки і обладнання, підтвердженням чому є місячно-річний графік контрактної участі ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА» за 2017-2023 роки.

Тому було запропоновано впровадження послуги операційного лізингу з надання технічних засобів, серед яких операторські телескопічні крани та секційні операторські крани, як складових ресурсного потенціалу товариства, для зйомок рекламних роликів, корпоративних фільмів, презентаційних

фільмів, так як даний вид послуг раніше не надавався товариством. Відзначили особливі характеристики телескопічних кранів моделі MovieBird. Зазначили перелік технічних засобів для надання в операційний лізинг ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА». Основними споживачами послуг будуть виступати - рекламні агенції м.Києва та Київської області, телеканали України, з ціллю зйомок корпоративних фільмів, рекламних роликів, презентаційних фільмів, соціальної реклами і надають послуги не повного виробничого циклу (орендують обладнання).

Проаналізували аспекти маркетингового розповсюдження послуг операційного лізингу та джерела розповсюдження інформації про послугу операційного лізингу технічного обладнання ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ.ЮА».

Провели розрахунок інвестиційного бюджету для забезпечення рекламних заходів щодо просування послуги з операційного лізингу, за рахунок власних коштів підприємства. Як свідчить накопичений вітчизняний та закордонний досвід, обсяги річного доходу підприємств, які надають такі послуги становить від 2% до 10% загального річного доходу підприємства, тому умовно запропонували збільшити дохід на 5%. З урахуванням досвіду та цін конкурентів на надання в операційний лізинг обладнання в сфері кінотехніки, з урахуванням того, що послуги мають короткотерміновий характер встановили укласти термін 1 контракту до 4 днів, кількістю 57 контрактів на рік, розрахували вартість одного лізингового контракту, яка становитиме 25 тис.грн., а інвестиційні витрати на проект (рекламні заходи) складуть 56,6 тис. грн. Визначили зміну показників господарської діяльності та фінансових результатів діяльності товариства внаслідок впровадження проекту, а також зміну показників оцінки ефективності формування і використання ресурсного потенціалу.

Встановили, що запропонований проект, а саме впровадження у діяльність товариства послуги операційного лізингу, отримав позитивні значення показників економічної ефективності, а тому їх впровадження для

досліджуваного підприємства в області кіноіндустрії є доцільними, про що свідчить показник чистого прибутку від проекту, який становитиме 654,7 тис. грн., і рентабельність власного капіталу, яка зростає зі значення 90% до значення 95,6% або на 6,2 % у відносному значенні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азаренкова Г. М., Біломістний О. М., Біломістна І. І. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва : підруч. для студентів ВНЗ. Київ : УБС НБУ, 2014. 303 с.
2. Азарова А.О., Нікіфорова Л.О. Економіка підприємства: посіб. Вінниця: ВНТУ, 2016. 216 с.
3. Аніловська Г. Я. Фінанси підприємств : навч. посіб. / [Аніловська Г. Я. та ін. ; за ред. Г. Я. Аніловської, І. Б. Висоцької] ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів : ЛьвДУВС, 2018. 439 с.
4. Ареф'єва О. В. Управління потенціалом розвитку промислових підприємств : монографія. Київ: Грот, 2004. 200 с.
5. Бойда С.В., Колосінська М.І., Белей С.І. Економічна теорія : навч. посіб. Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : Рута, 2021. 199 с.
6. Верланов Ю.Ю. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Вид. 2-ге. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 336 с.
7. Волошина-Сідей В.В. Фінанси підприємств: методичні вказівки. Миколаїв : Видавець Румянцева Г. В., 2023. 82 с.
8. Геращенко О. Л. Економіка ХХІ: – країни – підприємства – людини / Олексій Геращенко ; [пер. з рос. М. В. Скоробогатова]. 2-ге вид., перероб. і допов.. Харків : Фоліо, 2019. 302 с.
9. Горбач Л. М., Котляров В. О. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2021. 345 с.
10. Горбоконь В. Ю. До питання оцінки кадрового потенціалу підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки*. 2016. Вип. 17(1). С. 64-69.
11. Горбоконь В. Ю. Кадровий потенціал автотранспортних підприємств: сутність та особливості управління. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка*. 2015. Вип. 1(3). С. 43-51.
12. Горбоконь В. Ю. Оптимізація корпоративних витрат акціонерних

- товариств. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2017. №11. С. 113-117.
13. Горбоконь В. Ю. Теоретичні засади системи економічного потенціалу підприємства. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2015. Вип. 1. С. 121-137.
 14. Горбоконь В. Ю. Формування ресурсного потенціалу автотранспортних підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 4. С.182-191.
 15. Горбоконь В.Ю. Економіко-математичне моделювання ефективності використання ресурсного потенціалу автотранспортних підприємств. *Бізнес-Інформ*. 2017. № 9. С. 119-128.
 16. Городня Т. А. Економіка інноваційного підприємства : тест. завдання для контролю знань студентів спец. / Укоопспілка, Львів. комерц. акад. Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2013. 67 с.
 17. Господарський кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV : станом на 8 берез. 2024 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
 18. Гриценко Л.Л., Дейнека О.В., Боярко І.М. Фінанси підприємств: практикум. Суми : Університетська книга, 2023. 285 с.
 19. Гурова К. Д. Економічний аналіз: методологія, організація, методика, практикум : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / К. Д. Гурова, К. Д. Ганін ; Харків. торг.-екон. ін-т Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. – 3-тє вид., перероб. та допов. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2019. 328 с.
 20. Довбня С.Б. Підприємницька діяльність та економіка підприємства : навч. посіб. Дніпро : Ліра, 2016. 438 с.
 21. Драган О.І. Економічні і соціально-трудові аспекти управління персоналом: теорія та практика. Київ : Кафедра, 2017. 271 с.
 22. Жигалкевич Ж.М., Кам'янська О.В. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент». Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 214 с.

23. Забарна Е.М. Економічна теорія: закономірності, практика та сучасність : підручник. Херсон : ОЛДІ-плюс, 2020. 411 с.
24. Захаркін О. О. Вартісно-орієнтоване управління інноваційною діяльністю підприємств: методологічні засади, світовий та вітчизняний досвід : монографія. Суми : Сум. держ. ун-т, 2015. 399 с.
25. Захарченко В. І. Управління витратами і прибутком в інноваційній діяльності : навч. посіб. (конспект лекцій) / В. І. Захарченко, С. В. Філіппова, О. В. Балахонова ; Одес. нац. політехн. ун-т, Ізмаїл. держ. гуманітар. ун-т, Вінниц. соц.-екон. ін-т ун-ту "Україна". Одеса : Гельветика, 2019. 195 с.
26. Зянько В. В., Єпіфанова І. Ю., Зянько В. В.. Інноваційна діяльність підприємств та її фінансове забезпечення в умовах трансформаційних змін економіки України : монографія. Вінниця : ВНТУ, 2015. 171 с.
27. Іванов Ю.Б., Тищенко Т.М. Стратегія підприємства : підручник. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2009. 560 с.
28. Касьянова Н. В. Потенціал підприємства: формування і використання. підруч. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 248 с.
29. Кнейслер О.В., Квасовський О.Р., Ніпіаліді О.Ю. Фінансовий менеджмент: підручник. за ред. д-ра екон. наук, проф. О.В. Кнейслер. Тернопіль, 2018. 477 с.
30. Князь С. В., Яворська Н. П. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: організаційно-методичні аспекти : навч. посіб. / Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. 103 с.
31. Ковальська Л.Л. Економіка підприємства : підручник. під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.
32. Кодекс законів про працю України : Кодекс України від 10.12.1971 р. № 322-VIII : станом на 18 трав. 2024 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 26.05.2024).

33. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 28.04.2024).
34. Краснокутська Н.С., Губенець І.Г. Підприємницький потенціал торговельного підприємства: зміст, особливості та чинники формування. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Сер. : Економічні науки.* 2013. № 4. С. 125-129.
35. Крючкова І. Р., Філіппова С. В. Інноваційно-інвестиційна діяльність промислового підприємства: симбіоз економічного оцінювання та залучення джерел фінансових та альтернативних ресурсів : монографія. Одеса : Бондаренко М. О., 2015. 189 с.
36. Лисак О.І., Андрєєва Л.О., Болтянська Л.О. Економіка підприємства: навч. посіб. Мелітополь: Люкс. 2020. 272 с.
37. Лівінський О.М. Аналіз фінансового стану будівельної організації : монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 94 с.
38. Метешоп М.І. Економіка і фінанси підприємства. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2020. 490 с.
39. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 (МСБО 2). Запаси : Стандарт Ради з Міжнар. стандартів бух. обліку від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021#Text (дата звернення: 26.05.2024).
40. Могилова А.Ю., Головка А.В. Стратегія виведення нового товару на ринок. *Вісник Дніпропетровського університету.* 2012. Вип. 6. с. 139-147.
41. Островська Г.Й. Фінансовий менеджмент: підр. Тернопіль: 2017, 507 с.
42. Офіційний вебсайт Державного агентства України з питань кіно. *Офіційний вебсайт Державного агентства України з питань кіно.* URL: <https://usfa.gov.ua/> (дата звернення: 26.05.2024).
43. Офіційний портал Верховної Ради України. *Офіційний портал Верховної Ради України.* URL: <https://www.rada.gov.ua/> (дата звернення: 11.02.2024).

44. Павленко О. П. Підприємство: економіка і фінанси : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти за спец. "Менеджмент", "Публічне управління та адміністрування" / О. П. Павленко, А. Л. Розарина ; Одес. держ. екол. ун-т, [Co-funded by the Erasmus + Programme of the European Union, Erasmus + Intense]. Одеса : ТЕС, 2019. 212 с.
45. Пазинич В.І. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 408 с.
46. Петрушевська В. В., Можаровська П. П., Одинцова Н. О. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: кон. лек. Донецьк: Технопак, 2012. 105 с.
47. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI : станом на 1 квіт. 2024 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 28.04.2024).
48. Портал офіційний сайт. *Офіційний сайт Clarity-project*. URL: <https://clarity-project.info/tenderer/38997361> (дата звернення: 11.02.2024).
49. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX : станом на 15 квіт. 2023 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
50. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV : станом на 1 січ. 2024 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
51. Про відпустки : Закон України від 15.11.1996 р. № 504/96-ВР : станом на 24 груд. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-vr#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
52. Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту інформаційного телерадіопростору України : Закон України від 05.02.2015 р. № 159-VIII : станом на 31 берез. 2023 р.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/159-19#Text> (дата звернення: 26.05.2024).

53. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII : станом на 31 берез. 2023 р.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text> (дата звернення: 26.05.2024).

54. Про державну підтримку кінематографії в Україні : Закон України від 23.03.2017 р. № 1977-VIII : станом на 31 берез. 2023 р.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1977-19#Text> (дата звернення: 28.04.2024).

55. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 р. № 2704-VIII : станом на 31 груд. 2023 р.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> (дата звернення: 26.05.2024).

56. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III : станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text> (дата звернення: 26.05.2024).

57. Про зайнятість населення : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067-VI : станом на 14 жовт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text> (дата звернення: 26.05.2024).

58. Про засади державної мовної політики : Закон України від 03.07.2012 р. № 5029-VI : станом на 1 лип. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5029-17#Text> (дата звернення: 18.04.2024).

59. Про затвердження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі : Наказ М-ва фінансів України від 12.10.2010 р. № 1202 : станом на 1 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1017-10#Text> (дата звернення: 26.05.2024).

60. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ М-ва фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 : станом на 3 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
61. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку : Наказ М-ва фінансів України від 08.10.1999 р. № 237 : станом на 3 листоп. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
62. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 12 "Фінансові інвестиції" : Наказ М-ва фінансів України від 26.04.2000 р. № 91 : станом на 3 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
63. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку : Наказ М-ва фінансів України від 20.10.1999 р. № 246 : станом на 1 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
64. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку : Наказ М-ва фінансів України від 31.12.1999 р. № 318 : станом на 3 листоп. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
65. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 "Біологічні активи" : Наказ М-ва фінансів України від 18.11.2005 р. № 790 : станом на 27 трав. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
66. Про затвердження Національного стандарту N 1 "Загальні засади оцінки майна і майнових прав" : Постанова Каб. Міністрів України від 10.09.2003 р. № 1440 : станом на 11 серп. 2022 р.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-п#Text> (дата звернення: 26.05.2024).

67. Про затвердження Національного стандарту N 2 "Оцінка нерухомого майна" : Постанова Каб. Міністрів України від 28.10.2004 р. № 1442 : станом на 15 квіт. 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1442-2004-п#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
68. Про затвердження Національного стандарту N 3 "Оцінка цілісних майнових комплексів" : Постанова Каб. Міністрів України від 29.11.2006 р. № 1655. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1655-2006-п#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
69. Про затвердження Національного стандарту N 4 "Оцінка майнових прав інтелектуальної власності" : Постанова Каб. Міністрів України від 03.10.2007 р. № 1185. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1185-2007-п#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
70. Про затвердження Положення про Державне агентство України з питань кіно : Постанова Каб. Міністрів України від 17.07.2014 р. № 277 : станом на 17 жовт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/277-2014-п#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
71. Про затвердження Положення про Державний реєстр виробників, розповсюджувачів і демонстраторів фільмів : Постанова Каб. Міністрів України від 14.01.2004 р. № 27 : станом на 21 груд. 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/27-2004-п#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
72. Про затвердження Положення про державну підтримку національних фільмів у продюсерській системі : Постанова Каб. Міністрів України від 05.06.1998 р. № 813 : станом на 4 берез. 2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/813-98-п#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
73. Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України від 07.06.1996 р. № 236/96-ВР : станом на 16 жовт. 2020 р.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-вр#Text> (дата звернення: 26.05.2024).

74. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11.01.2001 р. № 2210-III : станом на 16 трав. 2024 р.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text> (дата звернення: 26.05.2024).

75. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах : Закон України від 05.07.1994 р. № 80/94-ВР : станом на 4 квіт. 2024 р.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-вр#Text> (дата звернення: 26.05.2024).

76. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI : станом на 27 квіт. 2024 р.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> (дата звернення: 26.05.2024).

77. Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.1991 р. № 1023-XII : станом на 19 листоп. 2022 р.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text> (дата звернення: 26.05.2024).

78. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI : станом на 29 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text> (дата звернення: 26.05.2024).

79. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII : станом на 10 жовт. 2022 р.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 26.05.2024).

80. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV : станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення: 25.05.2024).

81. Про кінематографію : Закон України від 13.01.1998 р. № 9/98-ВР : станом на 2 лип. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/9/98-вр#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
82. Про культуру : Закон України від 14.12.2010 р. № 2778-VI : станом на 21 верес. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text> (дата звернення: 08.04.2024).
83. Про ліквідацію урядових органів : Постанова Каб. Міністрів України від 28.03.2011 р. № 346. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/346-2011-п#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
84. Про медіа : Закон України від 13.12.2022 р. № 2849-IX : станом на 11 лют. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text> (дата звернення: 18.05.2024).
85. Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР : станом на 27 квіт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
86. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : Указ Президента України від 09.12.2010 р. № 1085/2010 : станом на 21 січ. 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
87. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII : станом на 8 жовт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text> (дата зверн: 28.04.2024).
88. Про оцінку впливу на довкілля : Закон України від 23.05.2017 р. № 2059-VIII : станом на 4 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
89. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні : Закон України від 12.07.2001 р. № 2658-III : станом на 22 трав.

- 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text> (дата звернення: 18.04.2024).
90. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) : Закон України від 03.03.1998 р. № 137/98-ВР : станом на 6 листоп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137/98-вр#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
91. Про публічні закупівлі : Закон України від 25.12.2015 р. № 922-VIII : станом на 19 квіт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
92. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України від 06.02.2018 р. № 2275-VIII : станом на 8 бер. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text> (дата звернення: 24.05.2024).
93. Рябенко В.В.Формування ресурсного потенціалу підприємств харчової промисловості. *Продовольчі ресурси. Серія : Економічні науки*. 2014. № 3. С. 132-137.
94. Сокурєнко В.В, Швець Д.В., Бортник С.М., Ткаченко С.О. Фінанси підприємств: підручник. Харків: Нац. ун-т внутр. справ. 2-ге вид., допов. та перероб, 2022. 453 с.
95. Татар М. С. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва : навч. посіб. Харків : ХАІ, 2016. 99 с.
96. Трегубов О. С. Економіка підприємства : навч. посіб. [для студентів ВНЗ] / О. С. Трегубов [та ін.] ; за заг. ред. Трегубова О. С. ; Донец. нац. ун-т ім. Василя Стуса. Вінниця : ТВОРИ, 2019. 228 с.
97. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV : станом на 27 квіт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 26.05.2024).
98. Череп А.В. Маркетинг в системі управління підприємствами: Запоріжжя: ЗНУ, 2013. 189 с.

99. Шевченко Н.В., Мельник С.І. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. у схемах і таблицях. Львів: ЛДУВС, 2022. 224 с.
100. Шубалий О. М., Рудь Н. Т., Гордійчук А. І. та ін. Управління персоналом: підручник. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2018. 404 с.
101. Яcobчук В.П. Економічна теорія : підручник. Київ : Ліра-К, 2020. 449 с.
102. Яковлєв А.І. Ларки Л.С. Економіка підприємства: магістерський курс : навч. посіб. Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : НТУ "ХПІ", 2019. 511 с.
103. III Міжнародна наукова конференція «Інновації та науковий потенціал світу». ТОВ УКРЛОГОС Груп, 2023. URL: <https://doi.org/10.36074/mcnd-10.03.2024> (дата звернення 10.03.2024 року).

ДОДАТКИ

Додаток А

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА»

за 2020-2022 роки

АКТИВ	Код рядка	2020	2021	2022
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	8 159	8 394	8 585
первісна вартість	1001	13 301	14 486	15 661
накопичена амортизація	1002	5 143	6 092	7 075
Незавершені капітальні інвестиції	1005	569		
Основні засоби	1010	12 044	14 617	16 291
первісна вартість	1011	27 184	31 750	34 575
Знос	1012	15 140	17 133	18 284
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0		
інші фінансові інвестиції	1035	171	171	110
Відстрочені податкові активи	1045	402	359	140
Інші необоротні активи	1090	1 137	1 251	1 568
Усього за розділом I	1095	22 483	24 792	26 695
II. Оборотні активи		0	0	0
Товарно-матеріальні запаси	1100	66	51	38
виробничі запаси	1101	51	46	37
Товари	1104	15	5	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	720	665	873
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	70	88	150
з бюджетом	1135	54	72	74
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	4	2	5
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	898	1 219	1 708
Витрати майбутніх періодів	1170	98	124	195
Усього за розділом II	1195	1 910	2 221	3 045
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	1	0	72
БАЛАНС	1300	24 394	27 013	29 812

ПАСИВ	Код рядка	2020	2021	2022
I. Власний капітал		0	0	0
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	5	5	5
Додатковий капітал	1410	258	258	258
Резервний капітал	1415	133	133	133
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	13 618	11 018	12 053
Вилучений капітал	1430	370		
Усього за розділом I	1495	13 644	11 414	12 465
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення		0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	23	27	24
Довгострокові кредити банків	1510		3 871	6 934
Інші довгострокові зобов'язання	1515	2 274	2 934	3 682
Довгострокові забезпечення	1520	214	180	315
у тому числі з виплат персоналу	1521	5		
Усього за розділом II	1595	2 511	7 012	10 955
III. Поточні зобов'язання і забезпечення		0	0	0
Короткострокові кредити банків	1600	0	140	60
товари, роботи, послуги	1615	1 147	1 442	1 946
розрахунками з бюджетом	1620	942	1 033	1 124
у тому числі з податку на прибуток	1621	617	654	660
розрахунками з оплати праці	1630	7	10	12
одержаними авансами	1635	693	745	852
розрахунками з учасниками	1640	3 484	3 097	0
Поточні забезпечення	1660	104	96	183
Доходи майбутніх періодів	1665	651	728	788
Інші поточні зобов'язання	1690	1 196	1 281	1 426
Усього за розділом III	1695	8 223	8 572	6 392
БАЛАНС	1900	24 394	27 013	29 812

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
ТОВ «ОПЕРАТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЮА» за 2020-2022 роки

Стаття	Код рядка	2020	2021	2022
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	22 246	25 001	28 559
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	7 725	8 468	9 646
Валовий: прибуток	2090	14 520	16 533	18 913
Інші операційні доходи	2120	144	201	217
Адміністративні витрати	2130	1 411	1 676	1 865
Витрати на збут	2150	1 956	1 967	2 362
Інші операційні витрати	2180	618	85	116
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	10 679	13 006	14 786
Інші фінансові доходи	2220	360	80	49
Інші доходи	2240	2	49	236
Фінансові витрати	2250	342	428	967
Інші витрати	2270	71	94	166
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	10 628	12 613	13 938
Витрати з податку на прибуток	2300	1 667	2 244	2 671
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	8 961	10 370	11 267
Елементи операційних витрат				
Стаття	Код рядка	2020	2021	2022
Матеріальні затрати	2500	111	161	72
Витрати на оплату праці	2505	1 414	1 705	2 021
Відрахування на соціальні заходи	2510	243	312	391
Амортизація	2515	3 150	3 966	4 410
Інші операційні витрати	2520	6 792	6 051	7 097
Всього	2550	11 711	12 196	13 990

Характеристика складових ресурсного потенціалу підприємства

Складова ресурсного потенціалу	Характеристика складової ресурсного потенціалу
Трудові	Трудові ресурси чи персонал підприємства - це сукупність фізичних осіб, які перебувають з підприємством як з юридичною особою у відносинах, що регулюються актами законодавства про трудову діяльність, і утворюють трудовий колектив працівників з визначеною структурою відповідно до структури виробництва, форми власності її організаційного устрою конкретного підприємства. Трудовий потенціал підприємства характеризують такі поняття, як кадри, робоча сила, трудові ресурси, людські ресурси, персонал. Вони взаємозалежні, використовуються як синоніми і необхідні для виділення специфічних особливостей трудового потенціалу колективу.
Фінансові	Фінансові ресурси - це кошти, які формуються в разі утворення підприємства і поповнюються в результаті господарської діяльності за рахунок продажу продукції, виконання робіт і надання послуг, а також шляхом залучення зовнішніх джерел фінансування. Усі джерела коштів, які використовуються для формування фінансових ресурсів, можна поділити на дві групи: власні й позикові. Власні кошти формуються в момент створення підприємства, а також у процесі його діяльності і включають у себе: ☐ статутний капітал, утворений за рахунок установчих чи пайових внесків, випуску і розміщення акцій, бюджетного фінансування; ☐ додатковий капітал, утворений як перевищення надходження внесків чи сум коштів, отриманих від продажу акцій, а також у разі здійснення переоцінки матеріального майна підприємства за справедливою вартістю; ☐ нерозподілений прибуток підприємства, який може бути використаний для фінансування господарської діяльності; ☐ інші виробничі фонди, які утворюються за рахунок прибутку; ☐ амортизаційні відрахування на відтворення основних засобів і нематеріальних активів. Позикові кошти формуються в процесі діяльності підприємства і включають у себе: банківські довгострокові і короткострокові кредити; облігаційні і необлігаційні позики; товарні чи комерційні кредити та ін. Позикові кошти залучаються у зв'язку з тим, що в підприємства періодично виникає потреба в додаткових коштах.
Матеріально-технічні ресурси	Основні засоби - це засоби праці, які мають вартість і функціонують у виробництві тривалий час у своїй незмінній споживчій формі, а їхня вартість переноситься через конкретну працю на вартість виготовлюваної продукції частинами в міру спрацьовування. Основні фонди підприємства поділяються на активні і пасивні. Активна частина основних виробничих засобів впливає на предмет праці, переміщення його у виробничому процесі і здійснення контролю над ходом виробництва; пасивна частина - на створення умов для безперебійного функціонування активної частини засобів.

	Оборотні активи - це частина майна підприємства, яка включає в себе матеріальні і грошові засоби, що одноразово беруть участь у виробничому процесі і повністю переносять свою вартість на готову продукцію (роботи, послуги). Вони забезпечують безперервність і всіх процесів, які відбуваються на підприємствах: постачання, виробництво, збут, фінансування
Інвестиційні	<i>Інвестиційні ресурси</i> – це вкладення грошових коштів у відтворення основних засобів (споруд, обладнання, транспортних засобів), у поповнення обігових коштів, придбання нематеріальних активів (патентів, ліцензій, ноу-хау) з метою подальшого їх збільшення. Склад фінансових ресурсів, їхні обсяги залежать від типу та розміру підприємства, роду його діяльності, обсягів виробництва. При цьому обсяг фінансових ресурсів тісно пов'язаний з обсягом виробництва, ефективною роботою підприємства.
Інноваційні	Інноваційні ресурси – це ресурси, які надають можливість розробки і впровадження нововведень в діяльність підприємства і служать основою для вдосконалення вже існуючих технологій і процесів управління підприємством. Інноваційний потенціал визначає можливості використання виробничою системою власних, залучених і реалізуємих інноваційних ресурсів, а також організаційних форм взаємодії учасників інноваційної діяльності. В цілому, можна виділити наступні складові частини інноваційного потенціалу підприємства: <i>науково-технічний заділ</i> , що включає власні і придбані розробки і винаходи підприємства, а також можливості і здатності суб'єкта господарювання придбати права на використання необхідних розробок, а також замовити необхідні НД і ДКР; <i>інфраструктурні можливості підприємства</i> , що забезпечують проходження новою всіх етапів інноваційного циклу, перетворення його в нововведення або інновацію; <i>зовнішні і внутрішні чинники</i> , що відображають взаємодію інноваційного потенціалу з іншими структурними елементами ресурсного потенціалу підприємства і впливають на успішність його реалізації; <i>рівень інноваційної культури</i> , що характеризує ступінь сприйнятливості новачій персоналом підприємства, його готовності і спроможності до їх реалізації у вигляді інновацій.
Інтелектуальні	Інтелектуальні ресурси – це ресурси, які втілюються в організаційно-управлінській діяльності і мисленні та перетворюють робочу силу в працю, землю і надра – в умови виробництва, заощадження – в інвестиції. <i>Інтелектуальні ресурси</i> є сукупністю матеріальних і нематеріальних об'єктів у вигляді спеціального устаткування, кваліфікації і базової освіти персоналу, системи організації і стимулювання інноваційної діяльності і т. ін. Унікальність інтелектуальних ресурсів обумовлюється рядом їх особливостей, головною з яких є здібність до самозростання.
Організаційні	Організаційні ресурси – це організаційні можливості підприємства відповісти на вимоги ринку і забезпечити адекватну реакцію на зміни умов його господарювання. Ефективність їх використання визначає, у підсумку, й ефективність використання людського капіталу в процесі управління виробничо-господарською діяльністю підприємства.

Джерело: складено автором на основі даних [1-13,18-31].